

technology for people who care

Vuosikertomus 1999

Instrumentarium on terveydenhuoltoalan konserni, joka valmistaa ja markkinoi terveydenhuollon teknologiatuotteita kansainvälisille markkinoille ja harjoittaa optiikan vähittäiskauppaa Suomessa ja senlähialueilla. Instrumentarium kuuluu maailman johtaviin terveydenhuollon laitteiden ja järjestelmien toimittajiin. Konsernin ydinliiketoiminta-alue on anestesia ja tehohoito, jota konsernissa edustaa Datex-Ohmeda. Yhtiön kotipaikka on Helsinki.

Instrumentariumin tavoitteena on kannattava kasvu pitkällä aikavälillä. Konsernin liiketoimintayksiköistä Datex-Ohmeda, Instrumentarium Imaging ja Ohmeda Medical toimivat maailmanlaajuisesti ja niistä kukin kuuluu alansa markkinajohtajiin.

Varsinainen yhtiökokous

on torstaina 23.3.2000 klo 17.00 Marina Congress Centerissä, osoitteessa Katajanokanlaituri 6, Helsinki. Osakkeenomistajien, jotka haluavat osallistua yhtiökokoukseen, on oltava merkittyinä Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään yhtiön omistajaluetteloon viimeistään 17.3.2000 ja ilmoittauduttava viimeistään 20.3.2000 klo 16.00 puh. 010 394 3401 tai 010 394 3404, telefaksilla numeroon (09) 146 4172 tai kirjeitse osoitteeseen Instrumentarium Oyj, Osakerekisteri, PL 100, 00031 Instrumentarium. Osakkeenomistajat, jotka eivät ole vielä vaihtaneet osakkeitaan arvo-osuuksiksi, saavat ohjeet yhtiökokoukseen osallistumisesta yllä olevista numeroista.

Taloudellinen informaatio

Instrumentarium Oyj julkaisee vuoden 2000 aikana suomeksi ja englanniksi kolme osavuosi-katsausta. Tammi-maaliskuun osavuosi-katsaus julkaistaan 12.5.2000, tammi-kesäkuun osavuosi-katsaus 16.8.2000 ja tammi-syyskuun osavuosi-katsaus 9.11.2000. Tilinpäätöstiedot vuodelta 2000 julkaistaan helmikuussa 2001. Tiedot raportoidaan euroissa.

Julkaisuja voi tilata:

Instrumentarium Oyj
PL 100, 00031 Instrumentarium
Puhelin 010 394 3401
Faksi (09) 146 4172
Sähköposti hannele.sosimaki@instrumentarium.fi

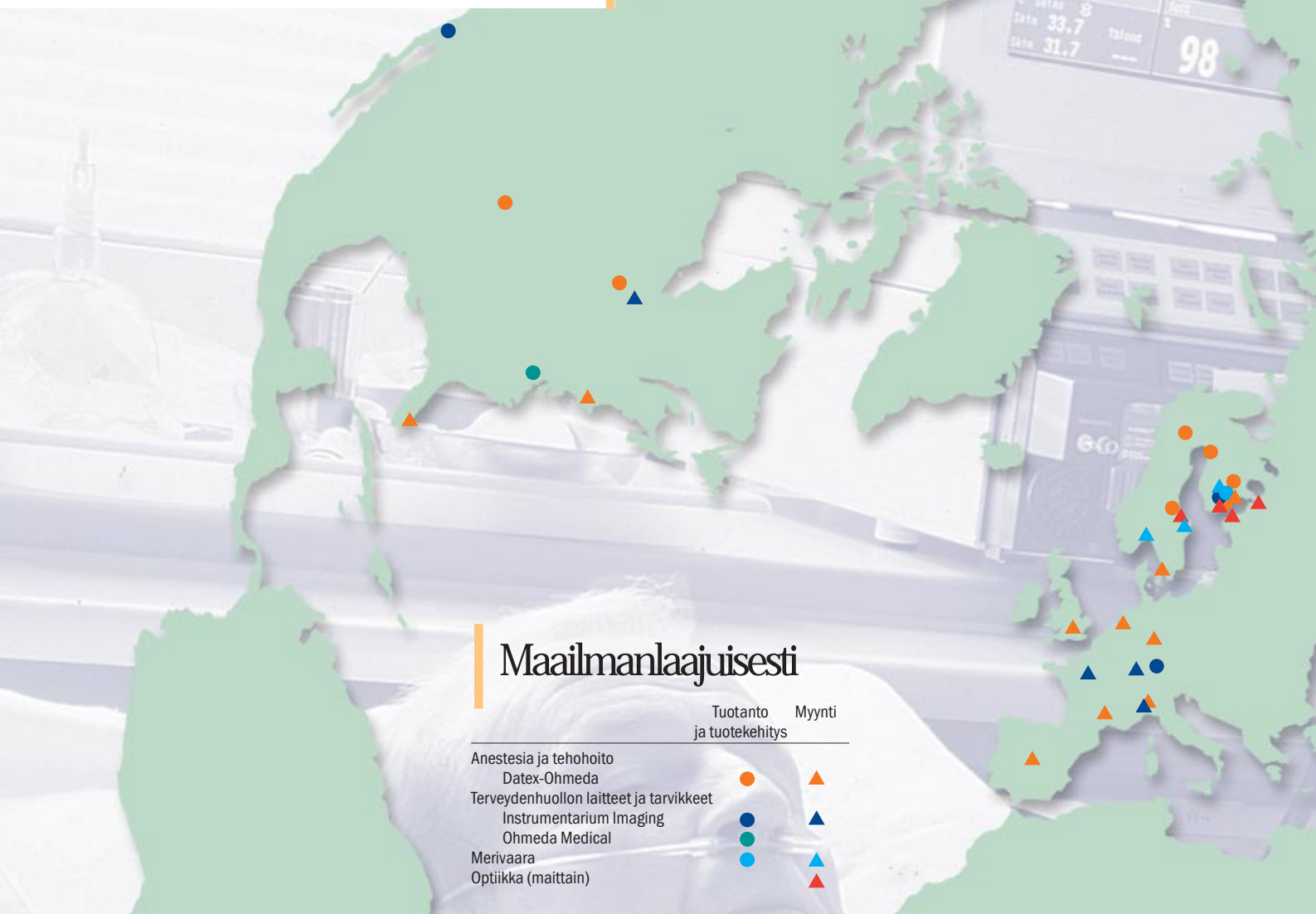

Instrumentarium lyhyesti	1
Toimitusjohtajan katsaus	2
Anestesia ja tehohoito	4
Datex-Ohmeda	4
Terveysthuollon laitteet ja tarvikkeet	10
Instrumentarium Imaging	10
Ohmeda Medical	14
Merivaara	16
Medko Medical ja Kaupan rahoitus	17
Optiikka	18

Sisällysluettelo

Hallituksen toimintakertomus	20
Konsernin tuloslaskelma	28
Kassavirtalaskelma	29
Konsernin tase	30
Konsernin oman pääoman muutokset	32
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	33
Emoyhtiön tuloslaskelma	50
Emoyhtiön tase	51
Emoyhtiön oman pääoman muutokset	52
Tilintarkastuskertomus	53
U.S. Gaapin mukainen tulos ja oma pääoma	54
Viisivuotistilasto	56
Tunnuslukujen laskentaperusteet	57
Osakkeet ja osakkeenomistajat	58
Hallinto ja tilintarkastajat	62
Sanasto	64
Osoitteet	66

Instrumentarium lyhyesti

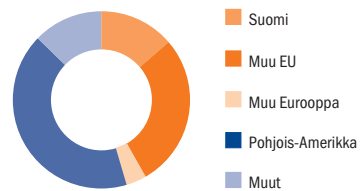
Maailmanlaajuisesti

	Tuotanto ja tuotekehitys	Myynti
Anestesia ja tehohoito Datex-Ohmeda	●	▲
Terveysthuollon laitteet ja tarvikkeet Instrumentarium Imaging Ohmeda Medical	●	▲
Merivaara	●	▲
Optiikka (maittain)	●	▲

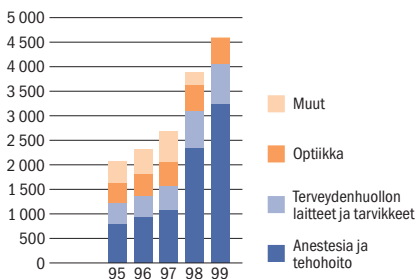
Liikevaihdon jakauma liiketoiminta-alueittain, %

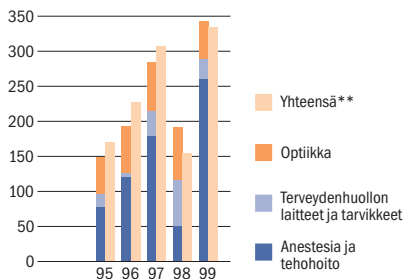
Liikevaihdon maantieteellinen jakauma, %

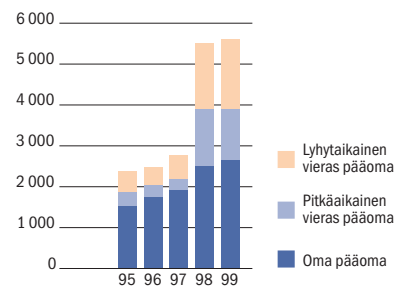
Liikevaihto liiketoiminta-alueittain, Mmk

Liikevoitto* liiketoiminta-alueittain, Mmk

Pääomarakenne, Mmk

* Ennen kertaluonteisia eriä ja konserniliikearvon poistoa
** Sisältää konsernihallinnon ja myydyt liiketoiminnot

Liiketoiminta-alueet

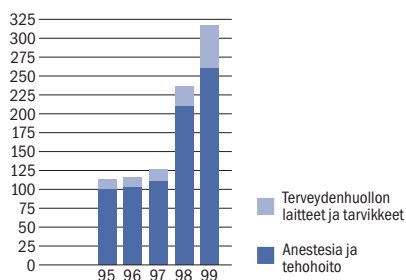
ANESTESIA JA TEHOHOITO -liiketoiminta-alueetta edustava **Datex-Ohmeda** kuuluu alallaan maailman johtaviin laite- ja järjestelmätoimittajiin. Sen tuotevalikoima käsittää potilasvalvontalaitteet ja -järjestelmät, kliiniset tietojärjestelmät sekä anestesiakoneet potilaiden nukkuttamiseen ja hengityksen mekaaniseen avustamiseen. **Instrumed** keskittyy leikkausaleihin, anestesiaan ja tehohoitoon liittyvään kotimaan jakeluliiketoimintaan.

TERVEYDENHUOLLON LAITTEET JA TARVIKKEET -liiketoiminta-alueen yksiköistä **Instrumentarium Imaging** valmistaa ja markkinoi diagnostisia kuvantamislaitteita ja **Ohmeda Medical** vastasyntyneiden hoitojärjestelmiä sekä imu- ja happiterapiatuotteita. **Merivaara** valmistaa ja markkinoi sairaalasänkyjä, leikkauspöytiä ja potilaspajereja pääasiassa Pohjoismaihin ja muille lähimarkkinoille. **Medko Medical** harjoittaa sairaalaprojektien vientiä pääasiassa kehittyville markkinoille.

OPTIIKKARYHMÄ harjoittaa silmälasien ja muiden optisten tuotteiden vähittäiskauppaa Suomessa, Ruotsissa, Virossa ja Venäjällä. Suomessa optiikkaryhmä markkinoi myös kotiterveydenhoidon tuotteita.

Avainluvut 1999

Tuotekehityskulut liiketoiminta-alueittain, Mmk

Mmk	1998	1999	%
Liikevaihto	3 891	4 599	+18
Ulkomaisen liikevaihdon osuus	78 %	86 %	
Liikevoitto ennen kertaluonteisia eriä ja konserniliikearvon poistoa	154	334	+117
Liikevoitto	251	277	+10
Voitto ennen satunnaisia eriä	181	185	+2
Voitto ennen satunnaisia eriä, verojen jälkeen	94	98	+5
Oma pääoma ja vähemmistöosuus	2 519	2 649	+5
Taseen loppusumma	5 505	5 619	+2
Sijoitetun pääoman tuotto-%	10,2	6,6	
Omavaraisuusaste-%	46,0	47,1	
Tulos/osake mk	4,45	4,12	-7
Osinko/osake mk	3,50	4,00*	+14
Osakeantioikaistu osakemäärä keskimäärin (1 000 kpl)	21 060	24 049	+14
Henkilöstö vuoden lopussa	5 131	5 128	-0

* Hallituksen ehdotus

Toimitusjohtajalta

Siirryttäessä uudelle vuosituhannelle Instrumentarium on myös osoittanut siirtyneensä uuteen aikakauteen maailmanlaajuisesti merkittävänä lääketieteelliseen teknologiaan keskittyvänä yrityksenä. Teknologiayrityksenä poikkeamme kuitenkin monista muista; tehtävänämmä on tuottaa tehokkaita ja laadukkaita ratkaisuja maailman terveydenhuoltopalveluiden tarjoajille, jotka kamppailevat kustannuspaineiden alla jaettaessa varoja yhteiskunnan eri sektoreille.

2 | Instrumentariumin 99. toimintavuoden aikana tavoitteenamme oli saattaa päätökseen edellisenä vuonna tekemämme merkittävän yritysoston sulauttaminen sekä samaan aikaan huolehtia liiketoimintamme kasvusta ja edelleen kehittämisestä. Saavutuksiimme voidaankin olla kokonaisuudessaan tyytyväisiä; liikevaihtomme kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 18 % ja operatiivinen tulos yli kaksinkertaistui. Kasvu tuli lähes kokonaan maailmanlaajuisista toiminnoistamme ja erityisesti ydinliiketoiminnastamme Datex-Ohmedasta. Sen liikevaihto lisääntyi edellisvuoden vertailukelpoiseen jaksoon nähden 21 %, kun sen noin 30 miljardin markan markkinoiden kasvu samaan aikaan oli 5 %:n luokkaa. Markkinaosuuksia ei kuitenkaan vallattu kannattavuuden kustannuksella, ja erityisen ilahduttavaa oli Datex-Ohmeda, Incin tuloksen kääntyminen positiiviseksi.

Terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden liikevaihto nousi 5 % ja vertailukelpoinen kasvu oli lähinnä Instrumentarium Imagingin ansiota. Yksikkö ylsi, pitkälti mammografiatuotteiden menestymisen ansiosta, 28 % edellisvuotta korkeampaan liikevaihtoon. Instrumentarium panostaa röntgenliiketoiminnassaan voimakkaasti digitaalisuuteen, joka on selvästi valtaamassa alaa perinteiseltä filmiin perustuvalta kuvantamiselta. Viime vuoden aikana perustimme kolme omaa myyntiyhtiötä Euroopan markkinoille ja kuluvan vuoden alussa vahvistimme merkittävästi asemiamme voimakkaasti kasvavilla kirurgisen kuvantamisen markkinoilla ostamalla Ziehm-yhtiöt, alansa johtavia yrityksiä. Leikkaussaleihin röntgenlaitteita valmistavan Ziehm in osto avaa myös uusia näkymiä Instrumentarium Imagingin ja Datex-Ohmedan yhteistyölle. Optiikkaryhmä säilytti vahvan asemansa kotimaan markkinoilla, joiden kehitys viime vuonna oli kovin epätasainen.

Kuluvan vuoden helmikuussa päätimme suunnata Instrumed-yksikkömme toiminnan palvelemaan ydinliiketoimintaamme. Olen vakuuttunut siitä, että Instrumentariumin perustajat, jotka lähes 100 vuotta sitten aloittivat kirurgisten instrumenttien maahantuonnin ja myynnin, olisivat tyytyväisiä todetessaan yrityksensä nyt hankkivan huomattavan osan kotimaan liikevaihdestaan itse kehittämillään ja valmistamallaan tuotteilla. Instrumed keskittyy vastaisuudessa myymään omia ja yhteistyökumppaneidemme valmistamia laitteita leikkaussaleihin, anestesiaan ja tehohoitoon.

Tulevaisuuteen liittyy merkittävien kasvumahdollisuuksien lisäksi aina myös haasteita, ja meidän on kyettävä jatkuvasti pysymään tuotealueeseemme liittyvän teknisen kehityksen edelläkävijänä. Terveystieteiden ammattilaisten keskuudessa nauttimamme laajan luottamuksen perusta onkin tuotteidemme laadulle asettamamme korkeat vaatimukset. Periaatteidemme mukaisesti olemme päättäneet tilapäisesti keskeyttää Dutex-Ohmedan AS/3 ADU -anestesiakoneen toimitukset sen viimeisimmässä versiossa ilmenneiden teknisten puutteiden takia. AS/3 ADU:n toimitukset jatkuvat, uudella ohjelmistopäivityksellä varustettuna, tämänhetkisten suunnitelmien mukaan kuluvan vuoden huhtikuussa. Haluan kiittää kaikkia tähän projektiin osallistuneita sekä erityisesti asiakkaitamme hyvästä yhteistyöstä.

Instrumentariumin läpikäymä rakennemuutos näkyy selvästi henkilökuntamme työtaakan kasvuna, jonka ansiokkaasta kantamisesta haluan kaikkia sydämellisesti kiittää. Käynnistimme viime vuonna useita ohjelmia logistiikan ja tiedonkulun kehittämiseksi liiketoimintoissamme ja työ jatkuu kuluvana vuonna.

Menestyksemme tulevaisuudessa perustuu uudistumiskykyisiin ja -haluisiin ihmisiin, ja olemmekin käynnistäneet laajan kehittämissuunnitelman varmistukseksi sen, että henkilökuntamme on jatkossakin kilpailijoitamme kyvykkäämpää, motivoituneempaa sekä sitoutunut yhteisiin päämääriimme. Vuoden 1999 aikana Instrumentariumissa käynnistettiin myös ympäristöprojekti, jonka tavoitteena on saada ISO 14001 -ympäristösertifiointi kaikille konsernin liiketoimintoille. Instrumentarium on vahvasti kehittyvä työyhteisö, ja haluamme myös kirjata periaatteemme viralliseksi politiikaksi.

Haluan kiittää hallintoneuvostomme jäseniä arvokkaasta työstä Instrumentariumin kehittämisessä viimeisten kolmen vuosikymmenen aikana. Yhtiön hallintomallia muutettiin viime joulukuussa pidetyssä ylimääräisessä yhtiökokouksessa ja Instrumentariumilla on nyt pääasiallisesti yhtiön ulkopuolisista jäsenistä koostuva hallitus. Uskon, että uusi selkeä hallintomalli palvelee hyvin yhtiötämme vastatessamme toimintaympäristömme muuttuviin haasteisiin.

Yhtiön aktiivisen osinkopolitiikan mukaisesti hallitus on päättänyt esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle osakekohtaisen osingon nostamista 4,00 markkaan.

Instrumentariumissa on eletty vaiherikkaita aikoja ja ympärillämme oleva maailma tarjoaa meille lukuisia mahdollisuuksia. Niiden hyödyntäminen edellyttää kuitenkin kasvavassa määrin omistajanäkökulman sisäistämistä päätöksenteossamme. Niinpä rohkaisenkin kaikkia aktiivisesti tarttumaan teknologian voimakkaan kehittymisen tarjoamiin mahdollisuuksiin ja yhdessä työskentelemään jatkuvan kasvun ja parantuvan kannattavuuden saavuttamiseksi, niin kuluvana vuonna kuin tulevaisuudessakin.

Olli Riikkala
toimitusjohtaja

Anestesia ja tehohoito | Datex-Ohmeda

Datex-Ohmeda kehittää, valmistaa ja markkinoi anestesian ja tehohoidon tuotteita. Se on maailman johtava anestesian ja tehohoidon laitteiden, järjestelmien ja palvelujen tuottaja ja nousemassa yhdeksi johtavista aikuisten tehohoidon laitevalmistajista. Datex-Ohmedan laaja tuotevalikoima käsittää kliiniset tietojärjestelmät, anestesiakoneet ja hengityshoitolaitteet sekä anestesian, tehohoidon ja tehostetun seurannan potilasvalvontalaitteet ja -järjestelmät.

4

Datex-Ohmedan strategisena tavoitteena on kasvaa maailman johtavaksi anestesian ja tehohoidon laitevalmistajaksi. Näiden markkinoiden arvo oli viime vuonna noin 30 miljardia markkaa ja markkinat kasvavat bruttokansantuotetta nopeammin. Yksikkö pyrkii kannattavaan yli kymmenen prosentin kasvuun vahvistamalla edelleen asemaansa maailman johtavana anestesia-laitteiden valmistajana ja laajentamalla toimintaansa valitsemillaan tehohoidon tuotealueilla. Yksikön tavoitteena on olla johtava anestesian ja tehohoidon prosessihallinnan ratkaisujen tarjoaja.

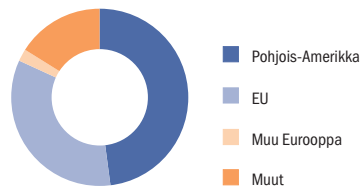
Kliiniset tietojärjestelmät mullistavat hoitoprosessien hallinnan

Sairaalahoitoon kustannuksiin kohdistuvat paineet ovat lisänneet hoitotiloihin sijoitettujen kliinisten tietojärjestelmien, ns. hoitopistekohtaisten ratkaisujen tarvetta. On myös yleisesti arvioitu, että hoitoprosessien tehokas hallinta edellyttää kliinisten tietojärjestelmien käyttöä. Tietojärjestelmien avulla voidaan tehostaa hoitoa laadusta tinkimättä.

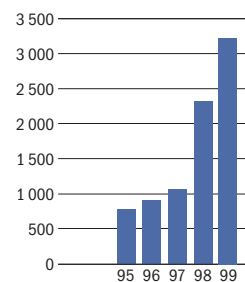
Maailmanlaajuisesti vain hyvin harvoilla sairaaloilla on tällä hetkellä käytössään kliinisiä tietojärjestelmiä ja monet käytössä olevista järjestelmistä on kehitetty yksittäisinä, sairaalakohtaisina ratkaisuin. Teollisuusmaiden noin 30 000:sta akuuttihoitoa tarjoavasta sairaalasta vain muutamalla sadalla on käytössään kattavia tietojärjestelmäratkaisuja, joihin liittyy ammattitaitoinen huolto- ja tukitoiminta.

Liikevaihdon maantieteellinen jakauma, %

Liikevaihto, Mmk

Tämän päivän tyypillisessä leikkaussalissa joku anestesiahenkilökuntaan kuuluva kirjaa käsin anestesian aikaiset tapahtumat ja potilaan elintoimintojen seurannan. Näin siitäkin huolimatta, että valvonta- ja muut laitteet tallettavat jatkuvasti samaa tietoa sähköiseen muistiin. Leikkauksen päätyttyä valvontalaitteen muisti tyhjenetään ja siellä oleva hyödyllinen yksityiskohtainen tieto häviää. Vaikka käsin tehdyt muistiinpanot ovat tärkeitä ja käyttökelpoisia leikkauspotilaan jälkihoidossa, niitä on vaikea hyödyntää myöhemmässä tutkimuksessa tai hoidon laadun, sen lopputuloksen ja hoitoprosessin arvioinnissa. Tehohoidon suhteen tilanne on samanlainen. Vieläkin harvemmissa sairaaloissa on leikkaussalin ja tehohoidon yhdistävä tietojärjestelmä, vaikka monet potilaista siirretään leikkauksen jälkeen tehohoitoon.

Nykyiseen tilanteeseen on monia historiallisia syitä. Terveystieteiden tietotekniikkainvestoinnit ovat perinteisesti olleet pienemmät kuin muilla aloilla. Suurimpana vaikeutena on kuitenkin ollut erityyppisten laitteiden tuottaman ja sairaalohenkilökunnan hoitotoimenpiteisiin liittyvän tiedon kerääminen ja tallentaminen. Ongelma odottaa ratkaisuaan siirryttäessä 2000-luvulle.

Datex-Ohmedassa on todettu markkinoilla olevan kysyntää tuotteille, jotka madaltavat kliinisten tietojärjestelmien käyttöönoton kynnystä ja mahdollistavat sairaalakohtaisten ratkaisujen sijasta osastokohtaiset, käyttäjille lisäarvoa tuovat ratkaisut. Datex-Ohmeda pyrkii tarjoamaan asiakkailleen järjestelmätuotteita, jotka mahdollistavat sekä anestesian että tehohoidon hoitoprosessien tehokkaamman hallinnan hoitohenkilöstön työmäärää lisäämättä.

S/5-teho-hoitomonitori yhdistää verenkierron, kudoshapetuksen, hapentarjonnan, hengityksen ja aineenvaihdunnan parametrit.

Kliinisten tietojärjestelmien ohjelmistomarkkinat ovat vielä suhteellisen pienet. Vuosi 1999 oli poikkeuksellinen, sillä sairaalat keskittyivät vuoteen 2000 liittyviin kysymyksiin. Kasvun uskotaankin jälleen kiihtyvän ja yltävän yli 30 %:n vuosivauhtiin ainakin seuraavan viiden vuoden ajaksi. Kattavien kliinisten tietojärjestelmien markkinoiden arvioidaan saavuttavan yli 10 miljardin markan tason vuosikymmenen loppuun mennessä, mikä tarjoaa Datex-Ohmedalle merkittävän kasvumahdollisuuden.

Laitteiden ja ohjelmistojen yhteensopivuus tärkeää

Useimmista muista kliinisten tietojärjestelmien toimittajista poiketen Datex-Ohmeda keskittyy kliinisessä tiedonhallinnassa sekä ohjelmistot että laitteet käsittäviin kokonaisuuksiin. Pelkkiin ohjelmistoihin perustuvat tiedonhallintaratkaisut eivät riitä, vaan tehokas järjestelmä syntyy ainoastaan yhteensopiviksi kehit-

Liiketoiminta-alueen avaintietoja

	1998	1999	%
Liikevaihto (Mmk)	2331	3238	+39
Liikevoitto* (Mmk)	51	260	+408
Henkilöstö, keskimäärin	2874	3495	+22

* ennen kertaluonteisia eriä ja konserniliikearvon poistoa

Datex-Ohmeda

tyistä laitteista ja ohjelmistoista. Tällainen järjestelmä antaa sairaalalle varmuuden laitekokonaisuuden toimivuudesta ja investointien kannattavuudesta pitkällä aikavälillä.

Erillislaitteista jälkikäteen kerättyä tietoa hyödyntävät ohjelmistokeskeiset järjestelmät eivät tarjoa reaaliaikaisen potilastiedon tuottamiseen ja käsittelemiseen soveltuvia käyttökelpoisia ratkaisuja. Erillislaitteisiin perustuvat ratkaisut saattavat vähentää potilasturvallisuutta, joka on hoitotyön tärkein kriteeri.

Saman toimittajan yhteensopivista laitteista ja ohjelmistoista koottu järjestelmäratkaisu mahdollistaa häiriöttömän tiedonsiirron sekä varmistaa elintärkeiden hälytysignaalien toimivuuden ja kattavan tiedon perillemenon. Tästä syystä Datex-Ohmeda on erikoistunut laitteiden ja ohjelmistojen yhteensopivuuteen perustuviin tietojärjestelmiin.

Vaikka Datex-Ohmedan kliinisten tietojärjestelmien myynti ei asiakkaiden vuoteen 2000 liittyneiden toimenpiteiden takia vastannut vuodelle 1999 asetettuja tavoitteita, tämän tuotealueen myynti kasvoi noin 20 % edellisvuodesta. Varmistaakseen mahdollisimman suuren osuuden kliinisten tietojärjestelmien kasvavista markkinoista Datex-Ohmeda keskitti tietojärjestelmien tuotekehityksen ja kansainväliset myyntitoiminnot erilliseksi liiketoiminta-alueeksi. Yksikkö investoi merkittävästi tähän liiketoiminta-alueeseen sekä kuluvana vuonna että tulevaisuudessa.

System 5 -tuoteperhe

Datex-Ohmedan uusi tuoteperhe, System 5, vastaa sekä laitteiden yhteensopivuuden että tiedonhallinnan tarpeisiin. Yhteensopivuus kattaa Datex-Ohmedan koko tuotevalikoiman ja sen viisi käyttöaluetta, jotka ovat anestesia, leikkauksen jälkeinen hoito, ensiapu, tehohoito ja potilaskuljetukset.

System 5 -tuoteperhe käsittää täydellisen valikoiman anestesian ja tehohoidon valvontalaitteita, anestesiakoneita ja hengityskoneita sekä kliinisen tietojärjestelmän. Siihen kuuluu myös laaja lisälaitteiden ja laitteisiin liittyvien kertakäyttöisten tarvikkeiden valikoima. Tuotekokonaisuutta täydentävät erilaiset koulutus-, käyttöönotto- ja huoltopalvelut. System 5 laajentaa edelleen Datex-Ohmedan vuodesta 1992 menestyksellisesti markkinoimien AS/3- ja CS/3-järjestelmien yhteensovittamis- ja käyttömahdollisuuksia.

Eryisesti hoitoprosessin hallintaan kehitetty S/5-järjestelmä heijastaa Datex-Ohmedan pyrkimystä yhdenmukaistaa anestesian, tehohoidon ja niihin liittyvien osa-alueiden tiedonkäsittely sekä tarjota sairaaloille hoidon suunnitteluun, dokumentointiin ja analysointiin tarvittavat työkalut. System 5 -tuoteperhe esiteltiin asiakkaille marraskuussa 1999 Düsseldorfissa järjestetyillä Medica-messuilla. Yhdysvalloissa markkinoinnin aloittaminen edellyttää vielä FDA:n 510(k)-lupaa.

Anestesiakoneet ja hengityslaitteet

Datex-Ohmeda tarjoaa sairaaloille laajan valikoiman anestesiakoneita, hengityslaitteita ja höyrystimiä. Tuotevalikoimaan kuuluu paitsi mekaanisesti toisiinsa kytkettäviä laitteita, myös täysin ohjelmistopohjainen

edistykseellinen S/5 ADU -anestesiakone, joka toimii saumattomasti Datex-Ohmedan omien anestesiamonitorien ja anestesian tietojärjestelmien kanssa.

Vuoden aikana laajennettiin myynnin ja markkinoinnin yhteistyötä Pohjois-Amerikassa ruotsalaisen AGA AB:n tytäryhtiön INO Therapeuticsin kanssa. Kuluvaan vuoteen tammikuussa Datex-Ohmeda sai Yhdysvalloissa FDA:n hyväksynnän INOvent®-annostelujärjestelmälleen. Vastaava hyväksyntä saatiin viime vuoden joulukuussa INO Therapeuticsin INOmax®-typpioksidivalmisteelle. INOmaxin markkinointi aloitetaan Yhdysvalloissa kuluvaan vuoteen ensimmäisellä neljänneksellä. INOmax on markkinoiden ensimmäinen ja tällä hetkellä ainoa keuhkojen verisuonia laajentava lääkekaasu. Sitä käytetään hengityksen vajaatoiminnasta kärsivien täysiaikaisten vastasyntyneiden ja yli 34-viikkoisena ennenaikaisesti syntyneiden hoitoon yhdessä koneellisen hengityksen ja muun lääkityksen kanssa. INOmax laajentaa supistuneita keuhkoverisuonia, jolloin niiden kuljettaman hapen määrä kasvaa. Näin vähennetään vaikeasti toteutettavan keuhon ulkopuolisen hapetuksen ECMO (extracorporeal membrane oxygenation) tarvetta vastasyntyneillä, joilla on kliinisesti tai sydänkaikukuvauksessa todettu hengityksen vajaatoiminta. Tuotteen turvallisen ja tehokkaan käytön varmistamiseksi INO Therapeutics suunnittelee sen myyntiä Pohjois-Amerikassa tuotejärjestelmänä, johon lääkkeen lisäksi sisältyvät annostelulaite, asennukset ja huolto sekä ympärivuorokautinen asiakastuki terveydenhuollon ammattilaisille. Datex-Ohmeda vastaa INOvent-järjestelmän kehittämisestä ja valmistuksesta sekä kansainvälisestä myynnistä ja markkinoinnista.

Potilasvalvontalaitteet ja niiden lisälaitteet

Datex-Ohmedan moduuliperiaatteella kehitetyt järjestelmäyhteensopivat potilasvalvontalaitteet ovat osa System 5 -tuotekonseptia. Tuotevalikoimassa on kaksi eri laitetta, S/5-anestesiamonitori ja S/5-tehohoitomonitori. S/5-anestesiamonitori soveltuu leikkaussali- ja heräämökäyttöön, kun taas S/5-tehohoitomonitori on kehitetty teho-osastojen, sydänvalvontayksiköiden sekä muiden hoitoyksiköiden käyttöön. Datex-Ohmedan laajaan potilasvalvontatuotteiden valikoimaan kuuluvat myös kannettavat S/5 Compact -monitorit sekä useita muita monitoreja potilasvalvontaan sekä hoitopisteessä että kuljetuksen aikana.

Uusien System 5 -potilasvalvontalaitteiden irroitettava ohjauspaneeli lisää helppokäyttöisyyttä.

Järjestelmämonitorien valikoimaa uudistettiin merkittävästi vuoden 1999 aikana, jolloin markkinoille tuotiin useita uusia seurantaparametrimoduuleja. Niin laitteita kuin ohjelmistojakin kehitettiin edelleen. Käyttöominaisuuksien parantamiseksi monitorin ohjauspaneeli on tehty irroitettavaksi. Ratkaisu helpottaa näyttöyksikön sijoittamista anestesiakoneen päälle tai seinässä olevaan telineeseen. Uusia parametreja ovat vatsatonometria, aivosähkökäyrän ja lihaslaman seuranta sekä 12-napaisella kytkennällä varustettu EKG-moduuli, joka mahdollistaa sydämen toiminnan sähköisen tarkastelun useammalta suunnalta kuin ennen, sekä sydänlihaksen hapensaannista kertovan ST-tason tarkemman analyysin.

Datex-Ohmeda

Aivosähkökäyrää mittaavalla EEG-moduulilla voidaan selvittää anesteettien ja kirurgisten toimenpiteiden vaikutusta aivotoimintaan. Datex-Ohmeda on ensimmäisenä valmistajana kehittänyt järjestelmätuotteen, joka mittaa samanaikaisesti sekä EEG:aa ja EMG:aa että kuuloherätevasteita. EEG-moduulin ominaisuudet perustuvat pitkäaikaisiin käyttökokemuksiin. Moduulin lähtökohtana on ollut jo vuonna 1982 markkinoille tullut Datexin käänteentekevä anestesia- ja aivomonitori ABM, yksikön ensimmäinen moniparametrinen valvontalaite. Datex-Ohmeda kehittää parhaillaan uuteen edistyselliseen entropiasovellukseen pohjautuvia EEG-ratkaisuja anestesian syvyyden ja sitä kuvaavien indeksien mittaamiseen.

Uusi hermolihasliitoksen toimintaa ja lihaslammaa valvova moduuli mahdollistaa Datex-Ohmedan kansainvälisesti tunnetun NMT (Neuromuscular Transmission) -teknologian käytön myös S/5-anestesia- ja tehohoitomonitorissa. Leikkauksen suorittamisen edellytyksenä on, että leikkausalueen lihakset ovat liikkumattomat. Kirurgit ovat perinteisesti joutuneet arvioimaan lihasten rentoutta kliinisesti ja käyttämään apunaan yksinkertaista, lihaslaman astetta mittaavaa neurostimulaattoria. Uuden NMT-moduulin ansiosta lihaslamma voidaan nyt optimoida, jolloin voidaan välttää kalliiden hermolihasliitossalpaajien tarpeettoman runsas annostus. Lihaslaman palautumisen oikealla ajoituksella voidaan nyt vaikuttaa toipumisen nopeuteen. Datex-Ohmedan tietojärjestelmän avulla voidaan kaikki nukutusta, lihaslammaa ja mahdollisia lääkityksestä johtuvia odottamattomia reaktioita koskevat tiedot tallentaa potilaan anestesiakertomukseen. Datex-Ohmedan NMT-ratkaisu tuotiin markkinoille vuonna 1985 Relaxograph-nimellä. Tuotteesta tuli menestys ja monet kirurgit pitivät sitä kauan markkinoiden ylivoimaisesti parhaana tuotteena. Datex-Ohmedan uuden NMT-valvontamoduulin lisälaitteena on uudentyyppinen, potilaaseen kytkettävä liikeanturi, joka tekee laitteen erittäin helppokäyttöiseksi. Kiinnostus NMT-moduuleita kohtaan ylittikin kaikki odotukset vuonna 1999.

8

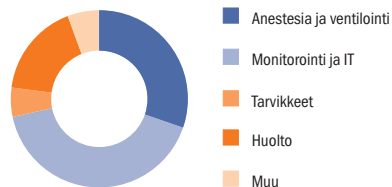
Kiinteillä ominaisuuksilla varustettujen valvontalaitteiden uudesta tuoteperheestä tuotiin markkinoille ensimmäisenä anestesiamonitori Cardiocap/5, ja sille saatiin marraskuussa Yhdysvaltojen markkinoilla vaadittava FDA:n hyväksyntä. Cardiocap/5-anestesiamonitori on jatkoa 1980-luvun lopulla kehitetyille ja vahvan markkina-aseman saavuttaneille Cardiocap- ja Ultima-monitoreille, joita on myyty yli 50 000 kappaletta. Cardiocap/5 soveltuu asiakkaille, jotka eivät vielä ole valmiita siirtymään moduulipohjaisiin järjestelmiin tai anestesian tietojärjestelmiin, mutta arvostavat korkeaa kliinistä suorituskykyä, helppokäyttöisyyttä ja suurta värinäyttöä. Cardiocap/5:n kiinteiden ominaisuuksien ansiosta sen toimittaminen ja asentaminen asiakkaalle on yksinkertaista ja nopeaa. Cardiocap/5 on myös ensimmäinen tuote, joka Datex-Ohmedan maailmanlaajuisen tuotantostategian mukaisesti tulee tuotantoon samanaikaisesti sekä Euroopassa että Pohjois-Amerikassa.

Tehohoidon tuotevalikoima laajenee

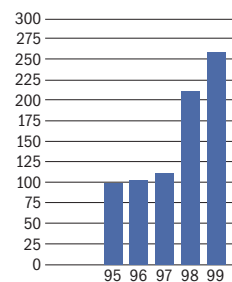
Datex-Ohmeda on ensimmäisenä ja ainoana valmistajana keskittynyt tehohoidon potilasvalvontalaitteiden tuotekehityksessä kokoamaan verenkiertoon, kudoshapetukseen, hapentarjontaan, hengitykseen ja aineenvaihduntaan liittyvät parametrit yhteen valvontalaitteeseen, S/5 tehohoitomonitoriin. Kun tämä tuotekonsepti on nyt osoittautunut hyväksi niin Euroopassa kuin muillakin markkina-alueilla, tuotevalikoimaa vahvistettiin vuonna 1999 uusilla sydänvalvontaan soveltuvilla ominaisuuksilla. Samanaikaisesti käynnistettiin valmistelut tuotteen markkinoinnin aloittamiseksi Yhdysvalloissa.

Liikevaihdon jakauma tuotealueittain, %

Tuotekehityskulut, Mmk

Vuonna 1999 Datex-Ohmeda solmi Mortara Instrument, Incin kanssa yhteistyösopimuksen, jonka perusteella Datex-Ohmeda saa oikeuden hyödyntää Mortara Instrumentin maailmanlaajuisesti arvostettua sydänvalvonnan osaamista tehohoidon tuotteissaan. Sopimuksen seurauksena on käynnistynyt jo useita yhteistyöhankkeita. Mortaran kehittämät sydämen rytmihäiriöiden analysointimenetelmät integroidaan Datex-Ohmedan potilasvalvontamonitoreihin. Toisen yhteistyöalueen muodostavat langattomat valvontajärjestelmät. Yhteistyösopimuksen osana Instrumentarium hankki vähemmistöosuuden Mortara Instrument, Inc:stä.

Langattomien valvontajärjestelmien lisäksi tehohoidon markkinoilla menestyminen edellyttää tulevaisuudessa Windows NT -pohjaisten reaaliaikaisten keskusvalvontajärjestelmien sekä etävalvontaan ja potilastietojen siirtoon ja analysointiin soveltuvien Internet-ratkaisujen kehittämistä. Datex-Ohmeda pyrkii suurista valmistajista ainoana tehohoidon hengityslaitemarkkinoille. Engström-hengityskoneen kehitystyö tukee myös Datex-Ohmedan teho- ja tietojärjestelmien markkinointia.

Tärkeimmät viimeaikaiset tapahtumat

- Aloitettiin System/5 -tuoteperheen markkinointi.
- Yhteistyösopimus Mortara Instrument, Incin kanssa.
- Aloitettiin Cardiocap/5 -monikäyttömonitorien markkinointi, tuotteelle FDA-hyväksyntä.
- NMT keskeiseksi parametriksi System 5 -potilasvalvontalaitteisiin.
- Aestiva/5-anestesiakoneesta markkinajohtaja.
- Uudistettiin Pohjois-Amerikan huollon ja tukitoimintojen organisaatio.

System 5 -tuotekonsepti

Terveydenhuollon laitteet
ja tarvikkeet

Instrumentarium Imaging

Instrumentarium Imaging kehittää, valmistaa ja markkinoi röntgenlaitteita mammografiaan, leikkaussalikäyttöön ja hammaslääketieteelliseen kuvantamiseen. Sillä on edellytykset kasvaa nopeasti röntgenteknologiaan perustuvan digitaalisen kuvantamisen, kuvien käsittelyn ja järjestelmien alueilla. Instrumentarium Imaging kuuluu kaikilla tuotealueillaan maailman johtaviin toimittajiin.

Instrumentarium Imaging pyrkii liiketoimintansa vahvistamiseen ja markkinoita nopeampaan kasvuun hyödyntämällä digitaalisen kuvantamisen yleistymistä. Ylläpitääkseen jatkuvaa kasvua yksikkö pyrkii vahvistamaan markkinointi- ja tuotekehitystoimintojaan tiivistämällä yhteistyötä jälleenmyyjien ja loppukäyttäjien kanssa.

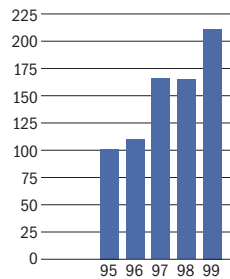
Digitaalitekniikan edelläkävijä

Instrumentarium Imaging pyrkii hyödyntämään digitaalitekniikan tarjoamia mahdollisuuksia ja vahvistamaan siten asemaansa diagnostisen kuvantamisen eriytyneillä markkinoilla. Digitaalitekniikkaan siirtyminen tuo röntgenosastoille merkittäviä säästöjä filmien, kehityskustannusten, kuvien arkistoinnin ja kuvansiirron osalta. Myös palvelun laatu paranee. Instrumentarium Imaging uskoo kolmiulotteisten kuvien käsittelyyn soveltuvien, pitkälle kehittyneiden ohjelmistojen tarjoavan kokonaan uuden markkinasegmentin. Näillä sovelluksilla on potilaan hoidon kannalta myös huomattavia klinisiä etuja. Ympäristötietoisuuden lisääntyessä digitaalitekniikan merkitys korostuu, kun röntgenfilmien aiheuttama ympäristörasitus vähenee.

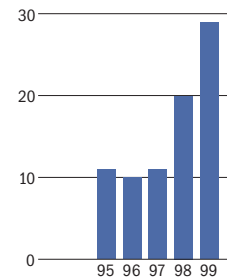
Kirurginen kuvantaminen nopeassa kasvussa

Hoidon kustannuksiin ja tehokkuuteen kohdistuvat paineet vaikuttavat ratkaisevasti sairaalan akuuttihoitoalueilla käytettäviin diagnosointimenetelmiin. Ensivasta ja säästäväistä leikkausmenetelmistä on tullut röntgenpalveluiden merkittäviä käyttöalueita. Kun aiemmin on ollut aikaa siirtää potilas röntgenosastolle lopullisen diagnoosin saamiseksi, nykyisin vaaditaan nopeita ja helposti saatavia röntgenpalveluita.

Liikevaihto, Mmk

Tuotekehityskulut, Mmk

Yhä useammat kliiniset prosessit edellyttävät kuvantamislaitteiden siirtämistä potilaan luokse hoitopisteeseen. Hoitoprosessit edellyttävät myös reaaliaikaista tietoa. Kirurginen kuvantaminen tarkoittaa leikkauksen aikaista, röntgenosastojen ulkopuolella tapahtuvaa kuvantamista. Täsmäntyyppiseen kuvantamiseen käytetyt C-kaaret ovat reaaliaikaisia ja, perinteisistä röntgenlaitteista poiketen, jatkuvanaäyttöisiä kuvantamislaitteita, joiden näyttötekniikka perustuu fluoroskopiaan. Nimensä nämä laitteet ovat saaneet C-kirjainta muistuttavasta ulkonäöstään. C-kaarta voi käyttää myös hoitava lääkäri, ja tuotekehityksessä onkin otettava huomioon laitteen soveltuvuus kirurgien ja muun leikkaussalihenkilökunnan käyttöön.

Tavallisimmin C-kaarta käytetään ortopediassa ja yleiskirurgiassa, mutta sitä käytetään yhä useammin myös urologiassa, kivunlievityksessä (neulan vienti), tähystyksissä, puheen tuottamisen ongelmien tutkimisessa, hermoston toimenpideradiologiassa, eräissä verisuoniston leikkauksissa, sekä säästäviä leikkausmenetelmiä hyödyntävissä toimenpiteissä kuten sepelvaltimon pallolaajennuksissa.

C-kaaren suuri etu on sen liikuteltavuus. Laite voidaan siirtää helposti osastolle ja ensiaputiloihin ja se soveltuu useamman osaston yhteiskäyttöön. Päiväkirurgiassa ja pienissä sairaaloissa C-kaari on usein ainoa kohtuuhintainen kuvantamisvaihtoehto.

Uusi digitaalinen Orthopantomograph® OP100 D -hammasröntgenjärjestelmä täyttää vaativimman käyttäjän tarpeet.

C-kaarien kansainväliset markkinat kasvavat yli kymmenen prosentin vuosivauhtia. Kasvu johtuu laitteen käyttöalueiden nopeasta lisääntymisestä mm. säästävien leikkausten yhteydessä. C-kaaren suorituskyky määrytyy sekä sen tietojenkäsittelykapasiteetin että kuvaerottelumuinaisuuksien perusteella. Teknologiapohjan nopean kehittymisen ansiosta laitteen teho moninkertaistuu jokaisen uuden tuotesukupolven myötä, mikä on omiaan edelleen lisäämään C-kaaren merkitystä sydänkirurgisessa kuvantamisessa.

Kuluvan vuoden tammikuussa tehdyn Ziehm-yrityskaupan seurauksena Instrumentarium Imagingin C-kaarten valikoima kattaa suuren määrän käyttöalueita ortopediasta verisuonten kuvantamiseen. Instrumentarium Imaging on nyt alan markkinajohtaja Saksassa ja yksi Yhdysvaltojen, Benelux-maiden ja Pohjoismaiden johtavista toimittajista. Instrumentarium Imagingin

Liiketoiminta-alueen avaintietoja

	1998	1999	%
Liikevaihto (Mmk)	73	813	+5
Instrumentarium Imaging	16	211	+28
Ohmeda Medical	26	283	+31
Merivaara	15	135	-11
Instrumed	16	154	-2
Medko Medical	5	30	+5
Liikevoitto* (Mmk)	6	29	+56
Henkilöstö, keskimäärin	60	799	+16

* ennen kertaluonteisia eria ja konserniliikearvon poistoa

Instrumentarium Imaging

liiketoiminta tukee Instrumentariumin anestesian ja tehohoidon liiketoimintaa, koska leikkaussalit ovat yksi C-kaarten tärkeimmistä käyttöalueista. Kirurgisen kuvantamistiedon hyödyntäminen avaa uusia käyttömahdollisuuksia myös Dutex-Ohmedan klinisille tietojärjestelmille.

Digitaalinen kuvantaminen yleistyy hammaslääketieteessä

Instrumentarium Imaging toi ensimmäisenä valmistajana markkinoille hammaslääketieteen kannalta käännteentekevän panoraamamenetelmän koko hampaiston yhtäaikaiseen kuvantamiseen. Instrumentarium Imagingin ensimmäinen panoraamaröntgenlaite, Orthopantomograph®, on ollut lähtökohtana yksikön nykyiselle hammaslääketieteellisen kuvantamisen tuotevalikoimalle, joka edustaa alansa uusinta teknologiaa maailmassa.

Hammaslääketieteen sovelluksissa Instrumentarium Imagingin päätuote on tällä hetkellä Orthopantomograph® OP100, jolle on ominaista kuvan korkea laatu ja monipuoliset, kaikkein vaativimpiin käyttökohteisiin soveltuvat panoraamakuvantamisen ja muun kuvantamisen ohjelmistot. Instrumentarium Imaging on kehittänyt OP100:n edistyskellisen teknologian pohjalta digitaalisen tuoteversion, jonka kuvan laatu, markkinoiden muista ensimmäisen sukupolven tuotteista poiketen, on jopa ylittänyt asiakkaiden odotukset. OP100:n digitaaliversio sai lokakuussa Yhdysvaltojen markkinoilla vaadittavan FDA-hyväksynnän.

Digitaalisen kuvantamisen edut ovat parhaiten hyödynnettävissä vasta kun kaikki kuvat saadaan digitaalisessa muodossa. Voidakseen tarjota asiakkailleen kokonaisratkaisuja Instrumentarium Imaging kehittää parhailaan monikäyttöisiä digitaalisia kuvantamisjärjestelmiä, jotka voidaan kytkeä asiakkaiden perinteisiin röntgenlaitteisiin. Instrumentarium Imagingin digitaalisilla kuvantamisjärjestelmillä saadaan reaaliajassa korkeatasoisia kuvantamistuloksia. Samalla voidaan vähentää potilaan saamaa sädeannosta.

Hammaskuvien arkistointiin, käsittelyyn ja siirtoon Instrumentarium Imaging on kehittänyt Windows NT -pohjaisen Cliniview-ohjelmiston. Tätä ohjelmistoa voidaan käyttää esimerkiksi kuvien siirtoon intranetin tai muun tietoverkon kautta toisille hammaslääkäreille ja vakuutusyhtiöille.

Kokokentän digitaalikuvantamisen laitteet tulossa mammografiaan

Mammografia on tärkein yksittäinen menetelmä naisten yleisimmän syöpämuodon, rintasyövän, havaitsemiseen ja diagnosointiin. Kuvan resoluutiolle asetetut vaatimukset tekevät siitä myös kaikkein vaativimman sovellusalueen. Korkeiden resoluutiovaatimusten ja kuvantamisalueen koon takia mammografiassa käytetään vielä lähes poikkeuksetta röntgenfilmejä, kuten Instrumentarium Imagingin Alpha-sarjan laitteissa. Vaikka digitaali tekniikkaan liittyviä rajoituksia on jossain määrin onnistuttu poistamaan, ei suora kokokentän digitaalimammografia ole vielä kilpailukykyinen vaihtoehto. Tämä johtuu siitä, että tarvittavat filmiä korvaavat röntgensädeilmaisimet ovat kalliita ja kuvien katseluun tarvittavaa riittävän korkeatasoista välineistöä ei ole saatavissa kohtuuhintaan. Digitaali tekniikka on kuitenkin vallannut alaa kohdekuvantamisessa ja biopsiassa.

Filmille kuvantamisessa on omat rajoituksensa. Perinteistä filmimuodossa olevaa mammografiakuvaa ei voida jälkeinpäin käsitellä, minkä vuoksi mm. joidenkin kasvaintyyppien havaitsemiseksi tarvitaan kuvantamista myös suurentavalla tai kohdentavalla menetelmällä. Yhdellä valotuksella saadaan aina kaksiulotteinen kuva, josta vaikeasti havaittavien kudosten tunnistaminen ja diagnosointi on hankalaa.

Digitaalikuvaamisessa kuvia voidaan käsitellä tietokoneella ja niitä voidaan tarkastella eri muunnoksina vaihtelemalla mm. kuvan kirkkautta ja kontrastia. Röntgenlääkäri voi näin optimoida kuvan esimerkiksi erikseen rintakudoksen ja kalkkeutumien tarkastelemiseksi. Instrumentarium Imagingissä uskotaan digitaalitekniikan todellisten etujen tulevan esiin kolmiulotteisten kuvantamisratkaisujen myötä. Yksikkö kehittää edelleen hankkimaansa patentoitua TACT® (Tuned-Aperture Computed Tomography) -tekniikkaa, jonka avulla kuvattavaa kohdetta voidaan tarkastella myös kolmiulotteisesti.

TACT® mahdollistaa kuvien tarkastelun eri kulmista, kuvien kääntelemisen ja niiden tarkastelun viipaleittain. Tällä käänteentekeväällä teknologjalla voidaan parantaa ratkaisevasti mammografiaan liittyvää diagnostiikkaa. Kuvantamisessa rintaan kohdistuva puristus on pienempi kuin perinteisellä menetelmällä, mikä tekee kuvantamisen potilaan kannalta miellyttävämmäksi. TACT®-teknologjalle ominainen piirre on se, että kolmiulotteisen kuvan laatu perustuu itse kuvantamismenetelmään eikä niinkään laitteen mekaanisiin ominaisuuksiin. TACT®-teknologian ensimmäinen käyttöalue on kohdekuvantaminen, ja sitä kehitetään käytettäväksi myös kokokentän mammografiassa ja muissa Instrumentarium Imagingin tuotteissa.

Tärkeimmät viimeaikaiset tapahtumat

- Ziehm-yritysosto, jonka seurauksena C-kaarien kansainväliseksi markkinajohtajaksi.
- Digitaaliselle Orthopantomograph® OP100 D:lle FDA-hyväksyntä Yhdysvaltojen markkinoita varten.

Terveydenhuollon laitteet
ja tarvikkeet

Ohmeda Medical

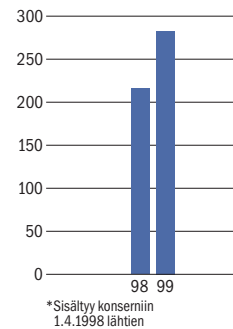
Ohmeda Medical kehittää, valmistaa ja markkinoi maailmanlaajuisesti vastasyntyneiden hoitojärjestelmiä sekä sairaaloiden imu- ja happihoitotuotteita. Vastasyntyneiden hoitojärjestelmien laajaan tuotevalikoimaan kuuluvat keskoskaapit, vastasyntyneiden lämmittimet ja valvontalaitteet sekä keltaisuudesta kärsivien niin terveiden kuin kriittisesti sairaidenkin vastasyntyneiden hoitojärjestelmät.

Ohmeda Medicalin tavoitteena on laajentua edelleen Pohjois-Amerikan markkinoilla. Sen tavoitteena on säilyttää asemansa keskoskaappien, lämmittimien ja kiinteiden imulaitteiden markkinajohtajana ja laajentaa tuotevalikoimaansa tuotekehityksen avulla ja solmimalla strategisia yhteistyösopimuksia. Se pyrkii myös vahvistamaan toimintaansa kansainvälisen jälleenmyyntiverkoston avulla ja kehittämällä yhteistyötään Datex-Ohmedan myyntiyhtiöiden kanssa.

Muun terveydenhuollon tavoin myös vastasyntyneiden hoidolta edellytetään yhä korkeampaa tuottavuutta ja kustannussäästöjä. Ohmeda Medical pyrkii kehittämään tuotteita, jotka kohottavat hoidon laatua ja tehokkuutta ja vähentävät samanaikaisesti sen kustannuksia. Vastasyntyneiden hoidossa erityisiä haasteita ovat esimerkiksi tehohoidossa olevien potilaiden lämpötilan valvonta ja samanaikaisesti mahdollisuus esteettömään hoitoon. Vastasyntyneiden kuljettaminen ja hoitotoimenpiteet ovat perinteisesti edellyttäneet potilaan siirtelyä keskoskaapin ja lämmittimen välillä. Nämä siirrot ovat vieneet henkilökunnan aikaa ja voimavaroja ja aiheuttaneet lapselle lämmönhukkaa ja tarpeettomia häiriöitä.

Jotta lasta ei tarvitsisi siirtää laitteesta toiseen, Ohmeda Medical on kehittänyt täysin uudentyyppisen Giraffe™ OmniBed™-hoitokaapin, jossa yhdistyvät avonaisen lämmittimen helppokäyttöisyys ja suljetun keskoskaapin lämmönsäätöominaisuudet. OmniBed-hoitokaapin yläosa nousee napin painalluksella ja mahdollistaa vasta-

Liikevaihto*, Mmk

syntyneen esteettömän hoidon. Uusi tuote helpottaa ratkaisevasti hoitotyötä ja vähentää potilaan elintoimintoihin kohdistuvaa räsitystä, mikä parantaa hoidon laatua. Giraffe OmniBed on saanut FDA:n 510(k)-hyväksynnän ja sen täysimittainen tuotanto on määrä aloittaa kuluvan vuoden keväällä. Ohmeda Medical kehittää uutta Giraffe-tuotesukupolvea tavoitteenaan entistä tehokkaampi ja korkeatasoisempi vastasyntyneiden hoito.

Hengitysterapeuttien, sairaanhoitajien ja muiden, sairaalan ulkopuolella potilaita hoitavien ammattiryhmien odotetaan toimivan yhä laadukkaammin ja kustannustehokkaammin. Pohjois-Amerikan markkinoilla Ohmeda Medical ja Datex-Ohmeda, Inc. vastaavat haasteeseen tuomalla markkinoille kotisairaanhoidon tukevan Continuing Care -tuote- ja palvelukonseptin, joka rakentuu kymmenen vuoden kokemukseksi kotisairaanhoidosta. Continuing Care hyödyntää kummankin yrityksen ydinvahvuuksia kohdistamalla ensimmäiset kotisairaanhoidon tuotteet ja palvelut hengityshoitoon sekä vastasyntyneiden keltaisuuden hoitoon.

Tärkeimmät viimeaikaiset tapahtumat

- Uuden enGuard CM4 -monitorin ja uuden, Masimo SET® -teknologiaa hyödyntävän enGuard 2000 -pulssioksimetrin markkinointi käynnistyi.
- Ostettiin Chromatics Color Sciences Internationalilta ulkoisesti käytettävän Colormate® TLC-BiliTest® System -bilirubiinimonitorin yksinmyyntioikeudet.
- Giraffe™ OmniBed™ -hoitokaapille FDA:n 510(k)-hyväksyntä.

**Uusi Giraffe™
OmniBed™ toimii
sekä keskoskaappina
että lämmittimenä,
jossa vastasyntyntä
voidaan hoitaa
esteettömästi.**

Terveydenhuollon laitteet ja tarvikkeet

Merivaara

Merivaara kehittää, valmistaa ja markkinoi korkealaatuisia sairaala- ja hoitokotikalusteita. Se on johtava sairaalasänkyjen toimittaja Suomessa sekä Ruotsin ja Norjan markkinoilla. Merivaaran sairaalakalusteiden valikoimaan kuuluvat myös leikkaussalikalusteet, tehohoidon ja hoito-osastojen kalusteet sekä potilaspöydät.

Merivaara pyrkii vahvistamaan asemaansa alansa johtavana toimittajana Pohjoismaissa sekä laajentamaan toimintaansa lähialueiden valituille markkinoille. Yksikön tavoitteena on laajentaa ja edelleen kehittää tärkeimpiä tuoterhyymiään, jotka ovat teknisesti edistykselliset sairaalasängyt, parit ja liikuteltavat hoitopöydät sekä kevyet leikkauspöydät.

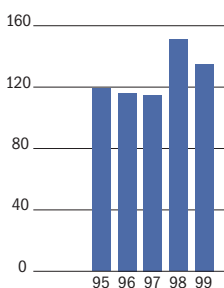
16

Merivaara hyödyntää niitä mahdollisuuksia, joita päiväkirurgian lisääntyvä kysyntä tarjoaa. Päiväkirurgian leikkusaleissa tehdään vuorokauden aikana enemmän toimenpiteitä kuin perinteisissä leikkusaleissa, ja niissä käytettäviltä leikkuspöydiltä edellytetään joustavuutta, liikuteltavuutta, helpposäätöisyyttä ja työskentelyn esteettömyyttä erityypisten leikkausten yhteydessä.

Päiväkirurgialla pyritään ensisijaisesti kustannussäästöihin, mikä asettaa paineita myös kalusteiden hinnoille. Merivaaran uusi leikkuspöytä on suunniteltu erityisesti vastaamaan näitä vaatimuksia. Se edustaa Merivaaran tuotevalikoimassa uutta edistyksellistä suunnittelua niin ergonomialtaan kuin ulkonäöltäänkin ja sen materiaalivalinnoissa on otettu huomioon helppo puhdistettavuus. Tuote on herättänyt runsaasti kiinnostusta jälleenmyyjien keskuudessa ja alan messuilla. Sen tuotanto aloitetaan kuluvan vuoden alkupuolella.

Vuoden 1999 jälkipuoliskolla Merivaara uudisti organisaatiotaan vastaamaan kysynnän laskua Venäjän markkinoilla. Uudelleenjärjestelyillä pyritään entisestään tehostamaan yksikön tuotantoa ja logistiikkaa.

Liikevaihto, Mmk

Kaupan rahoitus ja Medko Medical

Terveydenhuollon laitteet ja tarvikkeet

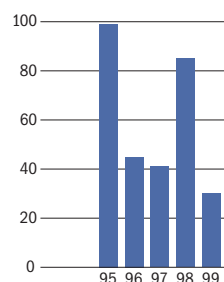
Konserniin vuonna 1998 perustetun Kaupan rahoitus -yksikön tavoitteena on löytää asiakkaille edullisia rahoitusratkaisuja terveydenhuollon laitehankintoihin.

Kokemukset osoittavat, että yhteiskunnan terveydenhuoltokustannuksia voidaan vähentää tarkoituksenmukaisten hoitoprosessien avulla. Useissa maissa terveydenhuollon laitehankinnat edellyttävät kuitenkin rahoituksen järjestämistä. Instrumentarium pyrkiikin tarjoamaan asiakkailleen tuotteistettuja rahoitusratkaisuja terveydenhuollon investointeihin ja samalla vahvistamaan asemaansa niissä maissa, joissa rahoitusratkaisulla on korostunut merkitys. Instrumentariumin kaupan rahoitukseen erikoistunut yksikkö pyrkii tiivistämään yhteistyötään erilaisten rahoitusalan yritysten kanssa ja voi näin paremmin tarjota asiakkailleen konsernin liiketoimintaa edistäviä rahoitusratkaisuja.

Medko Medical myy sairaalaprojekteja kokonaistoimituksina. Yksikön projektitoimitukset käsittävät suunnittelun, toimituksen, asennuksen, koulutuksen sekä laitteiden takuuhuollot.

Medko Medicalin tavoitteena on kasvaa tarjoamalla asiakkailleen avaimet käteen -projektitoimituksia, joihin sisältyy pääosin Instrumentariumin yksiköiden valmistamia tuotteita. Näin se yhteistyössä konsernin kansainvälisen myyntiverkoston kanssa tarjoaa konsernin omille tuotteille täydentävän myyntikanavan kehittyvillä markkinoilla. Medko Medicalin kohdemarkkina-alueita ovat Venäjä, Baltian maat, Keski-Aasian maat, Kiina ja eräät Afrikan maat.

Liikevaihto, Mmk

Optiikka | Instrumentarium, Nissen, KEOPS ja Ögat

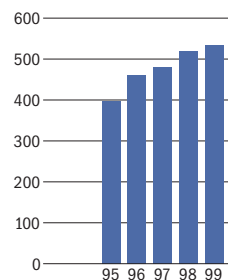
Optiikkaryhmä myy optisen alan ja kotiterveydenhoidon tuotteita. Ryhmä on optiikkatuotteiden markkinajohtaja Suomessa ja sillä on vahva asema myös lähialueiden markkinoilla.

Optiikkaryhmän tavoitteena on vahvistaa markkinajohtajuuttaan Suomessa ja laajentaa toimintaansa lähimarkkinoilla laadukkaana asiakaspalvelun ja kiinteän toimittajayhteistyön avulla.

18

Kotimaan vähittäiskaupan rakenteellisessa muutoksessa Optiikkaryhmä alansa markkinajohtajana on asiakkailleen luotettava palvelun tarjoaja. Ryhmä markkinoi ja myy tuotteitaan Suomessa eri markkinasegmenteille profiloituneiden Instrumentarium-, Nissen- ja KEOPS-myyväläketjujensa kautta. Liiketoiminnan laajuus ja myynnin segmentointi ovat tehneet ryhmästä mielenkiintoisen yhteistyökumppanin ylimmän hintaluokan merkkituotteille, jollaisia ovat mm. Hugo Boss, Dolce & Gabbana ja Gant -silmälasien kehykset ja rajattomat linssit. Ryhmän oma linssituotanto ja keskitetty logistiikka tukevat laajentumista Suomen lisäksi lähialueiden markkinoilla.

Näköä korjaavien laserleikkausten yleistymisen ei uskota vaikuttavan merkittävästi optiikkatuotteiden markkinoihin, sillä leikkaus ei välttämättä poista tarvetta käyttää silmälaseja myöhemmällä iällä. Silmälasien kysynnän arvioidaan kasvavan muuta vähittäiskauppaa nopeammin, koska yhä useammat kuluttajat hankkivat erilaisia silmälaseja vaihdellakseen niitä käyttötilanteen mukaan. Uusien materiaalien ja muotisuuntausten arvioidaan lisäävän myös aurinkolasien myyntiä.

Liikevaihto, Mmk

Tutkimukset ovat osoittaneet, että optiikkatuotteiden markkinoilla korkealaatuisten, kansainvälisiä tyyliuuntauksia seuraavien merkkituotteiden kysyntä on kasvussa. Optiikkaryhmä toi viime vuonna markkinoille kehittämänsä silmälasikehykset, joita se markkinoi SUB-tuotemerkillä. SUB-tuotteita myydään ryhmän myymälöissä Suomessa, Ruotsissa ja Virossa ja ne ovat saaneet markkinoilla erittäin hyvän vastaanoton. SUB laajentaa optiikkaryhmän tuotevalikoimaa ja tukee sen kasvutavoitteita jatkossa.

Hiljaisen alkuvuoden jälkeen optiikkamarkkinat vilkastuivat merkittävästi vuoden jälkipuoliskolla. Kotiterveydenhoitotuotteiden, kuten mittalaitteiden ja anatomisten jalkineiden, myynti laski jonkin verran vuoden aikana. Näiden tuotteiden myynti on noin 12 prosenttia ryhmän kokonaisymyynnistä. Optiikkaryhmä kehittää edelleen kotiterveydenhoitotuotteidensa tuote- ja myyntistrategioita kuluvan vuoden aikana.

TerveysInstru on terveyden ja hyvinvoinnin asiantuntija-liike. Suosittuja tuoteryhmiä ovat terveysjalkineet, verenpaine- ja sykemittarit sekä erilaiset tuki- ja puristussukat. Kuvassa rasva-prosenttimittari

Liiketoiminta-alueen avaintietoja

	1998	1999	%
Liikevaihto (Mmk)	50	535	+3
Liikevoitto* (Mmk)	7	53	+30
Henkilöstö, keskimäärin	75	779	+6

* ennen kertaluonteisia erä ja konserniliikearvon poistoa

Hallituksen toimintakertomus

Konsernin liikevaihto ja tulos

Instrumentariumin liikevaihto vuonna 1999 oli 4 599 Mmk, mikä on 18 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Liikevaihdon muutokseen vaikuttivat vielä vuoden 1998 aikana tehdyt konsernin rakennejärjestelyt. Ulkomaista liikevaihtoa oli 3 955 Mmk, mikä on 86 % koko liikevaihdosta.

Liikevoitto ennen kertaluonteisia eriä ja konserniliikearvon poistoa oli 334 Mmk, kun se edellisenä vuonna oli 154 Mmk. Liikevoiton kasvuun vaikutti eniten Anestesia ja tehohoito -liiketoiminnan tuloksen merkittävä parantuminen edellisestä vuodesta.

Voitto ennen satunnaisia eriä oli 185 Mmk, kun se edellisenä vuonna oli 181 Mmk. Vertailussa edelliseen vuoteen on otettava huomioon, että kertaluonteisia eriä oli vuonna 1998 positiiviselta nettovaikutukseltaan 143 Mmk enemmän kuin kuluneella tilikaudella. Vuonna 1998 tulosta paransi myös eläkesäätiön kannatusmaksun jääminen kokonaan pois, kun eläkesäätiö päätettiin purkaa. Vastaavat eläkekustannukset vuonna 1999 olivat 52 Mmk. Rahoitustoiminnan nettokulut kasvoivat 22 Mmk:lla edellisestä vuodesta.

Tulos osaketta kohti oli 4,12 mk, kun se edellisenä vuonna oli 4,45 mk. Oma pääoma osaketta kohti oli 109,57 mk ja edellisenä vuonna 104,49 mk.

Konsernin henkilömäärä vuoden 1999 lopussa oli 5 128, mikä oli lähes sama kuin edellisenä vuonna. Ulkomailla työskenteleviä oli yhteensä 3 143 eli 61 % koko henkilömäärästä.

Anestesia ja tehohoito

Anestesia- ja tehohoitolaitteita ja -järjestelmiä valmistavan Datex-Ohmedan liikevaihto oli 3 238 Mmk, missä on kasvua edellisestä vuodesta 39 %. Liikevaihdon kasvuun vaikuttivat sekä edellisen vuoden huhtikuussa toteutettu yritysosto että Datex-Ohmedan hyvä menestys etenkin anestesiakoneiden myynnissä USA:ssa. Kun Datex-Ohmedan liikevaihdon kehitystä tarkastellaan huhtijoulukuun väliseltä ajalta, jolloin ostettu liiketoiminta sisältyi myös edellisen vuoden lukuihin, kasvu oli 21 %.

Datex-Ohmedan liikevoitto ennen kertaluonteisia eriä ja konserniliikearvon poistoa oli 260 Mmk, kun se edellisenä vuonna oli 51 Mmk. Liikevoiton kasvuun vaikuttivat eniten

Kehitys liiketoiminta-alueittain

Mmk	Liikevaihto			Liikevoitto		
	1998	1999	%	1998	1999	%
Anestesia ja tehohoito	2 331	3 238	+ 39	51	260	+ 408
Terveystuotteiden laitteet ja tarvikkeet	773	813	+ 5	65	29	- 56
Optiikka	520	535	+ 3	75	53	- 30
Konsernihallinto	2	3	+ 30	- 42	- 7	+ 83
Myydyt liiketoiminnat	265	10	- 96	5	- 0	
	3 891	4 599	+ 18	154	334	+ 117
Konserniliikearvon poisto				- 84	- 94	+ 12
Kertaluonteiset erät				181	38	- 79
Liikevoitto				251	277	+ 10

kasvanut myynti ja bruttokateprosentin parantuminen edellisestä vuodesta. Kiinteät kulut suhteessa liikevaihtoon olivat alemmalla tasolla kuin edellisenä vuonna, jolloin Datex-Ohmedan yhdistämisprosessi aiheutti ylimääräisiä kuluja.

Tuoteryhmittäin tarkasteltuna liikevaihto kasvoi eniten anestesiakoneiden, anestesian ja tehohoidon valvontajärjestelmien sekä tarvikkeiden osalta. Parhaiten kehittyi USA:ssa valmistettujen anestesiakoneiden myynti. Ruotsissa valmistettava AS/3 ADU -anestesiakone tuotiin maaliskuussa 1999 Pohjois-Amerikan markkinoille, joilla sen myynti lähti hyvin käyntiin. AS/3 ADU:n myynti kokonaisuudessaan kasvoi merkittävästi edellisestä vuodesta, tosin vuoden loppupuolella sen toimitukset päätettiin tilapäisesti keskeyttää sen viimeisimmässä ohjelmaversiossa ilmenneiden laatuongelmien poistamiseksi. Toimitukset on suunniteltu aloitettavaksi kuluvan vuoden huhtikuussa. Yleiskäyttöisten potilasvalvontalaitteiden sekä huoltopalveluiden myynti ei ollut täysin odotusten mukaista. Huoltotoiminnan uudelleenorganisointi Pohjois-Amerikassa saatiin päätökseen viime vuoden aikana. Kliinisten tietojärjestelmien myynti kasvoi selvästi edellisestä

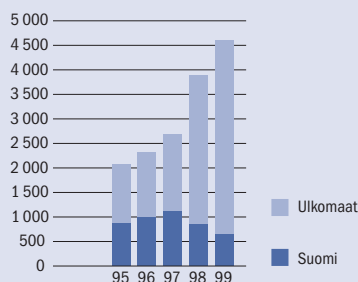
vuodesta, vaikkakin sairaaloiden keskittyminen vuoteen 2000 liittyviin kysymyksiin pienensi tietojärjestelmätuotteiden kysyntää viime vuoden aikana.

Päämarkkina-alueista myynti kehittyi parhaiten Pohjois-Amerikassa. Euroopassa, missä kehitys kokonaisuudessaan oli epäyhtenäistä, myynti kehittyi parhaiten Espanjassa ja Alankomaissa. Sen sijaan Ranskassa ja Saksassa jäätettiin koko vuoden tavoitteista, mutta vuoden loppupuolella myynti kääntyi selvään kasvuun. Aasian ja Tyynenmeren alueella sekä Latinalaisessa Amerikassa myynnin kehitys oli hyvä. Datex-Ohmedan vuoden 1999 liikevaihdosta Pohjois-Amerikan osuus oli 48 %, Euroopan 36 % ja muun maailman 16 %.

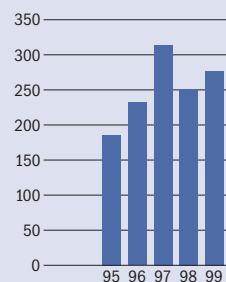
Terveydenhuollon laitteet ja tarvikkeet

Terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden yhteenlaskettu liikevaihto oli 813 Mmk, mikä on 5 % enemmän kuin edellisellä vuonna. Myös tällä liiketoiminta-alueella liikevaihdon muutokseen vaikuttivat konsernin rakennejärjestelyt. Liikevoitto ennen kertaluonteisia eräjä ja konserniliikkeen poistoa oli 29 Mmk, kun se edellisellä vuonna oli 65 Mmk. Liikevoiton laskuun vaikuttivat etenkin rönt-

Liikevaihto, Mmk

Liikevoitto, Mmk

genlaitteita valmistavan Instrumentarium Imagingin tuotekehityspanostusten voimakkaat lisäykset sekä projektivientiä harjoittavan Medko Medicalin myynnin jääminen kolmannekseen edellisestä vuodesta.

Instrumentarium Imagingin liikevaihto oli 211 Mmk, mikä on 28 % enemmän kuin edellisellä vuonna. Eniten kasvoi mammografialaitteiden myynti, etenkin USA:ssa ja Italiassa. Myös hammasröntgenlaitteiden myynti kasvoi selvästi. Instrumentarium Imaging investoi edelleen voimakkaasti tuotekehitykseen erityisesti digitaalisen kuvantamisen alueella.

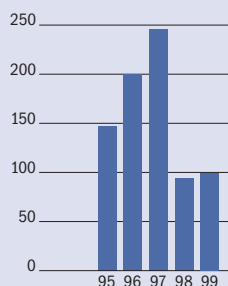
Vuoden 2000 alussa Instrumentarium hankki omistukseensa kirurgiseen kuvantamiseen keskittyvät Ziehm-yhtiöt. Yritysosto antaa Instrumentarium Imagingille merkittävän aseman näillä markkinoilla ja se avaa myös mahdollisuuksia yhdistää Instrumentarium Imagingin ja Datex-Ohmedan asiantuntemusta leikkaussaleissa. Ziehm-yhtiöiden liikevaihto vuonna 1998 oli 134 Mmk ja henkilökunnan määrä noin 135.

Keskoskehoja, vastasyntyneiden lämmittimiä ja happihoitotuotteita valmistavan Ohmeda Medicalin liikevaihto oli 283 Mmk, kun se edellisellä vuonna siltä yhdeksän kuukauden ajalta, jonka se kuului konserniin, oli 216 Mmk. Myynnin uudelleenjärjestelyjen takia liikevaihtoluvut eivät ole täysin vertailukelpoisia. Myynnistä valtaosa suuntautui Yhdysvaltain markkinoille. Ohmeda Medical lisäsi merkittävästi investointeja tuotekehitykseen.

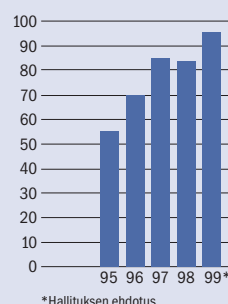
Sairaalalalusteita valmistavan Merivaaran liikevaihto oli 135 Mmk, missä on laskua edelliseen vuoteen 11 %. Myynnin laskuun vaikutti eniten Venäjän viennin merkittävä väheneminen edellisestä vuodesta. Myynti muualle Eurooppaan kasvoi edellisestä vuodesta. Merivaarassa aloitettiin viime vuoden aikana operatiivisen tehokkuuden lisäämiseen tähtäävät toimenpiteet.

Terveystuotteiden laitteita ja tarvikkeita kotimaassa markkinoivan Instrumedin liikevaihto oli 154 Mmk, mikä on lähes sama kuin edellisellä vuonna. Vuoden 2000 helmikuussa Instrumentarium päätti myydä Instrumedin terveystuotteiden laitteiden ja tarvikkeiden jakeluliiketoimintoja, minkä jälkeen yksikkö keskittyi leikkaussali- ja tehohoito-

Voitto ennen satunnaisia eriä, verojen jälkeen, Mmk

Osingot, Mmk

*Hallituksen ehdotus

tuotteiden jälleenmyyntiin. Myytyjen liiketoimintojen liikevaihto oli vuonna 1999 noin 100 Mmk.

Projektivientiä harjoittavan Medko Medicalin liikevaihto laski edellisen vuoden 85 Mmk:sta 30 Mmk:aan. Vuodelle 1999 ei olemassaolevasta sopimuskannasta kohdistunut isoja projektitoimituksia.

Hammaslääkäreiden käsi-instrumentteja valmistavan LM-Dentalin liiketoiminta myytiin vuoden 1999 elokuussa konsernin ulkopuolelle. Sen liikevaihto sisältyy myytyihin liiketoimintoihin ja kaupasta syntynyt myyntivoitto liiketoiminnan kertaluonteisiin eriin.

Optiikka

Optiikkaryhmän liikevaihto oli 535 Mmk, missä on kasvua edelliseen vuoteen 3 %. Suomessa toimivien Instrumentarium-, Nissen- ja KEOPS -myymäläketjujen yhteenlaskettu liikevaihto kasvoi 2 %, mikä vastasi koko optisen alan vähittäiskaupan kasvua. Kotiterveydenhoidon tuotteiden myynti laski hieman edellisestä vuodesta. Niiden osuus Optiikkaryhmän myynnistä oli 12 %. Ruotsissa toimivan Ögat-myymäläketjun liikevaihto kasvoi 7 % Ruotsin

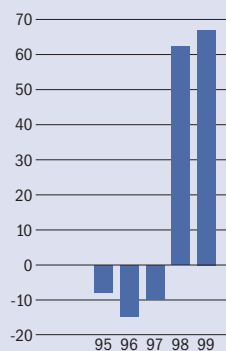
kruunuissa mitattuna. Viron myymälöiden myynti kasvoi selvästi, mikä osittain johtui edellisvuotta suuremmasta myymälöiden lukumäärästä. Optiikkaryhmällä oli vuoden lopussa yhteensä 176 myymälää. Niistä Suomessa oli 142, Ruotsissa 20, Virossa 13 ja Venäjällä 1.

Optiikkaryhmän liikevoitto oli 53 Mmk, kun se edellisenä vuonna oli 75 Mmk. Vertailussa edelliseen vuoteen on otettava huomioon, että vuonna 1998 tulosta paransi eläkekustannusten jääminen lähes kokonaan pois, kun eläkesäätiölle ei tarvinnut suorittaa lainkaan kannatusmaksua. Vastaavat eläkekustannukset olivat viime tilikaudella 19 Mmk. Optiikkaryhmän bruttokate pysyi lähes edellisen vuoden tasolla, mutta kiinteät kulut kasvoivat selvästi mm. tietojärjestelmien uusimisen takia.

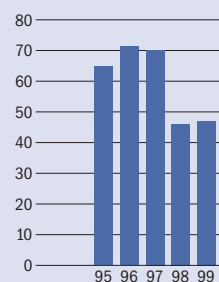
Rahoitus- ja sijoitustoiminta

Rahoitustuottojen ja -kulujen nettomäärä oli -92 Mmk, kun se edellisenä vuonna oli -70 Mmk. Rahoituskulujen kasvu johtui pääasiallisesti valuuttasuojauksen aiheuttamista negatiivisista kurssieroista. Osinkotuotot olivat 49 Mmk, kun ne edellisenä vuonna olivat 41 Mmk.

Gearing, %

Omavaraisuusaste, %

Omavaraisuusaste oli 47 %, kun se edellisenä vuonna oli 46 %. Korollisen vieraan pääoman määrä vuoden lopussa oli 1 881 Mmk eli 136 Mmk enemmän kuin vuotta aiemmin.

Tilikauden aikana myytiin Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Varma-Sammolle keskinäisen sopimuksen perusteella 1 000 000 kpl Orion-yhtymä Oyj:n A-osakkeita. Niistä syntyi myyntivoittoa ennen veroja 15 Mmk, mikä on kirjattu liiketoiminnan kertaluonteisiin eriin. Instrumentarium omistaa vielä 1 000 000 kpl Orion-yhtymä Oyj:n A-osakkeita. Kaikkien konsernin omistamien noteerattujen osakkeiden markkina-arvo ilman omia osakkeita oli vuoden lopussa 176 Mmk. Vastaava kirjanpitoarvo oli 110 Mmk.

Eläkesäätiön purku

Kesäkuussa 1999 sosiaali- ja terveysministeriö antoi luvan Instrumentariumin Yhteiseläkesäätiön purkamiseen. Eläkesäätiön omaisuuden realisoinnista syntynyt ylikate, 183 Mmk verojen jälkeen, palautettiin Instrumentarium Oyj:lle ja kirjattiin konsernitiilinpäätöksessä satunnaisiin tuottoihin.

Investoinnit ja tuotekehitys

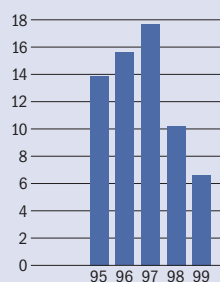
Konsernin investoinnit olivat 164 Mmk, kun ne edellisenä vuonna ilman Ohmeda-yritystoa olivat 150 Mmk. Koneisiin ja kalustoon investoitiin 102 Mmk, rakennuksiin ja maa-alueisiin 25 Mmk sekä osakkeisiin ja muihin pitkävaikutteisiin menoihin 37 Mmk. Suunnitelman mukaiset poistot olivat 265 Mmk, kun ne edellisenä vuonna olivat 231 Mmk.

Tuotekehityskulut olivat 317 Mmk, kun ne edellisenä vuonna olivat 236 Mmk. Niiden merkittävä kasvu johtui sekä Datex-Ohmedan liiketoiminnan laajentumisesta yritystoa vuoksi että Instrumentarium Imagingin tuotekehityskulujen huomattavasta lisäyksestä.

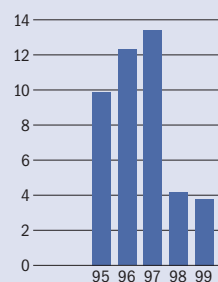
Henkilöstö ja hallintoelimet

Instrumentarium-konsernin palveluksessa oli vuoden 1999 aikana keskimäärin 5 172 henkilöä, mikä on 659 enemmän kuin edellisenä vuonna. Emoyhtiö Instrumentariumin palveluksessa oli keskimäärin 1 975 henkilöä, edellisenä vuonna oli 1 821.

Sijoitetun pääoman tuotto, %

Oman pääoman tuotto, %

Ylimääräisessä yhtiökokouksessa 13.12.1999 hyväksyttiin yhtiön hallintomallin muutos, minkä seurauksena hallintoneuvoston toiminta yhtiössä lakkautettiin. Päätös merkittiin kaupparekisteriin 17.12.1999. Hallintoneuvoston puheenjohtajana toimi vuonna 1999 sen toiminnan lakkauttamiseen saakka varatuomari, MBA Turo K. J. Tukiainen.

Hallituksen puheenjohtajana on toiminut vuonna 1999 fil.toht. Gerhard Wendt. Instrumentarium Oyj:n toimitusjohtajana on toiminut vuonna 1999 dipl.ins., MBA Olli Riikkala, joka on ollut myös hallituksen jäsen. Yhtiön hallituksen muina jäseninä ovat toimineet professori, tekn.toht. Juhani Kuusi, dipl.ekon. Mikael Lilius, kauppat. maist. Matti Salmivuori (17.12.1999 saakka), dipl.ins. Erkki Etola (17.12.1999 alkaen) ja varatuomari, MBA Turo K. J. Tukiainen (17.12.1999 alkaen).

Optio-oikeudet

Ylimääräisen yhtiökokouksen 17.6.1998 päättämän optio-ohjelman mukaisesti annettujen optio-oikeuksien lukumäärä oli vuoden 1999 lopussa yhteensä 987 000 kpl. Ne oikeuttavat merkitsemään yhteensä enintään 1 180 550 Instrumentariumin osaketta. Optio-ohjelman mukainen

optioiden enimmäismäärä on 1 300 000 kappaletta, ja niillä voi merkitä yhteensä korkeintaan 1 554 930 osaketta.

Omat osakkeet

Instrumentariumilla oli vuoden 1999 lopussa 88 512 kpl omia osakkeita, jotka se on saanut osinkotuottona pääasiallisesti Orion-yhtymä Oyj:ltä. Omat osakkeet on kirjattu taseessa pitkäaikaisiin sijoituksiin 20 Mmk:n hankintamenuun. Niiden osuus yhtiön osakepääomasta ja äänimäärästä on 0,37 %.

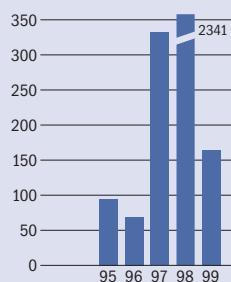
Sisäpiiriohjeet

Instrumentarium Oyj:n hallitus on kokouksessaan 22.2.2000 päättänyt ottaa käyttöön 1.3.2000 alkaen Helsingin Pörssin, Keskuskauppakamarin ja Teollisuuden ja Työntantajain Keskusliiton valmisteleman ja suositteleman sisäpiiriohjeen. Lisäksi yhtiössä on annettu tarkentavia ohjeita, jotka täydentävät Pörssin sisäpiiriohjetta ja ottavat huomioon myös Yhdysvaltain sisäpiirikäytännön.

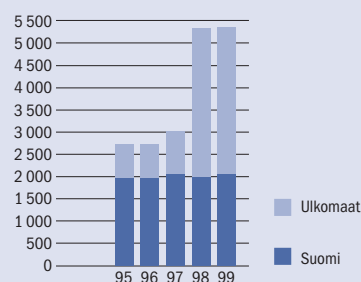
Hallituksen ehdotukset varsinaiselle yhtiökokoukselle

Instrumentarium Oyj:n hallitus on kokouksessaan 22.2.2000 päättänyt kutsua koolle varsinaisen yhtiökoko-

Investoinnit, Mmk

Henkilöstö vuoden lopussa

uksen 23.3.2000. Kokouksessa käsitellään varsinaiselle yhtiökokoukselle kuuluvien asioiden lisäksi vastuuvapauden myöntäminen hallintoneuvoston jäsenille, sekä hallituksen ehdotus valtuutuksen antamisesta hallitukselle päättää omien osakkeiden hankkimisesta ja omien osakkeiden luovuttamisesta sekä osakepääoman korottamisesta.

Näkymät vuodelle 2000

Viimeisen kahden vuoden aikana Instrumentarium-konsernin rakennetta on muutettu merkittävästi. Vuonna 1999 konsernin liikevaihdosta Anestesian ja tehohoidon osuus oli 70 %, Terveystuotteiden ja tarvikkeiden 18 % ja Optiikan 12 %.

Instrumentariumin kehittämisessä keskeisintä on Datex-Ohmedan menestyminen kansainvälisillä anestesian ja tehohoidon markkinoilla. Menestyminen edellyttää, että tuotevalikoimaa laajennetaan ja osaamista syvennetään edelleen sekä perinteisillä että kasvavilla uusien teknologijoiden avaamilla tuotealueilla. Datex-Ohmeda onkin lisännyt vuonna 1999 voimakkaasti tuotekehityspanostuksia.

Yksikön asema anestesia-alan markkinoilla on entistä vahvempi ja kaikki edellytykset aseman vahvistumiselle myös tehohoidon markkinoilla ovat olemassa. Vuonna 2000 tavoitteena on edelleen kasvu ja kannattavuuden parantaminen.

Terveystuotteiden ja tarvikkeiden liiketoimintalueella on tapahtunut vuoden 2000 alussa merkittäviä muutoksia. Ziehm-yritysosto vahvistaa Instrumentarium Imagingin asemaa diagnostisen kuvantamisen markkinoilla ja tekee siitä myös valmistajana aidosti kansainvälisen. Kotimaan sairaalalaitteiden ja -tarvikkeiden jälleenmyynnin uudelleenjärjestely puolestaan antaa Instrumentariumille mahdollisuuden keskittyä valitsemilleen erikoisalueille myös Suomen markkinoilla. Optiikan vähittäiskaupan arvioidaan Suomessa ja sen lähialueilla kehittyvän edelleen vuoden tapaan.

Kokonaisuudessaan Instrumentarium-konsernin näkymät vuodelle 2000 ovat vakaat.

Voitonjakoehdotus

Konsernin voitonjakokelpoiset varat taseen 31.12.1999 mukaan ovat 1 405 101 691,29 mk ja emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat 1 769 324 298,38 mk.

Hallitus ehdottaa, että

- osinkoa jaetaan osinkoon oikeutetuille 23 995 859 osakkeelle 4,00 mk/osake (2,00 mk/ADR), yhteensä	95 983 436,00 mk
- lahjoitetaan Instrumentariumin Tiedesäätiö s.r.:lle	150 000,00 mk
- jätetään taseen omaan pääomaan	1 673 190 862,38 mk

Helsingissä 22. päivänä helmikuuta 2000

Gerhard Wendt
hallituksen puheenjohtaja

Erkki Etola

Juhani Kuusi

Olli Riikkala
toimitusjohtaja

Mikael Lilius

Turo K. J. Tukiainen

Konsernin tuloslaskelma

		1997	1998	1999	1999
	Liite	Tmk	Tmk	Tmk	Te
Liikevaihto		2 681 027	3 890 723	4 598 888	773 477
Hankinnan ja valmistuksen kulut		-1 358 613	-2 049 983	-2 207 624	-371 296
Bruttokate		1 322 414	1 840 740	2 391 264	402 182
Myynnin ja markkinoinnin kulut		-742 332	-1 039 922	-1 242 535	-208 979
Tuotekehityksen kulut		-125 733	-235 935	-316 938	-53 305
Hallinnon kulut		-172 048	-469 756	-513 835	-86 421
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	(2)	25 219	59 011	15 762	2 651
Liikevoitto ennen kertaluonteisia eriä ja konserniliiketarvon poistoa		307 521	154 139	333 717	56 127
Liiketoiminnan kertaluonteiset tuotot ja kulut	(2)	29 368	181 157	37 981	6 388
Konserniliiketarvon poistot	(3)	-22 903	-84 106	-94 236	-15 849
Liikevoitto		313 986	251 190	277 462	46 666
Rahoitustuotot ja -kulut	(4)	26 774	-70 150	-92 208	-15 508
Voitto ennen satunnaisia eriä		340 760	181 040	185 255	31 158
Satunnaiset tuotot ja kulut	(5)			183 440	30 852
Voitto satunnaisten erien jälkeen		340 760	181 040	368 694	62 010
Välittömät verot	(6)	-94 718	-86 837	-86 759	-14 592
Voitto ennen vähemmistöosuutta		246 042	94 203	281 936	47 418
Vähemmistöosuus		70	-389	594	100
Tilikauden voitto		246 112	93 814	282 530	47 518
Tulos/osake	mk/e (7)	11,76	4,45	4,12	0,69
Tulos/osake laimennusvaikutuksella	mk/e (7)	11,76	4,40	4,11	0,69

Konsernin kassavirtalaskelma

	1998 Tmk	1999 Tmk	1999 Te
Liiketoiminta			
Tilikauden voitto	93 814	282 530	47 518
Vähennykset omasta pääomasta	-300	-1 398	-235
Tilikauden voiton ja liiketoiminnan kassavirran täsmätyserät:			
Poistot	230 618	265 144	44 594
Vaihto-omaisuuden arvonalennukset	83 166	67 218	11 305
Saamisten arvonalennukset	25 152	13 883	2 335
Osakkeiden ja liiketoimintojen myyntivoitot (-) tappiot (+)	-239 688	-58 756	-9 882
Käyttöomaisuuden myyntivoitot (-) tappiot (+)	-3 911	-649	-109
Realisoitumattomat korkotuotot (-) ja korkokulut (+)	46 420	-12 746	-2 144
Realisoitumattomat kurssivoitot (-) ja kurssitappiot (+)	154 033	-103 171	-17 352
Verojaksotusten oikaisu	-32 114	-11 255	-1 893
Osinkotuottoina saadut omat osakkeet		-20 349	-3 423
Eläkesäätiön ylikatteen palautus		-183 440	-30 852
Muut	-273	1 236	208
Liiketoiminnan kassavirta ennen käyttöpääoman muutosta	356 917	238 247	40 070
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) vähennys (+)	-150 318	-38 118	-6 411
Myyntisaamisten lisäys (-) vähennys (+)	116 995	-220 974	-37 165
Muiden lyhytaikaisten saamisten lisäys (-) vähennys (+)	-26 123	15 766	2 652
Ostovelkojen lisäys (+) vähennys (-)	70 000	-136 404	-22 942
Muiden korottomien velkojen lisäys (+) vähennys (-)	-43 121	-83 865	-14 105
Siirtovelkojen lisäys (+) vähennys (-)	-37 681	-12 876	-2 166
Käyttöpääoman muutos	-70 248	-476 471	-80 137
Liiketoiminnan kassavirta	286 669	-238 224	-40 066
Investointitoiminta			
Ostetut konserniyhtiöt	-2 660 521	-6 180	-1 039
Muiden osakkeiden ostot	-12 413	-7 749	-1 303
Muiden pitkäaikaisten sijoitusten lisäykset	-24 262	-2 670	-449
Muun käyttöomaisuuden ostot	-196 891	-153 956	-25 893
Osakkeiden ja liiketoimintojen myynti	420 087	185 876	31 262
Käyttöomaisuuden myynti	23 148	5 562	935
Lyhytaikaisten sijoitusten lisäys (-) vähennys (+)	340 400	41 851	7 039
Muiden pitkäaikaisten sijoitusten palautukset	1 397	964	162
Eläkesäätiön ylikatteen palautus		183 440	30 852
Investointitoiminnan kassavirta	-2 109 055	247 138	41 566
Kassavirta investointien jälkeen	-1 822 386	8 914	1 499
Rahoitustoiminta			
Maksetut osingot	-84 688	-84 347	-14 186
Osakeanti	533 469		
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+) vähennys (-)	251 619	226 735	38 134
Pitkäaikaisten lainojen nostot	1 715 039		
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	-560 942	-172 847	-29 071
Rahoitustoiminnan kassavirta	1 854 497	-30 459	-5 123
Rahojen ja pankkisaamisten lisäys (+) vähennys (-)	32 111	-21 545	-3 624
Rahat ja pankkisaamiset tilikauden alussa	101 463	131 503	22 117
Rahojen ja pankkisaamisten kurssimuutos	-2 071	11 131	1 872
Rahat ja pankkisaamiset tilikauden lopussa	131 503	121 089	20 366
Lisätietoja kassavirtaan:			
Liiketoimintojen hankinta:			
Vaihto- ja rahoitusomaisuus ilman rahoja ja pankkisaamiaisia	1 120 384	2 926	492
Aineelliset hyödykkeet	266 916	615	104
Muu käyttöomaisuus ja pitkäaikaiset sijoitukset	141 186		
Liikearvo	1 883 526	2 639	444
Vastattavaksi otetut velat	-751 491		
Yhteensä	2 660 521	6 180	1 039

Konsernin tase

		31.12.1998	31.12.1999	31.12.1999
	Liite	Tmk	Tmk	Te
VASTAAVAA				
Pysyvät vastaavat				
Aineettomat hyödykkeet (8)				
Aineettomat oikeudet		35 471	31 322	5 268
Liikearvo		1 874 031	1 777 377	298 933
Muut pitkävaikutteiset menot		50 075	57 029	9 592
		1 959 577	1 865 728	313 793
Aineelliset hyödykkeet (8)				
Maa- ja vesialueet		35 892	37 950	6 383
Rakennukset ja rakennelmat		480 086	473 317	79 606
Koneet ja kalusto		252 301	262 321	44 119
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		13 307	34 030	5 723
		781 586	807 617	135 831
Sijoitukset				
Osuudet omistusyhteisyrityksissä	(9)	4 684		
Muut osakkeet ja osuudet	(9)	306 583	201 387	33 871
Muut saamiset	(10)	27 540	30 879	5 193
Omat osakkeet	(11)		20 349	3 423
		338 807	252 616	42 487
Vaihtuvat vastaavat				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet		255 385	339 296	57 066
Keskeneräiset tuotteet		97 763	114 575	19 270
Valmiit tuotteet / tavarat		556 561	498 829	83 897
		909 709	952 700	160 233
Laskennallinen verosaaminen (12)				
		94 957	110 162	18 528
Saamiset (10)				
Myyntisaamiset		1 007 068	1 295 506	217 888
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä		1 249	1 003	169
Lainasaamiset		3 506	6 609	1 112
Muut saamiset		72 120	51 700	8 695
Siirtosaamiset		138 898	127 963	21 522
		1 222 841	1 482 781	249 386
Rahoitusarvopaperit (10)				
Muut osakkeet ja osuudet		23 883	26 544	4 464
Muut arvopaperit		41 851		
		65 734	26 544	4 464
Rahat ja pankkisaamiset				
		131 503	121 089	20 366
VASTAAVAA YHTEENSÄ				
		5 504 714	5 619 237	945 088

Konsernin tase

		31.12.1998	31.12.1999	31.12.1999
	Liite	Tmk	Tmk	Te
VASTATTAVAA				
Oma pääoma (11)				
Osakepääoma		240 844	286 398	48 169
Ylikurssirahasto		678 201	642 148	108 001
Omien osakkeiden rahasto			20 349	3 423
Vararahasto		22 943	17 937	3 017
Muut rahastot		21 578	21 400	3 599
Edellisten tilikausien voitto		1 459 082	1 378 788	231 895
Tilikauden voitto		93 814	282 530	47 518
		2 516 462	2 649 549	445 622
Vähemmistöosuus		2 908	-209	-35
Pakolliset varaukset	(2)	62 156		
Vieras pääoma				
Laskennallinen verovelka	(12)	110 553	126 538	21 282
Pitkäaikainen vieras pääoma	(13)			
Lainat rahoituslaitoksilta		1 174 096	1 068 860	179 769
Eläkelainat		604		
Muut pitkäaikaiset velat		35 817	42 105	7 082
		1 210 517	1 110 965	186 851
Lyhytaikainen vieras pääoma	(14)			
Lainat rahoituslaitoksilta		467 143	807 921	135 883
Eläkelainat		67 774		
Saadut ennakot		25 404	18 821	3 165
Ostovelat		382 537	284 409	47 834
Muut lyhytaikaiset velat		119 684	50 362	8 470
Siirtovelat		539 576	570 882	96 015
		1 602 118	1 732 394	291 368
Vieras pääoma yhteensä		2 923 188	2 969 897	499 501
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		5 504 714	5 619 237	945 088

Konsernin oman pääoman muutokset

Tmk	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Vara- rahasto	Muut rahastot	Muunto- ero	Kertyneet voittovarajat	Yhteensä
Tasearvo 31.12.1997	201 638	183 938	2 567	12 884	1 674	1 507 921	1 910 622
Uusmerkintä	39 206						39 206
Emissiovoitto		494 263					494 263
Osingot						-84 688	-84 688
Lahjoitukset						-300	-300
Siirrot rahastoihin			20 376	8 694		-29 070	
Muuntoero					63 545		63 545
Tilikauden tulos						93 814	93 814
Tasearvo 31.12.1998	240 844	678 201	22 943	21 578	65 219	1 487 677	2 516 462
Rahastoanti	45 555	-45 555					
Siirto ylikurssirahastoon		10 600				-10 600	
Siirto omien osakkeiden rahastoon				20 349		-20 349	
Siirrot rahastoihin		-1 098	-5 006	-179		5 185	-1 098
Osingot						-84 295	-84 295
Lahjoitukset						-300	-300
Muuntoero					-63 750		-63 750
Tilikauden tulos						282 530	282 530
Tasearvo 31.12.1999	286 398	642 148	17 937	41 749	1 469	1 659 847	2 649 549
Te	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Vara- rahasto	Muut rahastot	Muunto- ero	Kertyneet voittovarajat	Yhteensä
Tasearvo 31.12.1997	33 913	30 936	432	2 167	282	253 614	321 344
Uusmerkintä	6 594						6 594
Emissiovoitto		83 129					83 129
Osingot						-14 243	-14 243
Lahjoitukset						-50	-50
Siirrot rahastoihin			3 427	1 462		-4 889	
Muuntoero					10 688		10 688
Tilikauden tulos						15 778	15 778
Tasearvo 31.12.1998	40 507	114 065	3 859	3 629	10 969	250 209	423 239
Rahastoanti	7 662	-7 662					
Siirto ylikurssirahastoon		1 783				-1 783	
Siirto omien osakkeiden rahastoon				3 423		-3 423	
Siirrot rahastoihin		-185	-842	-30		872	-185
Osingot						-14 177	-14 177
Lahjoitukset						-50	-50
Muuntoero					-10 722		-10 722
Tilikauden tulos						47 518	47 518
Tasearvo 31.12.1999	48 169	108 001	3 017	7 022	247	279 166	445 622

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1. Laadintaperiaatteet

Konsernitilinpäätös ja emoyhtiön tilinpäätös on laadittu Suomen lainsäädännön ja voimassa olevien säädösten mukaisesti. Vertailuvuosi-tiedot on muutettu vastaamaan nykyistä esitystapaa.

Konsernin tilinpäätös on esitetty tuhansissa Suomen markoissa, paitsi osakekohtaiset tiedot. Tulos, tase ja kassavirtalaskelma sekä liitetie-dot soveltuvin osin on esitetty myös tuhansissa euroissa, muutokurs-sina on käytetty 31.12.1998 laskettua euron ja Suomen markan välistä muuntokerrointa; yksi euro vastaa 5,94573 markkaa.

Arvioiden käyttö

Tilinpäätöksen laadinnassa on noudatettu hyvää kirjanpitolitettä, joka edellyttää tietyiltä osin arvioiden ja oletusten tekemistä. Vaikka oletukset perustuvat viimeisimpään käytössä olevaan tietoon, toteutuneet luvut voivat poiketa tehdyistä arvioista.

Konsolidointiperiaatteet

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Instrumentarium Oyj:n ja ne yhtiöt, joista emoyhtiö omistaa joko suoraan tai välillisesti yli 50 % äänivallasta. Litonii Gård Ab:sta omistusosuus on 90,00 % ja Bostads Ab Hafniasta 70,42 %. Niitä ei toiminnan laadun ja vähäisen merki-tyksen vuoksi ole sisällytetty konsernitilinpäätökseen eikä niiden kon-solidointi olisi heikentänyt konsernin tulosta ja omaa pääomaa. Tilin-päätöksessä mukana olevat tytäryhtiöt on ilmoitettu liitetiedoissa. Liitetiedoissa mainittujen tytäryhtiöiden lisäksi tilinpäätökseen sisäl-tyy myös L-Dental Products Lumme Oy:n alakonserniin kuuluva Lää-kintämuovi Oy.

Tilivuoden aikana hankitut yhtiöt on otettu konsernituloslaskelmaan hankinta-ajankohdasta lukien. Vuoden aikana myydyt yhtiöt sisältyvät konsernituloslaskelmaan myyntiajankohtaan saakka.

Konserniyhtiöiden keskinäinen osakeomistus on eliminoitu käyttäen hankintamenomenetelmää. Tytäryhtiöiden hankinta-arvon ja tasearvon ero on konsernitaseessa kohdistettu osittain tytäryhtiöiden käyt-töomaisuuteen. Käyvät arvot ylittävä osa käsitellään konsernilikear-vona, joka poistetaan 5–20 vuodessa. Huhtikuussa 1998 Ohmeda-yritysostosta sekä vuonna 1994 Engströmin anestesia- ja tehohoito-liiketoiminnan ostosta syntyneet liikearvot poistetaan 20 vuodessa,

Konsolidoinnissa käytetyt valuuttakurssit

	Tuloslaskelma			Tase	
	1997	1998	1999	1998	1999
USD	5,191	5,344	5,581	5,096	5,919
SEK	0,680	0,673	0,675	0,627	0,694
FRF	0,890	0,906	0,906	0,906	0,906
NLG	2,661	2,695	2,698	2,698	2,698
NOK	0,734	0,708	0,715	0,670	0,736
DEM	2,994	3,038	3,040	3,040	3,040
ITL	0,003	0,003	0,003	0,003	0,003
ESP	0,036	0,036	0,036	0,036	0,036
GBP	8,725	8,849	9,028	8,428	9,563
EEK	0,374	0,380	0,380	0,380	0,380
LVL	8,880	8,340	9,543	8,918	10,105
CAD		3,531	3,758	3,292	4,070
JPY		0,040	0,049	0,045	0,058
AUD		3,264	3,602	3,130	3,855
INR		0,112	0,128	0,112	0,136

koska kyseisissä liiketoiminnoissa valmistetut tuotteet vaativat pitkän tuotekehitysvaiheen ja niiden teknologia on hitaasti vanhenevaa. Mai-nittuja periaatteita noudatetaan soveltuvin osin myös konserniyhtiöi-den fuusio- ja purkutilanteissa.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, sisäisten toimitusten realisoitu-mattomat katteet, sisäiset saamiset ja velat sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu. Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pää-omasta ja tuloksesta ja esitetty omana eränään.

Osakkuusyhtiöt (omistusosuus 20–50 %) on konsolidoitu pääoma-osuusmenetelmällä.

Ulkomaanrahan määräiset erät

Ulkomaisten konserniyhtiöiden taseet on muunnettu Suomen markoi-ksi Suomen Pankin tilinpäätöspäivän kurssiin ja tuloslaskelmat Suomen Pankin päivittäin noteeraamien kurssien perusteella laskettuun tilikau-den keskiurssiin. Tilinpäätöskurssien ero sekä konsernitilinpäätök-sessä ulkomaisten tytäryhtiöiden omista pääomista aiheutuvat muun-toerot on kirjattu konsernin omaan pääomaan. Ulkomaisten tytäryh-tiöiden omien pääomien suojaukseen käytettyjen instrumenttien ve-rojen jälkeinen kurssimuutos on kirjattu konsernin omaan pääomaan.

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu tapahtumapäi-vän kurssiin. Tilinpäätöksessä valuuttamääräiset erät on arvostettu tilinpäätöspäivän kurssiin. Varsinaiseen liiketoimintaan liittyvät kurs-sivoitot ja -tappiot sekä rahoitustoiminnasta syntyvät kurssivoitot ja -tappiot kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Liikevaihto

Liikevaihtoa laskettaessa myyntituotoista vähennetään myynnin välil-liset verot ja annetut alennukset. Tuotteiden ja palvelujen myynti on tuloutettu niiden luovutuksen yhteydessä.

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot on käsitelty vuosikuluna.

Eläkejärjestelyt

Kotimaisten yhtiöiden eläketurva on vakuutettu eläkevakuutusyhtiöis-sä. Ulkomaisten tytäryhtiöiden osalta eläkejärjestelyt noudattavat paikallisia säännöstöjä ja käytäntöä ja ne täyttävät paikalliset rahas-tointivaatimukset.

Käyttöomaisuus

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on arvostettu alkuperäiseen välittömään hankintamenoonsa vähennettynä suunnitelman mukaisil-la poistoilla. Lisäksi eräisiin maa-alueisiin ja rakennuksiin sisältyy ar-vonkorotuksia, jotka on eritelty taseen liitetiedoissa. Maa-alueista ja arvonkorotuksista ei tehdä poistoja. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu alkuperäisestä hankintahinnasta taloudellisen pitoajan mukaan. Poistoaikoina on käytetty:

Rakennukset ja rakennelmat	20–40 vuotta
Koneet ja kalusto	4–10 vuotta
Aineettomat hyödykkeet (muut kuin liikearvo)	3–10 vuotta
Liikearvo	5–20 vuotta

Yhtiö seuraa omistamiensa pitkäaikaisten aineellisten käyttöomai-suushyödykkeiden ja tiettyjen aineettomien oikeuksien tulontuottoky-kyä aina kun tapahtumat tai olosuhteiden muutokset viittaavat siihen, että kyseisten omaisuususerien tulontuottoikyky on pysyvästi heikenty-nyt. Jos vallitsevat olosuhteet osoittavat, että jäljellä oleva kirjanpito-arvo on korkeampi kuin tulevaisuuden tuottoikyky, yhtiö arvioi hyödyk-

keen tuottamat tulevat kassavirrat ja realisoinnista aiheutuvat kustannukset. Jos tulevien diskonttaamattomien kassavirtojen yhteenlaskettu summa ilman rahoituskorkoa on pienempi kuin kyseisen omaisuuserän kirjanpitoarvo, markkina-arvon ja kirjanpitoarvon erotus kirjataan kuluksi.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu fifo-periaatteen mukaan hankintameno- tai sitä alempana todennäköiseen jälleenhankinta- tai luovutus- hintaan. Todennäköinen luovutushinta on käypä hintataso vähennettynä tavanomaisilla myyntikuluilla. Itse valmistettujen tuotteiden osalta konsernitilinpäätöksessä vaihto-omaisuuden muuttuviin menoihin on sisällytetty myös osuus tuotannon kiinteistä kuluista.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuusarvopaperit on arvostettu alimman arvon periaatteella. Mikäli kirjanpitoarvo on korkeampi kuin markkinahinta, arvostus on tapahtunut markkina-arvoon. Osakkeista tehty arvonalennus voidaan palauttaa, kun osakkeiden arvonnousu on tullut ilmeiseksi. Toteutuneet voitot ja tappiot kirjataan osakekohtaisesti yleensä hankintajärjestyksen mukaan.

Rahat ja pankkisaamiset

Rahoihin ja pankkisaamisiin sisältyy käteinen raha ja pankkitilit.

Satunnaisten erien verot

Satunnaisten tuottojen ja kulujen verot on esitetty satunnaisissa erissä.

Verottamattomat varaukset

Kertyneet verottamattomat varaukset, sisältäen poistoeron ja vapaaehtoisten varausten oman pääoman osuuden, on verovelalla vähennettyä käsitelty taseessa osana omaa pääomaa. Ne eivät kuitenkaan ole voitonjakokelpoisia varoja.

Verot

Tuloslaskelmaan on tuloveroina kirjattu konserniyhtiöiden tilikauden tuloksia vastaavat arvioidut verot sekä aikaisempien tilikausien verojen oikaisu samoin kuin laskennalliset verot.

Laskennallinen verovelka tai -saaminen on laskettu kaikille verotuksen ja tilinpäätöksen välisille jaksotuseroille käyttäen tilinpäätöshetkellä vahvistettua seuraavien vuosien verokantaa. Taseeseen sisältyy laskennallinen verovelka kokonaisuudessaan ja laskennallinen verosaaminen arvioidun todennäköisen verohyödyn suuruusena. Mikäli käytettävissä olevien tietojen perusteella on todennäköistä, että jokin osaa laskennallisessa verosaamisessa ei voida hyödyntää, on saamisesta tehty tätä osaa vastaava varaus.

Suomalaisten yhtiöiden jakamattomista voittovaroista ei ole laskettu verovelkaa, koska useimmissa tapauksissa kyseiset voitot voidaan siirtää emoyhtiöön ilman veroseuraamuksia. Myöskään ulkomaisten tytäryhtiöiden voittovaroista aiheutuva laskennallista verovelkaa ei ole esitetty, koska tytäryhtiöiden voitot sijoitetaan pääasiallisesti kyseisten yhtiöiden toimintaan. Kuitenkin ulkomaisissa tytäryhtiöissä, joissa voitonjako päätetään, verovelka erotetaan, mikäli voitonjako aiheuttaa veroseuraamuksia.

Takuukustannukset

Tilinpäätökseen on kirjattu odotettavia takuukustannuksia vastaava varaus.

Johdannaisinstrumentit

Konserni käyttää erilaisia johdannaisinstrumentteja, pääasiassa valuuttatermiinisopimuksia ja valuuttaoptioita sekä koronvaihtosopimuksia, korkofutuuereja, -termiinejä ja -optioita. Valuutta- ja korkojohdannaisinstrumenteilla pienennetään valuuttakurssien ja korkojen vaihtelun aiheuttamia markkinariskejä muodostamalla vastakkaisia positioita. Konserni ei käytä vipuvaikutteisia (leveraged) johdannaisia.

Johdannaisinstrumentteja solmitaan suojaamaan tiettyä erää tai samankaltaisia erää. Johdannaisinstrumentteja solmitaan myös suoja- tuksen yhteydessä että niiden voimassaolon ajan. Konsernin valuuttapositioita hallinnoidaan keskitetysti.

Konserni suojautuu pääasiassa valuuttatermiinisopimuksilla ja valuuttaoptioilla valuuttariskeiltä, jotka kohdistuvat tiettyihin liiketoiminnan varoihin (myyntisaamisiin), velkoihin (ostovelkoihin) sekä ennakoituihin valuuttamääräisiin kassavirtoihin aina 12 kuukauteen asti. Konserni käyttää lainoja suojataksaan ulkomaisten tytäryhtiöidensä omia pääomia.

Suojaukseen käytettävät korkojohdannaisinstrumentit, pois lukien koronvaihtosopimukset, arvostetaan käypään arvoon ja realisoitumattomat voitot ja tappiot tuloutetaan. Koronvaihtosopimukset, joita odotetaan pidettävän koko niiden voimassaoloajan, ei arvosteta markkinahintaan. Vain kertyneet korot kirjataan tulokseen.

Suojaukseen käytettävät valuuttajohdannaisinstrumentit arvostetaan käypään arvoon ja realisoitumattomat voitot ja tappiot tuloutetaan. Johdannaisinstrumenttien preemiot kirjataan taseeseen kunnes sopimuskausi päättyy tai sopimus puretaan.

Suojauslaskenta (hedge accounting) -periaatetta noudatetaan vain silloin, kun johdannaisinstrumenttien pienentää suojattuun erään liittyvä riskiä ja johdannaisinstrumenttien aluperin tarkoitettu nimenomaan tietyn erän suojaukseen. Jos johdannaisinstrumenttien ei enää täytä suojaus- tarkoituksen perusteita, siitä syntyvät voitot tai tappiot tuloutetaan. Jos ennakoitu liiketoimi ei toteudu, siihen liittyvä johdannaisinstrumenttien arvostetaan käypään arvoon ja mahdolliset voitot tai tappiot tuloutetaan. Jos johdannaisinstrumenttien myydään tai puretaan ennen sen erään- tymistä, voitot tai tappiot tuloutetaan vasta suojatun erän tuloutta- misen yhteydessä.

Osakekohtainen tulos

Osakekohtainen tulos on laskettu tuloksesta ennen satunnaisia erää ja veroja oikaistuna vähemmistöosuudella ja normaalin liiketoiminnan veroilla. Jakajana käytetään osakeantioikaistua keskimääräistä osakemäärää. Osakkeiden osakeantioikaistun keskimääräisen lukumäärän laskemisessa uusmerkinnässä merkityt osakkeet on huomioitu osakkeiden maksupäivästä alkaen. Konsernin omistamat omat osakkeet on vähennetty osakemäärästä siitä päivämäärästä alkaen, kun ne ovat tulleet konsernin omistukseen.

Laimennettua osakekohtaista tulosta laskettaessa osakkeiden lukumäärään on lisätty myönnettyjen optioiden oikeuttamat osakkeet ja vähennetty osakemäärää, joka olisi voitu hankkia käypään hintaan merkinnästä saaduilla varoilla.

2. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

	1997 Tmk	1998 Tmk	1999 Tmk	1999 Te
Liiketoiminnan muut tuotot				
Vuokratuotot	30 068	30 475	29 271	4 923
Agenttikomissiot		17 849	1 691	284
Hallintopalvelutuotot		9 600	1 889	318
Myyntivoitot		4 398	23 096	3 885
Muut tuotot	17 955	31 283	29 064	4 888
	48 023	93 605	85 011	14 298
Liiketoiminnan muut kulut				
Vuokrattujen tilojen kulut	-17 521	-23 042	-20 527	-3 452
Uudelleenjärjestelykulut			-22 270	-3 746
Muut kulut	-5 283	-11 552	-26 452	-4 449
	-22 804	-34 594	-69 249	-11 647
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut yhteensä	25 219	59 011	15 762	2 651
Liiketoiminnan kertaluonteiset tuotot ja kulut				
Sijoitustoiminnan tuotot	30 111	60 028	2 949	496
Käyttöomaisuusosakkeiden myyntivoitot	8 408	99 610	18 528	3 116
Liiketoiminnoista luopuminen		94 332	13 378	2 250
Muut kertaluonteiset tuotot		39 596		
Ohmedan hankintaan liittyvät uudelleenjärjestely- ja konsultointikulut	-9 151	-112 409	3 126	526
Liiketoiminnan kertaluonteiset tuotot ja kulut yhteensä	29 368	181 157	37 981	6 388
Pakolliset varaukset				
Varaus Ohmeda-yritysostoon liittyvistä uudelleenjärjestelykuluista		62 156		
Pakolliset varaukset yhteensä		62 156		

3. Suunnitelman mukaiset poistot

	1997 Tmk	1998 Tmk	1999 Tmk	1999 Te
Poistot tase-erittäin				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	3 379	7 409	9 311	1 566
Liikearvo	32 299	99 997	116 277	19 556
Muut pitkävaikutteiset menot	11 711	13 627	14 981	2 520
Aineelliset hyödykkeet				
Rakennukset ja rakennelmat	8 074	30 893	31 627	5 319
Koneet ja kalusto	40 637	78 692	92 948	15 633
	96 100	230 618	265 144	44 594
Poistot toiminnoittain				
Hankinta ja valmistus	11 596	28 345	41 220	6 933
Myynti ja markkinointi	29 836	42 332	42 655	7 174
Tutkimus ja tuotekehitys	3 370	8 994	9 887	1 663
Hallinto	22 269	53 893	66 066	11 111
Muu liiketoiminta	6 127	12 949	11 080	1 863
Konserniliikeyritys	22 903	84 106	94 236	15 849
	96 100	230 618	265 144	44 594

4. Rahoitustuotot ja -kulut

	1997 Tmk	1998 Tmk	1999 Tmk	1999 Te
Osinkotuotot ⁽¹⁾	20 224	40 648	48 510	8 159
Korkotuotot ja muut rahoitustuotot				
Korkotuotot	23 666	24 525	14 657	2 465
Valuuttakurssivoitot ⁽²⁾	56 746	326 939	311 824	52 445
Muut rahoitustuotot	979	14	148	25
	81 391	351 478	326 629	54 935
Sijoitusten arvonalennukset				
Pitkäaikaisten sijoitusten arvonalennukset		-7 614		
Korkokulut ja muut rahoituskulut				
Korkokulut	-13 616	-135 573	-105 460	-17 737
Valuuttakurssitappiot ⁽²⁾	-67 273	-314 300	-358 734	-60 335
Muut rahoituskulut	-2 074	-5 451	-1 318	-222
	-82 963	-455 324	-465 512	-78 294
Osuus omistusyhteisyritysten tuloksista	8 122	662	-1 835	-309
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	26 774	-70 150	-92 208	-15 508

(1) Osinkotuotot vuonna 1999 sisältävät 28 262 Tmk Orion-yhtymä Oyj:n osinkoina jakamia Instrumentarium Oyj:n osakkeita.

(2) Liiketoimintaan liittyvistä valuuttamääräisistä varoista ja veloista, ja niiden sekä ennakoitujen valuuttamääräisten kassavirtojen suojaamisesta aiheutuneet valuuttakurssivoitot ja -tappiot.

5. Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaisiin tuottoihin vuonna 1999 sisältyy Instrumentariumin Yhteiseläkesäätiön purkamisen yhteydessä palautettu ylikate 183 440 Tmk ja siihen liittyvät yhtiöveron hyvitykset 71 338 Tmk. Satunnaisiin kuluihin sisältyy palautettuun ylikatteeseen liittyvät verot 71 338 Tmk.

6. Välittömät verot

	1997 Tmk	1998 Tmk	1999 Tmk	1999 Te
Voitto ennen satunnaisia eriä:				
Suomi	360 707	388 388	147 000	24 724
Ulkomaat	-19 947	-207 348	38 255	6 434
	340 760	181 040	185 255	31 158
Välittömät verot:				
Tilikauden verot				
Suomi	122 024	158 216	75 473	12 694
Ulkomaat	2 302	2 772	22 541	3 791
	124 326	160 988	98 014	16 485
Laskennalliset verot				
Suomi	-29 608	-31 244	-9 395	-1 580
Ulkomaat		-42 907	-1 860	-313
	-29 608	-74 151	-11 255	-1 893
Välittömät verot yhteensä	94 718	86 837	86 759	14 592

Suomalaisen yhtiöverokannan mukaisen tuloveroasteen (28 %) ja tuloslaskelman efektiivisen veroasteen (laskettu voitosta ennen satunnaisia eriä) merkittävimmät erot:

	1997	1998	1999
Suomalaisen yhtiöverokannan mukainen tuloveroaste	28%	28%	28%
Konserniliikearvon poisto	2%	13%	14%
Tytärtyhtiöosakkeiden arvonalennus	-3%	-2%	
Liiketappiot, joista ei ole kirjattu verosaamista	2%	11%	3%
Edellisten tilikausien jaksotettujen verovelkojen oikaisut	-1%	-2%	
Ulkomaisten tytäryhtiöiden vero, joka ylittää suomalaisen yhtiöverokannan mukaisen veron			2%
Efektiivinen veroaste voitosta ennen satunnaisia eriä	28%	48%	47%

7. Tulos/osake

	1997 Tmk	1998 Tmk	1999 Tmk	1999 Te
Tulos/osake ilman osakeoptioiden laimennusvaikutusta				
Voitto ennen satunnaisia eriä	340 760	181 040	185 255	31 158
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	70	-389	594	100
Välittömät verot	-94 718	-86 837	-86 759	-14 592
	246 112	93 814	99 090	16 666

Osakeantioikaistu osakemäärä keskimäärin (1000 kpl)	20 921	21 060	24 049	
Tulos/osake mk/e	11,76	4,45	4,12	0,69

Tulos/osake osakeoptioiden laimennusvaikutus huomioiden

Voitto ennen satunnaisia eriä	340 760	181 040	185 255	31 158
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	70	-389	594	100
Välittömät verot	-94 718	-86 837	-86 759	-14 592
	246 112	93 814	99 090	16 666

Osakeantioikaistu osakemäärä keskimäärin (1000 kpl)	20 921	21 324	24 109	
Tulos/osake, laimennusvaikutuksella mk/e	11,76	4,40	4,11	0,69

8. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet	1998 Tmk	1999 Tmk	1999 Te
Aineettomat oikeudet			
Hankintameno 1.1.	28 814	120 625	20 288
Kauden investoinnit	9 714	5 709	960
Yrityssostot	99 043		
Vähennykset	-7 800	-5 738	-965
Muuntoero	-9 146	15 340	2 580
Hankintameno 31.12.	120 625	135 937	22 863
Kertyneet poistot 1.1.	12 857	85 154	14 322
Tilikauden poisto	7 409	9 311	1 566
Yrityssostojen kertyneet poistot	75 445		
Vähennysten kertyneet poistot	-3 407	-1 886	-317
Muuntoero	-7 150	12 035	2 024
Kertyneet poistot 31.12.	85 154	104 614	17 595
Kirjanpitoarvo 31.12.	35 471	31 322	5 268

	1998 Tmk	1999 Tmk	1999 Te
Liikearvo			
Hankintameno 1.1.	234 194	2 136 349	359 308
Kauden investoinnit	4 978	2 744	462
Yrityssostot	1 904 082		
Vähennykset	-5 280	-27 158	-4 568
Muuntoero	-1 625	38 507	6 476
Hankintameno 31.12.	2 136 349	2 150 442	361 678
Kertyneet poistot 1.1.	132 207	262 318	44 119
Tilikauden poisto	99 997	116 277	19 556
Yrityssostojen kertyneet poistot	41 058		
Vähennysten kertyneet poistot	-8 953	-15 992	-2 690
Muuntoero	-1 991	10 462	1 760
Kertyneet poistot 31.12.	262 318	373 065	62 745
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 874 031	1 777 377	298 933
Muut pitkävaikutteiset menot			
Hankintameno 1.1.	106 104	105 902	17 811
Kauden investoinnit	16 019	21 193	3 564
Yrityssostot	7 857		
Vähennykset	-22 923	-1 959	-329
Muuntoero	-1 155	1 263	212
Hankintameno 31.12.	105 902	126 398	21 259
Kertyneet poistot 1.1.	55 873	55 827	9 389
Tilikauden poisto	13 627	14 981	2 520
Yrityssostojen kertyneet poistot	6 388		
Vähennysten kertyneet poistot	-19 357	-2 445	-411
Muuntoero	-704	1 007	169
Kertyneet poistot 31.12.	55 827	69 370	11 667
Kirjanpitoarvo 31.12.	50 075	57 029	9 592
Aineettomat hyödykkeet yhteensä			
Hankintameno 1.1.	369 112	2 362 876	397 407
Kauden investoinnit	30 711	29 645	4 986
Yrityssostot	2 010 982		
Vähennykset	-36 003	-34 855	-5 862
Muuntoero	-11 926	55 110	9 269
Hankintameno 31.12.	2 362 876	2 412 777	405 800
Kertyneet poistot 1.1.	200 937	403 299	67 830
Tilikauden poisto	121 033	140 569	23 642
Yrityssostojen kertyneet poistot	122 891		
Vähennysten kertyneet poistot	-31 717	-20 323	-3 418
Muuntoero	-9 845	23 504	3 953
Kertyneet poistot 31.12.	403 299	547 049	92 007
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 959 577	1 865 728	313 793
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet			
Hankintameno 1.1.	29 507	34 792	5 852
Kauden investoinnit	200	1 835	309
Yrityssostot	8 030		
Vähennykset	-2 665	-527	-89
Muuntoero	-280	750	126
Hankintameno 31.12.	34 792	36 850	6 198
Arvonkorotus	1 100	1 100	185
Kirjanpitoarvo 31.12.	35 892	37 950	6 383

	1998 Tmk	1999 Tmk	1999 Te
Rakennukset ja rakennelmat			
Hankintameno 1.1.	460 044	636 167	106 996
Kauden investoinnit	9 236	14 449	2 430
Yrityssostot	183 775		
Vähennykset	-3 968	-7 185	-1 208
Muuntoero	-12 920	19 074	3 208
Hankintameno 31.12.	636 167	662 505	111 425
Kertyneet poistot 1.1.	75 331	157 756	26 533
Tilikauden poisto	30 893	31 627	5 319
Yrityssostojen kertyneet poistot	58 678		
Vähennysten kertyneet poistot	-2 715	-6 156	-1 035
Muuntoero	-4 431	7 636	1 284
Kertyneet poistot 31.12.	157 756	190 863	32 101
Arvonkorotus	1 675	1 675	282
Kirjanpitoarvo 31.12.	480 086	473 317	79 606
Koneet ja kalusto			
Hankintameno 1.1.	317 859	730 124	122 798
Kauden investoinnit	129 890	83 462	14 037
Yrityssostot	416 045		
Vähennykset	-88 477	-98 733	-16 606
Muuntoero	-45 193	77 188	12 982
Hankintameno 31.12.	730 124	792 042	133 212
Kertyneet poistot 1.1.	198 719	477 823	80 364
Tilikauden poisto	78 692	92 948	15 633
Yrityssostojen kertyneet poistot	297 417		
Vähennysten kertyneet poistot	-63 651	-98 296	-16 532
Muuntoero	-33 354	57 246	9 628
Kertyneet poistot 31.12.	477 823	529 721	89 093
Kirjanpitoarvo 31.12.	252 301	262 321	44 119
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat			
Hankintameno 1.1.	864	13 307	2 238
Kauden investoinnit	2 653	27 178	4 571
Yrityssostot	36 241		
Vähennykset	-23 028	-8 366	-1 407
Muuntoero	-3 423	1 911	321
Kirjanpitoarvo 31.12.	13 307	34 030	5 723
Aineelliset hyödykkeet yhteensä			
Hankintameno 1.1.	808 274	1 414 390	237 883
Kauden investoinnit	141 979	126 924	21 347
Yrityssostot	644 091		
Vähennykset	-118 138	-114 810	-19 310
Muuntoero	-61 816	98 923	16 638
Hankintameno 31.12.	1 414 390	1 525 427	256 558
Kertyneet poistot 1.1.	274 050	635 579	106 897
Tilikauden poisto	109 585	124 575	20 952
Yrityssostojen kertyneet poistot	356 095		
Vähennysten kertyneet poistot	-66 366	-104 452	-17 568
Muuntoero	-37 785	64 883	10 912
Kertyneet poistot 31.12.	635 579	720 584	121 194
Arvonkorotus	2 775	2 775	467
Kirjanpitoarvo 31.12.	781 586	807 617	135 831

9. Sijoitukset	1998 Tmk	1999 Tmk	1999 Te
Osuus omistusyhteisyrityksissä			
Hankintameno 1.1.	23 234	6 781	1 140
Vähennykset	-16 453	-6 037	-1 015
Hankintameno 31.12.	6 781	744	125
Kertynyt vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta 1.1.	8 958	-2 097	-353
Osuus tilikauden tuloksesta	662		
Osuus tilikauden tappiosta		-1 835	-309
Osakkuusyhteisyrityksistä luopuminen	-11 717	2 941	495
Kertynyt vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta 31.12.	-2 097	-991	-167
Osuus omistusyhteisyrityksissä 31.12.	4 684	-247*	-42

* Sisältyy saamisiin omistusyhteisyrityksiltä.

Muut osakkeet ja osuudet			
Hankintameno 1.1.	440 277	306 583	51 564
Lisäykset	813	7 749	1 303
Yrityssotot	11 652		
Vähennykset	-145 124	-114 716	-19 294
Muuntoero	-1 035	1 770	298
Kirjanpitoarvo 31.12.	306 583	201 387	33 871

Muut osakkeet ja osuudet arvostetaan hankintamenoon tai tätä pienempään markkina-arvoon. Käyttöomaisuuteen sisältyvien julkisesti noteerattujen osakkeiden kirjanpitoarvo 31.12.1999 oli 105 708 Tmk ja 31.12.1998 218 691 Tmk. Vastaava markkina-arvo 31.12.1999 oli 170 018 Tmk ja 31.12.1998 267 081 Tmk.

Käyttöomaisuusosakkeisiin sisältyy sijoitus Orion-yhtymä Oyj:n osakkeisiin, jonka kirjanpitoarvo 31.12.1999 oli 104 506 Tmk ja 31.12.1998 216 845 Tmk. Vastaava markkina-arvo 31.12.1999 oli 135 560 Tmk ja 31.12.1998 242 000 Tmk.

Instrumentarium Oyj ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo ovat sopineet järjestelystä, jonka mukaan Varma-Sampo on sitoutunut ostamaan Instrumentariumilta yhteensä 2 000 000 kpl Orion-yhtymä Oyj:n A-sarjan osakkeita vuoden 2000 syyskuuhun mennessä. Instrumentarium on puolestaan sitoutunut myymään 1 000 000 kpl Orion-yhtymä Oyj:n A-sarjan osakkeita Varma-Sammolle vuoden 2000 syyskuuhun mennessä. Toteutettavien kauppohennohinat määräytyvät kaupantekohetkellä vallitsevien markkinahintojen mukaisesti. 31.12.1999 mennessä Instrumentarium oli myynyt 1 000 000 kpl Orion-yhtymä Oyj:n A-osakkeita yllä mainitun sopimuksen mukaisesti.

10. Saamiset ja rahoitusarvopaperit

Saamiset	1998 Tmk	1999 Tmk	1999 Te
Pitkäaikaiset korolliset saamiset			
Muut saamiset			
Lainasaamiset muilta yrityksiltä	27 540	30 879	5 193
	27 540	30 879	5 193
Lyhytaikaiset korolliset saamiset			
Muut			
Lainasaamiset	3 506	5 379	905
	3 506	5 379	905
Lyhytaikaiset korottomat saamiset			
Omistusyhteisyritykset			
Lainasaamiset	1 249	1 003	169
	1 249	1 003	169
Muut			
Myyntisaamiset	1 007 068	1 295 506	217 888
Lainasaamiset		1 230	207
Muut saamiset	72 120	51 700	8 695
Siirtosaamiset	138 898	127 963	21 522
	1 218 086	1 476 399	248 312
Siirtosaamisten jakauma erittäin			
Jaksotetut korot	2 095	3 108	523
Verosaatavat	26 780	18 149	3 052
Yritysostoihin ja -myynteihin liittyvät saatavat	95 665	10 010	1 684
Toimitilojen laajennus		32 136	5 405
Menoennakot	14 358	64 560	10 858
	138 898	127 963	21 522
Rahoitusarvopaperit			
Korolliset rahoitusarvopaperit			
Määräaikaistalletukset ja sijoitustodistukset (a)	41 851		
Korottomat rahoitusarvopaperit			
Osakkeet ja osuudet (b)	23 883	26 544	4 464
	65 734	26 544	4 464

(a) Arvostetaan hankintahintaan joka ei poikkea olennaisesti markkina-arvosta.

(b) Arvostetaan hankintamenoon tai tätä pienempään markkina-arvoon.

Osakkeiden ja osuuksien markkina-arvo oli yhteensä 28 210 Tmk 31.12.1999 ja 26 396 Tmk 31.12.1998.

11. Oma pääoma

Osakepääoma

Instrumentarium Oyj:n osakepääoma 31.12.1999 oli 286 398 334 markkaa (48 168 742 euroa) ja se jakaantui 24 084 371 osakkeeseen. Osakkeilla on yhtäläinen äänioikeus, ja ne tuottavat osakkeenomistajille yhtäläiset oikeudet yhtiön omaisuuteen ja voitonjakoon.

Maaliskuun 23. päivänä 1999 pidetty varsinainen yhtiökokous päätti korottaa osakepääomaa rahastoannilla 7 661 737,81 eurolla (45 554 624,37 markalla) siten, että korotusta vastaava määrä siirrettiin ylikurssirahastosta osakepääomaan. Yhtiön osakkeen kirjainpidollinen vasta-arvo on korotuksen jälkeen kaksi euroa.

Joulukuun 13. päivänä 1999 pidetty ylimääräinen yhtiökokous päätti yhtiön A- ja B-osakesarjojen yhdistämisestä, minkä seurauksena A- ja B-sarjan osakkeet muuttuivat samanlaisiksi ja yhtiöllä on vain yksi pörssilistattu osakesarja.

Yhtiön yhtiöjärjestyksen mukaan vähimmäispääoma on 35 miljoonaa euroa ja enimmäispääoma 140 miljoonaa euroa.

Omat osakkeet

Instrumentarium-konsernin omistuksessa oli tilikauden lopussa 88 512 kpl Instrumentarium Oyj:n osakkeita, joista on saatu osinkoina 87 828 kpl Orion-yhtymä Oyj:ltä ja 684 kpl Keski-Suomen Lääkäritalo Oy:ltä. Omat osakkeet on kirjattu taseen pitkäaikaisiin sijoituksiin 20 349 Tmk:n hankintamenuon. Osakkeiden hinnat perustuvat Orion-yhtymä Oyj:ltä saatujen osinkojen osalta aikaisemman A-osakkeen Helsingin Pörssissä 6.8.1999 muodostuneeseen 38,72 euron eli 230,22 markan keskipäiväkurssiin ja Keski-Suomen Lääkäritalo Oy:ltä saatujen osinkojen osalta A-osakkeen Helsingin Pörssissä 30.9.1999 muodostuneeseen 31,86 euron eli 189,43 markan keskipäiväkurssiin. Omien osakkeiden osuus Instrumentarium Oyj:n osakepääomasta ja äänimäärästä on 0,37 %.

Henkilökunnan optio-oikeudet

Ylimääräisen yhtiökokouksen 17.6.1998 hyväksymän osakeoptio-ohjelman mukaisesti konsernin avainhenkilöille ja hallituksen jäsenille on osana yhtiön kannustinjärjestelmää annettu osakeoptioita. Osakeoptioita myönnetään enintään 1 300 000 kappaletta, joista 390 000 merkitään kirjaimella A, 390 000 kirjaimella B ja 520 000 kirjaimella C. Optiotodistuksilla voidaan merkitä yhteensä 1 554 930 kappaletta yhtiön osakkeita. Optiotodistuksilla merkittävissä oleva osakemäärä on oikaistu joulukuussa 1998 toteutetun uusmerkinnän vuoksi kertoimella 1,1961.

Optiotodistukset	Merkittävässä oleva määrä	Merkintäaika	Merkintähinta ⁽¹⁾	Myönnetyt optio-oikeudet 31.12.1999
A-kirjaimella merkityt ⁽²⁾	466 479	1.6.2001-30.6.2006	1.8.1998-31.10.1998	296 100
B-kirjaimella merkityt ⁽³⁾	466 479	1.6.2002-30.6.2006	1.11.1998-31.1.1999	296 100
C-kirjaimella merkityt ⁽⁴⁾	621 972	1.6.2003-30.6.2006	1.2.1999-30.4.1999	394 800
Yhteensä	1 554 930			987 000

- 1) Osakkeen merkintähinta on määritelty käyttäen yhtiön Helsingin Pörssissä aikaisemmin noteeratun B-osakkeen kaupankäynnillä painotettua keskipäiväkurssia kyseisellä ajanjaksolla.
- 2) A-kirjaimella merkityt optiotodistuksia vastaavien osakkeiden osakeantioikaistu merkintähinta on 215,74 mk (36,28 e).
- 3) B-kirjaimella merkityt optiotodistuksia vastaavien osakkeiden osakeantioikaistu merkintähinta on 32,64 e (194,07 mk).
- 4) C-kirjaimella merkityt optiotodistuksia vastaavien osakkeiden osakeantioikaistu merkintähinta on 29,54 e (175,64 mk).

Työsuhteen päättyessä ennen osakemerkinnän alkamista muun kuin eläkkeellejäämisen tai kuoleman vuoksi, optio-oikeuksien haltijan on rajoitettava optioitaan, joiden merkintäaika ei ole vielä alkanut, takaisin yhtiölle ilman, että optioihin mahdollisesti kertynyttä arvoa hyvitettäisiin. Tämä ei koske niitä yhtiön hallituksen jäseniä, jotka eivät ole työsuhteessa yhtiöön tai päätoimisesti yhtiön palveluksessa.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Omaan pääomaan sisältyy poistoeroa ja vapaaehtoisia varauksia laskennallisella verovelalla vähennettynä vuoden 1999 lopussa 256 216 Tmk. Vastaava arvo vuoden 1998 lopussa oli 282 505 Tmk. Nämä eivät ole voitonjakokelpoisia varoja. Jakokelpoiset varat 31.12.1999 olivat 1 405 102 Tmk.

12. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

	1998 Tmk	1999 Tmk	1999 Te
Laskennalliset verosaamiset			
Yhdistelytoimenpiteistä	40 978	58 055	9 764
Jaksotuseroista	219 717	159 393	26 808
Laskennallisen verosaamisen oikaisu	-165 738	-107 286	-18 044
	94 957	110 162	18 528
Laskennalliset verovelat			
Tilinpäätössiirroista	109 894	104 652	17 601
Jaksotuseroista	659	21 886	3 681
	110 553	126 538	21 282

13. Pitkäaikainen vieras pääoma

	1998 Tmk	1999 Tmk	1999 Te
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma			
Lainat rahoituslaitoksilta	1 174 096	1 068 860	179 769
Lainat eläkevakuutusyhtiöiltä	604		
Muut pitkäaikaiset korolliset velat		1 509	254
	1 174 700	1 070 369	180 023
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma			
Muut pitkäaikaiset korottomat velat	35 817	40 596	6 828
	35 817	40 596	6 828
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	1 210 517	1 110 965	186 851

Taseen 31.12.1999 pitkäaikaiset lainat erääntyvät seuraavasti:

Vuonna	2001	16 042	2 698
	2002	13 300	2 237
	2003		
	2004	521 703	87 744
	2005	519 324	87 344
Tämän jälkeen	40 596	6 828	
	1 110 965	186 851	

Yhtiöllä on ollut syndikoitu USD 300 miljoonan (1 776 Mmk) lainalimiitti heinäkuusta 1998 lähtien. Lainalimiitin juoksuaika on seitsemän vuotta ja se lyhennetään viidessä erässä kuuden kuukauden välein viidennen vuoden lopusta alkaen. Syndikoitu lainalimiitti on monivaluuttainen ja käytetty limiitti koostui 31.12.1999 USD 130 miljoonan, JPY 2 600 miljoonan, SEK 130 miljoonan ja CAD 7 miljoonan osuuksista. Korko perustuu LIBOR-noteeraukseen ja on keskimäärin 5,41 %. Viidennen vuoden jälkeen korkomarginaali nousee 0,225 %:sta 0,25 %:iin kahden jäljellä olevan vuoden ajaksi. Luotonvarausprovisio käyttämättömälle limiitille on 0,10 % vuodessa. Lainalimiitin ehtoihin sisältyy eräitä varauksia velkaantumisasteeseen, panttioikeuksiin, liiketoimintojen muutoksiin, fuusioihin ja varojen luovutuksiin liittyen.

14. Lyhytaikainen vieras pääoma

	1998 Tmk	1999 Tmk	1999 Te
Lyhytaikaiset korolliset velat			
Pankkilainat ja yritystodistukset	454 828	763 844	128 469
Käytetyt luottolimitit	11 285	43 590	7 331
Muut lainat	35 663	2 930	493
Eläkesäätiölainojen lyhytaikainen osuus	67 774		
Muiden pitkäaikaisten lainojen lyhytaikainen osuus	1 030	487	82
	570 580	810 852	136 375
Lyhytaikaiset korottomat velat			
Saadut ennakot	25 404	18 821	3 165
Ostovelat	382 537	284 409	47 834
Muut lyhytaikaiset velat	84 021	47 432	7 977
Siirtovelat	539 576	570 882	96 015
	1 031 538	921 543	154 992
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	1 602 118	1 732 394	291 368

	1998 Tmk	1999 Tmk	1999 Te
Siirtovelkojen jakauma erittäin			
Palkkajaksotukset	117 359	164 965	27 745
Jaksotetut korot ja kurssierot	57 159	68 238	11 477
Jaksotetut tuloverot	51 766	31 998	5 382
Muut eläke-etuudet	73 169	97 203	16 348
Takuuvaraukset	26 508	31 706	5 333
Muut	213 615	176 773	29 731
	539 576	570 882	96 015

Lyhytaikaisten korollisten velkojen enimmäismäärä tilikaudella 1999 oli 791 750 Tmk. Lyhytaikaista korollista velkaa oli tilikauden aikana keskimäärin 657 253 Tmk ja sen valuutoilla painotettu keskiporko oli noin 3,60 %. Valuutoilla painotettu keskiporko tilikauden lopun lyhytaikaisille veloille oli 4,20 %.

Yhtiö ja tytäryhtiöt ovat tehneet luotto- ja luottolimiittijärjestelyjä tiettyjen pankkien kanssa. Käyttämätön luottolimiitti oli yhteensä 824 577 Tmk 31.12.1999.

Koska yhtiön eläkevakuuttaminen on vuonna 1998 siirretty ulkopuolisten eläkevakuutusyhtiöiden hoidettavaksi, yhtiö maksoi kaikki eläkesäätiölainansa takaisin vuoden 1999 aikana.

15. Vastuut ja vastuusitoumukset

	1998 Tmk	1999 Tmk	1999 Te
Omasta puolesta			
Omien sitoumusten vakuudeksi pantatut arvopaperit	1 431	431	72
Yleisvakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset	70 292	20 000	3 364
Takaukset	45 558	64 596	10 864
Muut vastuut	27 198	56 322	9 473
	144 479	141 350	23 773
Eläkevastuut			
Eläkesäätiön vastuuvajaus	1 928		
Muut eläkevastuut	1 461	1 446	243
	3 389	1 446	243
Vastuut ja vastuusitoumukset yhteensä	147 868	142 796	24 016

Takaisinostovelvoitteisiin liittyvät konsernin vastuusitoumukset olivat 31.12.1999 noin 3 855 Tmk ja 31.12.1998 noin 5 094 Tmk.

Yhtiö ja sen tytäryhtiöt ovat osallisena tavanomaisissa, liiketoimintaan tyypillisesti liittyvissä oikeusriidoissa kuten tuotevastuukiistoissa. Suurin osa tällaisten oikeusriitojen aiheuttamista kustannuksista korvataan vakuutuksista. Yhtiön johto ei pidä todennäköisenä, että tällaisiin oikeusprosesseihin liittyvät yhteenlasketut vastuut (ennen mahdollisia saatavia vakuutuskorvauksia) vaikuttaisivat merkittävästi yhtiön tai konsernin taloudelliseen asemaan tai toiminnan tulokseen.

Datex-Ohmeda, Inc. on vastaajana heinäkuussa 1998 Yhdysvalloissa Delawaren liittovaltion tuomioistuimessa (U.S. District Court for the District of Delaware) nostetussa kilpailuoikeusjutussa, jossa kantajina on kaksi ulkopuolista huoltoyhtiötä. Kanne koskee Yhdysvaltain kartellilain (Sherman Act) 1 ja 2 lukujen rikkomista. Kanteen perusteina on (i) lainvastainen sitominen (ii) monopolien muodostaminen ja (iii) yritys monopolisoida huoltotoimintaa lainvastaisesti rajoittamalla varaosien saatavuutta ja sitomalla huoltotoiminta vastaajan laitteiden myyntiin. The BOC Group Plc on ottanut vastuun oikeudenkäynnistä ja sen taloudellisesta lopputuloksesta, eikä Delawaren oikeudenkäynnin lopullisella päätöksellä näin ollen ole merkittävää vaikutusta yhtiön tai konsernin taloudelliseen asemaan, toiminnan tulokseen tai kassavirtaan.

16. Vuokravastuut

Konsernin vähimmäisvuokrat ja leasingmaksut koostuvat yli vuoden pituisista, pääasiassa ei-irtisanottavista vuokra- ja leasingsopimuksista.

Maksu vuodelta	Tmk	Te
2000	42 074	7 076
2001	41 818	7 033
2002	32 507	5 467
2003	24 804	4 172
2004	16 140	2 715
2005 ja myöhemmin	22 222	3 737
	179 565	30 201

17. Rahoitusinstrumentit

Rahoitusriskien hallinta ja johdannaissopimukset

Konsernin rahoitusriskien hallintaa ohjaa Instrumentarium Oyj:n hallituksen käsittelemä ja hyväksymä rahoituspolitiikka. Riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa ja hallita riskipositiot, mitata riskit ja suojautua niiltä tarkoituksenmukaisesti ja kustannustehokkaasti. Konsernin rahoitusriskit jakaantuvat valuutta-, korko-, osake-, maksuvalmius- ja luottoriskeihin.

Markkinariski

Konserni käyttää erilaisia johdannaissopimuksia, pääasiassa valuuttatermiinisopimuksia ja valuuttaoptioita sekä korkofutuureja, -terminejä, -optioita ja koronvaihtosopimuksia. Valuutta- ja korkojohdannaissopimuksilla pienennetään valuuttakurssien ja korkojen vaihtelun aiheuttamia markkinariskejä muodostamalla vastakkaisia positioita. Konserni ei käytä vipuvaikutteisia (leveraged) johdannaisia.

Konsernin valuuttapositioita hallinnoidaan keskitetysti. Suojaukseen käytettävät valuuttajohdannaissopimukset arvostetaan käypään arvoon ja realisoitumattomat voitot ja tappiot tuloutetaan. Konserni suojautuu pääasiassa valuuttatermiinisopimuksilla ja valuuttaoptioilla valuuttariskeiltä, jotka kohdistuvat tiettyihin liiketoiminnan varoihin (myyntisaamiin), velkoihin (ostovelkoihin) sekä ennakoituihin valuuttamääräisiin kassavirtoihin aina 12 kuukauteen asti. Valuuttariskien kannalta konsernin tärkein valuutta on Yhdysvaltain dollari. Konserni käyttää lainoja suojataksen ulkomaisten tytäryhtiöidensä omia pääomia.

Konsernin korkopositioita hallinnoidaan keskitetysti. Suojaukseen käytettävät korkojohdannaissopimukset, pois lukien koronvaihtosopimukset, arvostetaan käypään arvoon ja realisoitumattomat voitot ja tappiot tuloutetaan. Koronvaihtosopimukset, joita odotetaan pidettävän koko niiden voimassaoloajan, ei arvosteta markkinahintaan. Vain kertyneet korot kirjataan tulokseen. Konserni suojaa myös koronvaihtosopimusten ja benchmark-positiona käyttämänsä Valtion joukkovelkakirjaindeksin välistä basisriskiä. Tätä korkoeroon liittyvää riskiä suojataan termiinisopimuksilla.

Johdannaissopimuksia solmitaan suojaamaan tietty erä tai samankaltaisia eriä. Johdannaissopimusten tehokkuutta mitataan sekä suojautumisen yhteydessä että niiden voimassaolon ajan. Suojauslaskenta (hedge accounting) -periaatetta noudatetaan vain silloin, kun johdannaissopimus pienentää suojattuun erään liittyvää riskiä ja johdannaissopimus on alunperin tarkoitettu nimenomaan tietyn erän suojaukseen. Jos johdannaissopimus ei enää täytä suojaustarkoituksen perusteita, siitä syntyvät voitot tai tappiot tuloutetaan. Jos ennakoitu liiketoimi ei toteudu, siihen liittyvä johdannaissopimus arvostetaan käypään arvoon ja mahdolliset voitot tai tappiot tuloutetaan. Jos johdannaissopimus myydään tai puretaan ennen sen erääntymistä, voitot tai tappiot tuloutetaan vasta suojatun erän tulouttamisen yhteydessä. Johdannaissopimuksien preemiot kirjataan taseeseen kunnes sopimuskausi päättyy tai sopimus puretaan.

Konserni ei suojaa markkinakelpoisten osakesijoitustensa hintariskiä. Instrumentarium Oyj ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo ovat sopineet järjestelystä, jonka mukaan Varma-Sampo on sitoutunut ostamaan Instrumentariumilta yhteensä 2 000 000 kpl Orion-yhtymä Oyj:n A-sarjan osaketta vuoden 2000 syyskuuhun mennessä. Instrumentarium on puolestaan sitoutunut myymään 1 000 000 kpl Orion-yhtymä Oyj:n A-sarjan osaketta Varma-Sammolle vuoden 2000 syyskuuhun mennessä. Toteutettavien kauppojen hinnat määräytyvät kaupantekohetkellä vallitsevien markkinahintojen mukaisesti. 31.12.1999 mennessä konserni oli myynyt 1 000 000 Orion-yhtymä Oyj:n A-sarjan osaketta yllä mainitun sopimuksen mukaisesti. Muut osakeomistukset ovat vähäisiä.

Maksuvalmiusriski

Konsernin tavoitteena on pitää maksuvalmiutensa jatkuvasti liiketoimintojensa vaatimalla tasolla. Konsernilla on taseeseen sisältyvien likvidien varojen lisäksi käyttämättömiä luottolimittejä.

Luottoriski

Rahoitustoimintaan liittyvää luottoriskiä hallitaan tekemällä sopimuksia ainoastaan sellaisten vastapuolien kanssa, joiden luotokelpoisuus on hyvä. Hyväksytyille vastapuolille annetaan raha- ja aikamääräiset luottolimitit, ja niiden luotokelpoisuutta seurataan jatkuvasti.

Kirjanpitoarvo, nimellisarvo ja käypä arvo

Seuraavassa taulukossa esitetään konsernin valuutta- ja korkojohdannaissopimusten nimelliset pääoma-arvot, käyvät arvot, luottoriskit ja kirjanpitoarvot 31.12.1999 ja 31.12.1998. Taseen ulkopuolisten instrumenttien nimellisellä pääoma-arvolla mitataan vuoden lopussa olevien transaktioiden määrää, eikä se vastaa konsernin luotto- tai markkinariskiä. Taulukossa esitettävä luottoriski vastaa konsernin kirjanpidollista kokonaistappion vaaraa näissä transaktioissa, jos kaikki osapuolet laiminlyövät sopimusveloitteensa. Konsernin luotto- ja markkinariski muuttuu korkojen ja valuuttakurssien muuttuessa. Käyvät arvot perustuvat tarkoituksenmukaisiin ja yleisesti käytössä oleviin hinnoittelumalleihin, joissa käytetään vallitsevia markkinatietoja 31.12.1999 ja 31.12.1998. Vaikka alla olevassa taulukossa esitetään konsernin valuutta- ja korkojohdannaissopimusten nimelliset pääoma-arvot, käyvät arvot ja luottoriskit, ne eivät edusta niihin positioihin ja transaktioihin liittyviä voittoja tai tappioita, jotka on tarkoitettu suojata näillä valuutta- ja korkojohdannaissopimuksilla. Rahoitusinstrumenttien purkamisessa realisoituvat määrät sekä niiden taustalla oleviin riskeihin liittyvät voitot tai tappiot riippuvat todellisista markkinaolosuhteista instrumenttien jäljellä olevan juoksuajan aikana.

31.12.1999 päätyneeltä tilikaudelta Tmk	Nimellinen pääoma-arvo	Käypä arvo	Luottoriski	Kirjanpitoarvo
Valuuttajohdannaiset				
Ostotermiinit	592 519	484	484	484
Myyntitermiinit	698 400	-28 794		-28 794
Ostetut optiot	260 414	-1 524		-1 524
Asetetut optiot	306 353	-3 211		-3 211
Korkojohdannaiset				
Futuurisopimukset	297 287	-11		-11
Terminisopimukset	683 291	-481		-481
Koronvaihtosopimukset	1 024 027	-12 913		-28 178
Ostetut optiot	24 383	-268	268	-268
Asetetut optiot				
31.12.1998 päätyneeltä tilikaudelta Tmk				
Valuuttajohdannaiset				
Ostotermiinit	852 267	998	998	998
Myyntitermiinit	909 034	-12 178		-12 178
EMU-valuuttojen väliset termiinit	968 797	529	529	529
Ostetut optiot	336 160	3 808	3 808	3 808
Asetetut optiot	387 120	-3 525		-3 525
EMU-valuuttojen väliset asetetut optiot	304 000	400	400	400
Korkojohdannaiset				
Futuurisopimukset	25 480	-109		-109
Terminisopimukset	588 333	-3 185		-3 185
Koronvaihtosopimukset	1 260 560	-82 889		-35 977
Ostetut optiot				
Asetetut optiot	254 800	-13		-13
31.12.1999 päätyneeltä tilikaudelta Te				
Valuuttajohdannaiset				
Ostotermiinit	99 655	81	81	81
Myyntitermiinit	117 462	-4 843		-4 843
Ostetut optiot	43 798	-256		-256
Asetetut optiot	51 525	-540		-540
Korkojohdannaiset				
Futuurisopimukset	50 000	-2		-2
Terminisopimukset	114 921	-81		-81
Koronvaihtosopimukset	172 229	-2 172		-4 739
Ostetut optiot	4 101	-45	45	-45
Asetetut optiot				
31.12.1998 päätyneeltä tilikaudelta Te				
Valuuttajohdannaiset				
Ostotermiinit	143 341	168	168	168
Myyntitermiinit	152 889	-2 048		-2 048
EMU-valuuttojen väliset termiinit	162 940	89	89	89
Ostetut optiot	56 538	640	640	640
Asetetut optiot	65 109	-593		-593
EMU-valuuttojen väliset asetetut optiot	51 129	67	67	67
Korkojohdannaiset				
Futuurisopimukset	4 285	-18		-18
Terminisopimukset	98 951	-536		-536
Koronvaihtosopimukset	212 011	-13 941		-6 051
Ostetut optiot				
Asetetut optiot	42 854	-2		-2

Muiden rahoitusinstrumenttien käypä arvo

Lyhytaikaisten rahoituserien tasearvojen arvioidaan vastaavan käypää arvoa.

Osakkuusyhtiöosakkeet ovat ei-noteerattuja osakkeita. Niiden kirjanpitoarvon arvioidaan vastaavan käypää arvoa.

Pitkäaikaisten lainojen ja saatavien käypä arvo on arvioitu käyttäen vastaavanpituisten ja -ehtoisten lainojen markkinakorkoa. Pitkäaikaisten velkojen, pitkäaikaisten saatavien, lainasaamisten ja -velkojen tasearvo ei olennaisesti poikkea niiden markkina-arvosta.

18. Henkilöstökulut ja henkilöstön lukumäärä

Henkilöstökulut	1997 Tmk	1998 Tmk	1999 Tmk	1999 Te
Hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajille maksetut palkat ja palkkiot	13 499	19 209	15 950	2 683
Muut palkat ja palkkiot	521 435	894 245	1 240 090	208 568
Eläkekulut	54 985	34 136	130 953	22 025
Muut henkilösivukulut	78 902	134 579	154 912	26 054
	668 821	1 082 169	1 541 906	259 330

Henkilöstön lukumäärä	1997	1998	1999
Henkilöstö, keskimäärin	2 753	4 513	5 172
Henkilöstö, vuoden lopussa	2 902	5 131	5 128

Johdon eläkejärjestelyt

Instrumentarium Oyj:n työsuhteessa olevilla hallituksen jäsenillä on oikeus siirtyä eläkkeelle 60 vuotta täytettyään. Konserniin kuuluvien yhtiöiden toimitusjohtajien eläkeikä määräytyy kunkin maan paikallisen lainsäädännön mukaan.

19. Liiketoiminta-alueet

	1997 Tmk	1998 Tmk	1999 Tmk	1999 Te
Liikevaihto				
Anestesia ja tehohoito	1 079 173	2 330 542	3 238 375	544 656
Terveystieteiden laitteet ja tarvikkeet	484 056	773 401	812 758	136 696
Optiikka	481 412	519 656	534 818	89 950
Muut	31 843	2 378	3 103	522
Myydyt liiketoiminnot	604 543	264 746	9 834	1 654
Konsernin liikevaihto	2 681 027	3 890 723	4 598 888	773 477
Liikevoitto				
Anestesia ja tehohoito	179 050	51 225	260 109	43 747
Terveystieteiden laitteet ja tarvikkeet	34 690	64 991	28 791	4 842
Optiikka	69 851	75 215	52 644	8 854
Muut	-851	2 670	514	86
Myydyt liiketoiminnot	32 229	4 882	-425	-71
Liiketoiminta-alueiden liikevoitto *	314 969	198 983	341 633	57 458
Konserniliikkeen poisto	-22 903	-84 106	-94 236	-15 849
Konsernihallinto ja kertaluonteiset erät	21 920	136 313	30 066	5 057
Konsernin liikevoitto	313 986	251 190	277 462	46 666
Sitoutuneet nettovarot				
Anestesia ja tehohoito		1 647 732	1 895 057	318 726
Terveystieteiden laitteet ja tarvikkeet		245 932	258 350	43 451
Optiikka		89 377	106 544	17 919
Muut		5 658	6 917	1 163
Myydyt liiketoiminnot		21 385	1 762	296
Liiketoiminta-alueiden sitoutuneet nettovarot **		2 010 084	2 268 630	381 556
Korottomat velat		693 022	866 533	145 163
Konsernihallinnon varat		1 078 025	863 101	145 740
Konserniliikkeen varat		1 723 583	1 620 973	272 628
Konsernin varat yhteensä		5 504 714	5 619 237	945 088

* ennen kertaluonteisia erä ja konserniliikkeen poistoa

** Sisältää liiketoiminta-alueille kohdistetut omaisuuserät korottomilla veloilla vähennettynä.

	1997 Tmk	1998 Tmk	1999 Tmk	1999 Te
Investoinnit				
Anestesia ja tehohoito	57 667	548 751	83 851	14 103
Terveysthuollon laitteet ja tarvikkeet	12 928	16 972	22 472	3 780
Optiikka	13 249	18 609	23 944	4 027
Muut	4 279	2 611	3 309	556
Myydyt liiketoiminnot	4 695	2 079	390	66
Konsernihallinto	236 959	22 915	27 609	4 643
Konserniliiketarvo	2 089	1 729 345	2 744	462
Investoinnit yhteensä	331 866	2 341 282	164 319	27 636

Poistot				
Anestesia ja tehohoito	28 066	84 717	97 913	16 468
Terveysthuollon laitteet ja tarvikkeet	6 204	7 347	12 036	2 024
Optiikka	15 387	16 469	17 659	2 970
Muut	1 832	1 598	1 946	327
Myydyt liiketoiminnot	3 558	2 233	735	124
Konsernihallinto	18 150	34 148	40 619	6 832
Konserniliiketarvon poisto	22 903	84 106	94 236	15 849
Poistot yhteensä	96 100	230 618	265 144	44 594

Henkilöstön lukumäärä				
Anestesia ja tehohoito	1 175	2 874	3 495	
Terveysthuollon laitteet ja tarvikkeet	525	690	799	
Optiikka	694	735	779	
Konsernihallinto	75	78	77	
Myydyt liiketoiminnot	284	136	22	
Konsernin henkilöstö keskimäärin	2 753	4 513	5 172	

Liikevaihdon maantieteellinen jakauma				
Suomi	1 110 304	847 123	644 108	108 331
Muu Euroopan Yhteisö	719 055	1 110 445	1 268 755	213 389
Muu Eurooppa	243 768	304 447	173 385	29 161
Pohjois-Amerikka	370 708	1 217 345	1 923 608	323 528
Muu maailma	237 192	411 363	589 032	99 068
Konsernin liikevaihto	2 681 027	3 890 723	4 598 888	773 477

20. Osake-erittely

Tytäryhtiösakkeet	Lukumäärä kpl	Konsernin omistusosuus %	Val.	Nimellisarvo (1 000)	Val.	Kirjanpitoarvo (1 000)
Datex-Ohmeda (Canada) Inc.	200	100	CAD	1 340		4 497
Datex-Ohmeda (India) Pvt. Ltd.	4 000 000	100	INR	80 000		10 506
Datex-Ohmeda B.V.	500	100	NLG	500	NLG	588
Datex-Ohmeda GmbH		100				14 354
Datex-Ohmeda, Inc.	100	100	USD	0	USD	406 323
Datex-Ohmeda K.K.	980 260	100	JPY	490 130		0
Datex-Ohmeda Ltd.	1 000	100	GBP	1		2 793
Datex-Ohmeda Pty. Ltd.	5 900 000	100	AUD	5 900		21 830
Datex-Ohmeda Pte. Ltd.	2	100	USD	500		2 731
Datex-Ohmeda S.A.S	1 000	100	FRF	20 000	NLG	6 717
Datex-Ohmeda S.L.	150 000	100	ESP	25 000		5 386
Datex-Ohmeda S.p.A.	10 000 000	100	ITL	10 000 000		39 243
Datia Holdings B.V.	1 385	100	NLG	1 385		9 609
Eksperimentarium Oy	15	100	FIM	15		15
Helsingin Silmälääkärikeskus Oy	11 600	100	FIM	116		390
HT-Research Oy	63 450	100	FIM	6 345		63 663
Instrumentarium Holdings, Inc.	1	100	USD	0		0
Instrumentarium AB	100 000	100	SEK	10 000		11 152
Instru Holdings, Inc.	1	100	USD	0		825 621
Instrumentarium Imaging Dental GmbH		51				388
Instrumentarium Imaging France S.A.R.L.	2 000	100	FRF	200		181
Instrumentarium Imaging Italia s.r.l.	20 000	100	ITL	100 000		799
Instrumentarium Imaging, Inc.	100	100	USD	10	USD	14 602

Tytäryhtiöosakkeet	Lukumäärä kpl	Konsernin omistusosuus %	Val.	Nimellisarvo (1 000)	Val. Kirjanpitoarvo (1 000)
Instrumentarium Medical OÜ	101	100	EEK	350	906
Instrumentarium Optika OÜ	50	100	EEK	50	122
Instrumentarium SIA	24	100	LVL	2	20
Japo-Trading Oy	9 135	100	FIM	9 135	92 140
Junior-Notariaatti Oy	6 865	100	FIM	6 865	93 358
Keski-Suomen Silmälääkärit Oy	2 000	100	FIM	200	1 483
Kiinteistö Oy Kantaatti	2 642	100	FIM	53	6 518
Kiinteistö Oy Lahti Puustellintie 3	1 166	100	FIM	1 166	305
Kiinteistö Oy Vitikka 1	158 000	100	FIM	158 000	158 000
L-Dental Products Lumme Oy	210 000	100	FIM	21 000	24 206
Medko Invest Oy	50	100	FIM	50	50
Medko Medical Oy	2 000	100	FIM	2 000	2 000
Medko Oy	45 500	100	FIM	4 550	356 032
Merimedic AB	1 500	100	SEK	250	186
Merivaara AB	18 500	100	SEK	1 850	1 747
Merivaara France S.A.R.L.	15 000	100	FRF	300	548
Merivaara Norge AS	2 000	100	NOK	2 000	1 338
Olarin Optiikka Oy	100	100	FIM	15	1 932
Optiker Simson AB	20 000	100	SEK	2 000	16 205
Oy Bergenheim Yhtiöt Ab	250 000	100	FIM	2 500	8 367
Oy Dentaldepot Ab	82 467	99,96	FIM	4 453	10 451
Oy Loko-Invest Ab	108 150	100	FIM	10 815	110 328
Oy Metava Ab	100	100	FIM	100	7 489
Pika-Optiikka Oy	150	100	FIM	15	15
SIA Instrumentarium Medical	10	100	LVL	2	21
SIA Instrumentarium Optika	10	100	LVL	2	19
Sotem Oy	4 000	100	FIM	40 000	40 000
Suomen Keskusoptiikka Oy	500	100	FIM	50	65
ZAO Instrumentarium	1 370 064	100	RUR	1 370	1 219
Ögat Förvaltning Aktiebolag	500	100	SEK	100	8 692
Omistusyhteisyritysosakkeet	Lukumäärä kpl	Konsernin omistusosuus %	Val.	Nimellisarvo (1 000)	Kirjanpitoarvo (1 000)
Abmin Technologies Oy	2 125	42,5	FIM	213	744
Muut osakkeet ja osuudet					
Carital Oy	50	5,00	FIM	50	500
Diomed Ltd.	429 333	18,58	GBP	0	3 810
Helsingin Puhelin Oyj	3 592	0,01	FIM		218
HEX Oy	24 400	0,24	FIM	244	140
HPY Holding Oyj Abp	52 500	0,06	FIM		873
Intensium Oy	14	14,00	FIM	1	210
Keski-Suomen Lääkäritalo Oy	171	10,69	FIM	171	2 008
Mortara Instrument, Inc.	104 535	10,00	USD	10	5 660
Orion-yhtymä Oyj	1 000 000	1,43	FIM	10 000	104 506
Pulmonyx Investment	1	20,00	FIM		11 837
Ventana Growth Fund II	5	3,50	USD	500	1 175
Muut			FIM		1 723
					132 660
Kiinteistöosakkeet			FIM		68 726
Muut osakkeet ja osuudet yhteensä					201 387

Emoyhtiön tuloslaskelma

	1998 Tmk	1999 Tmk	1999 Te
Liikevaihto	1 741 762	1 831 081	307 966
Hankinnan ja valmistuksen kulut	-825 827	-854 545	-143 724
Bruttokate	915 935	976 537	164 242
Myynnin ja markkinoinnin kulut	-417 155	-446 302	-75 063
Tuotekehityksen kulut	-110 308	-158 291	-26 623
Hallinnon kulut	-158 009	-125 550	-21 116
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	135 617	107	18
Liikevoitto	366 081	246 500	41 458
Rahoitustuotot ja -kulut	-147 049	30 307	5 097
Voitto ennen satunnaisia eriä	219 031	276 807	46 556
Satunnaiset tuotot ja kulut	722	176 915	29 755
Voitto satunnaisten erien jälkeen	219 753	453 722	76 311
Tilinpäätössiirrot	23 133	22 219	3 737
Välittömät verot	-69 560	-25 845	-4 347
Tilikauden voitto	173 326	450 096	75 701

Emoyhtiön tase

	31.12.1998 Tmk	31.12.1999 Tmk	31.12.1999 Te
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	11 783	12 239	2 058
Liikearvo	11 011	1 546	260
Muut pitkävaikutteiset menot	47 436	52 263	8 790
	70 229	66 047	11 108
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	22 454	23 977	4 033
Rakennukset ja rakennelmat	196 072	189 183	31 818
Koneet ja kalusto	76 250	85 456	14 373
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 982	10 550	1 774
	295 757	309 165	51 998
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä	1 608 159	1 571 480	264 304
Osuudet omistusyhteisyriksissä	6 781	744	125
Muut osakkeet ja osuudet	60 123	65 623	11 037
Omat osakkeet		99	17
Lainasaamiset		200	34
	1 675 063	1 638 145	275 516
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	81 795	74 642	12 554
Keskeneräiset tuotteet	71 688	77 435	13 024
Valmiit tuotteet / tavarat	124 834	127 427	21 432
	278 317	279 503	47 009
Saamiset			
Myyntisaamiset	153 700	162 197	27 280
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	2 291 916	2 853 249	479 882
Saamiset omistusyhteisyriksiltä	1 250	1 250	210
Lainasaamiset	1 603	3 458	582
Muut saamiset	16 931	12 815	2 155
Siirtosaamiset	105 187	110 114	18 520
	2 570 587	3 143 084	528 629
Rahoitusarvopaperit	41 851		
Rahat ja pankkisaamiset	42 252	65 754	11 059
VASTAAVAA YHTEENSÄ	4 974 055	5 501 699	925 319
VASTATTAVAA			
Oma pääoma			
Osakepääoma	240 844	286 398	48 169
Ylikurssirahasto	704 212	658 657	110 778
Omien osakkeiden rahasto		99	17
Edellisten tilikausien voitto	1 230 448	1 319 229	221 878
Tilikauden voitto	173 326	450 096	75 701
	2 348 829	2 714 479	456 543
Tilinpäättösiirtojen kertymä	237 553	215 334	36 217
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Lainat rahoituslaitoksilta	1 174 096	1 041 027	175 088
	1 174 096	1 041 027	175 088
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Lainat rahoituslaitoksilta	417 936	764 331	128 551
Eläkelainat	67 712		
Saadut ennakot	7 938	7 459	1 254
Ostovelat	105 722	88 663	14 912
Velat saman konsernin yrityksille	422 349	501 166	84 290
Muut lyhytaikaiset velat	51 954	14 886	2 504
Siirtovelat	139 966	154 354	25 960
	1 213 578	1 530 859	257 472
Vieras pääoma yhteensä	2 387 674	2 571 886	432 560
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	4 974 055	5 501 699	925 319

Emoyhtiön oman pääoman muutokset

Tmk	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä
Tasearvo 31.12.1997	201 638	194 538		1 315 285	1 711 461
Uusmerkintä	39 206				39 206
Emissiovoitto		509 674			509 674
Osingot				-84 688	-84 688
Lahjoitukset				-150	-150
Tilikauden tulos				173 326	173 326
Tasearvo 31.12.1998	240 844	704 212		1 403 773	2 348 829
Rahastoanti	45 555	-45 555			
Siirto omien osakkeiden rahastoon			99	-99	
Osingot				-84 295	-84 295
Lahjoitukset				-150	-150
Tilikauden tulos				450 096	450 096
Tasearvo 31.12.1999	286 398	658 657	99	1 769 324	2 714 479
Te	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä
Tasearvo 31.12.1997	33 913	32 719		221 215	287 847
Uusmerkintä	6 594				6 594
Emissiovoitto		85 721			85 721
Osingot				-14 243	-14 243
Lahjoitukset				-25	-25
Tilikauden tulos				29 151	29 151
Tasearvo 31.12.1998	40 507	118 440		236 098	395 045
Rahastoanti	7 662	-7 662			
Siirto omien osakkeiden rahastoon			17	-17	
Osingot				-14 177	-14 177
Lahjoitukset				-25	-25
Tilikauden tulos				75 701	75 701
Tasearvo 31.12.1999	48 169	110 778	17	297 579	456 543

Instrumentarium Oyj:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Instrumentarium Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.1999. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys jakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Helsingissä 22. päivänä helmikuuta 2000

Göran Grén
KHT

Heikki Lassila
KHT

U.S. GAAPin mukainen tulos ja oma pääoma

Instrumentariumin konsernitilinpäätös on laadittu suomalaisen kirjanpitoikäntönnön mukaisesti, joka eroaa tietyissä kohdin yhdysvaltalaisesta kirjanpitoikäntönnöstä (U.S. GAAP). Alla olevissa taulukoissa on esitetty U.S. GAAPin mukainen konsernin nettotulos ja oma pääoma, sekä selitetty eroja suomalaisen konsernitilinpäätöksen ja U.S. GAAPin välillä.

Instrumentarium julkaisee yhdysvaltalaisen tilinpäätöskäytännön mukaisen vuosikertomuksen (Form 20-F), joka on saatavissa Securities and Exchange Commissionista (SEC) Yhdysvalloista.

Konsernin nettotulos (Tmk)	1998	1999
Tilikauden voitto konsernitilinpäätöksessä, laadittu suomalaisen kirjanpitoikäntönnön mukaan	93 814	282 530
Lisäys (+)/vähennys (-)		
(a) Eläkekulukorjaus	24 764	-289 986
(c) Aineelliset hyödykkeet netto	4 012	9 634
(d) Laskennalliset verot	4 543	117 632
(e) Käyttöomaisuusarvopaperit	621	621
(b) (e) Rahoitusomaisuusarvopaperit	-10 829	-
(f) Myyntivoiton tuloutus	9 343	-
(g) Uudelleenjärjestelykulut	10 079	-10 079
(h) Hankintamenomenetelmä	-110 146	-30 098
(i) Osakeoptiot	-	-3 740
Tilikauden voitto U.S. GAAPin mukaan	26 201	76 514
U.S. GAAPin mukainen nettotulos (Tmk, paitsi osakekohtaiset luvut)	1998	1999
Varsinaisen liiketoiminnan tulos	5 875	76 514
Myydyt liiketoiminnot		
Myytujen liiketoimintojen voitto vähennettynä veroilla	-1 503	-
Myyntivoitot vähennettynä veroilla	21 829	-
Tilikauden voitto U.S. GAAPin mukaan	26 201	76 514
(k) Tulos/osake		
Varsinainen liiketoiminta	0,28	3,18
Myydyt liiketoiminnot	0,95	-
Tulos/osake yhteensä	1,23	3,18
(k) Tulos/ADS-osake		
(1 osake = 2 ADS-osaketta)		
Varsinainen liiketoiminta	0,14	1,59
Myydyt liiketoiminnot	0,48	-
Tulos/ADS-osake yhteensä	0,62	1,59
(k) Laimennettu tulos/osake		
Varsinainen liiketoiminta	0,28	3,17
Myydyt liiketoiminnot	0,95	-
Laimennettu tulos/osake yhteensä	1,23	3,17
(k) Laimennettu tulos/ADS-osake		
(1 osake = 2 ADS-osaketta)		
Varsinainen liiketoiminta	0,14	1,58
Myydyt liiketoiminnot	0,48	-
Laimennettu tulos/ADS-osake yhteensä	0,62	1,58

Osakekohtainen tulos, huomioon ottaen vuoden 1998 aikana toteutettu osakeanti, on laskettu jakamalla nettotulos painotetulla liikkeellelaskettujen osakkeiden määrällä kausikohtaisesti. Vuoden 1999 osakekohtaisia lukuja laskettaessa, on painotettuna keskimääräisenä osakemääränä käytetty 24 049 ja osakeoptioiden laimennusvaikutus huomioiden 24 109 tuhatta kpl.

	31.12.1998	31.12.1999
Oma pääoma konsernitaseen mukaan (Tmk)	2 516 462	2 649 549
Lisäys (+)/vähennys (-)		
(a) Eläkekulukorjaukset	169 777	-120 209
(b) Rahoitusomaisuusarvopaperit	2 650	1 665
(c) Aineelliset hyödykkeet netto	-94 535	-84 901
(d) Laskennalliset verot	-57 899	54 892
(e) Käyttöomaisuusarvopaperit	47 769	64 310
(g) Uudelleenjärjestelykulut	10 079	-
(h) Hankintamenomenetelmä	-110 146	-140 244
(i) Osakeoptiot	-	-3 740
(j) Omat osakkeet	-	-20 349
Oma pääoma U.S. GAAPin mukaan	2 484 157	2 400 973

(a) Eläkekulukorjaukset

Instrumentarium kirjaa eläkekulut yleensä paikallisen kirjanpitokäytännön mukaisesti niissä maissa, joissa sen henkilöstö on oikeutettu eläke-etuihin. Tämän vuoksi suomalaisen kirjanpitokäytännön mukaiset eläkekulut poikkeavat työnantajan eläkelaskentaa koskevassa U.S. GAAPin mukaisessa SFAS standardissa numero 87 ("Employers' Accounting for Pensions").

U.S. GAAPin mukaan eläkekulut lasketaan täyskattaisesti yrityksen eläke-etuja saavien työntekijöiden työssäoloajalta, joka jaksetaan vuosittaiseksi kuluksi. Eläkelaskennassa käytettävät taloudelliset ja väestölliset oletukset on tarkistettava ja oikaistava säännöllisesti paikallisten markkinoiden taloudellisten ja väestöllisten muutosten mukaan. Instrumentarium on arvioinut 1.1.1989 alkaen U.S. GAAPin mukaiset SFAS 87:n vaikutukset tilikauden tulokseen ja omaan pääomaan.

(b) Rahoitusomaisuusarvopaperit

Suomalainen kirjanpitokäytäntö edellyttää, että rahoitusomaisuusarvopaperit arvostetaan hankintameno suuruisina tai, jos niiden todennäköinen luovutushinta tilinpäätöspäivänä on sitä alempi, tämän määräisinä.

U.S. GAAPin mukaan, yrityksen myyntitarkoitukseen luokitellut sijoitusosakkeet arvostetaan markkina-arvoon ja realisoitumattomat voitot ja tappiot verovaiikutuksella oikaistuna kirjataan suoraan omaan pääomaan.

(c) Aineelliset hyödykkeet, netto

Eräisiin maa-alueisiin ja rakennuksiin on tehty suomalaisen kirjanpitokäytännön mukaisesti arvonorotuksia. U.S. GAAPin mukaan arvonorotukset eivät yleensä ole sallittuja, paitsi tietyissä erikoistilanteissa, kuten yrityskaupan yhteydessä.

Suomalaisen kirjanpitokäytännön mukaan, Instrumentarium on kirjannut käyttöomaisuuden rakennusaikaiset korot vuosikuluksi. U.S. GAAPin mukaan kyseiset korkokulut on aktivoitava osana rakennuksen alkuperäistä hankintamenoa.

Ennen vuotta 1994, Instrumentarium oli myynyt ja takaisinvuokrannut tietyjä rakennuksia. Suomalaisen kirjanpitokäytännön mukaan rakennusten myynnistä syntynyt voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti syntymisvuonna. Vuoden 1997 aikana Instrumentarium osti takaisinvuokraamiansa rakennuksia käyttäen etuosto-oikeuttaan ja kirjaten ne etuosto-oikeushintaan. Näiden tapahtumien nettovaiikutus on, että rakennukset on arvostettu alkuperäistä hankintamenoa korkeampaan arvoon.

Yllämainitut erot kirjataan tulosvaikutteisesti kyseisten omaisuuserien taloudellisen vaikutusajan kuluessa.

(d) Laskennalliset verot

Laskennalliset verot on huomioitu suomalaisen kirjanpitokäytännön ja U.S. GAAPin eroista.

(e) Käyttöomaisuusarvopaperit

Yhtiö kirjasi vuonna 1990 käyttöomaisuusarvopapereidensa hankintamenoista 34 500 Tmk liikearvoksi. U.S. GAAPin mukaan kyseinen erä luetaan osaksi arvopapereiden hankintamenoa. Vuonna 1992, yhtiö teki 24 693 Tmk:n arvonalennuksen kyseisestä liikearvosta suomalaisessa tilinpäätöksessä. Jäljellä oleva 4 341 Tmk poistetaan seitsemässä vuodessa.

U.S. GAAPin mukaan yrityksen myyntitarkoitukseen luokitellut käyttöomaisuusarvopaperit arvostetaan markkina-arvoon ja realisoitumattomat voitot ja tappiot verovaiikutuksella oikaistuna kirjataan suoraan omaan pääomaan.

(f) Myyntivoiton tuloutus

Vuonna 1994 Instrumentarium ja Oy Hackman Ab yhdistivät suurkeittiötoimintansa perustamalla uuden yhtiön, Hackman Metos Oy Ab:n. Instrumentarium myi liiketoimen yhteydessä uudelle yritykselle suurkeittiöryhmänsä käyttöomaisuutta ja sai vastineeksi käteiskorvauksen ja 40 %:n omistusosuuden Hackman Metoksesta. Yhtiö kirjasi liiketoimesta myyntivoittoa 9 343 Tmk suomalaisen kirjanpitokäytännön mukaisesti. U.S. GAAPin mukaan tällaista myyntivoittoa ei tuloteta ennen kuin yhtiöllä ei enää ole uuden yhtiön toimintaan liittyviä veloitteita. Vuonna 1998 yhtiön myytyä osuutensa Hackman Metoksesta myyntivoitto voitiin tulouttaa U.S. GAAPissa.

(g) Uudelleenjärjestelykulut

Instrumentarium kirjasi vuonna 1998 tulosvaikutteisesti suomalaisen kirjanpitokäytännön mukaan Ohmeda-yritysostoon liittyviä vielä realisoitumattomia kuluja. U.S. GAAPin mukaan vain tietyt kriteerit täyttävät, realisoitumattomat kulut voidaan kirjata tulosvaikutteisesti kuluksi.

(h) Hankintamenomenetelmä

Sekä suomalaisen kirjanpitokäytännön että U.S. GAAPin mukaan hankintamenoon luetaan hankinnasta aiheutuneet välittömät kustannukset ja liikearvoksi kirjataan ostetun yrityksen varojen ja velkojen käyvät arvot ylittävä osuus. Arvioitaessa yrityksen varoja ja velkoja suomalaisen kirjanpitokäytännön mukainen käyvän arvon määritelmä on kuitenkin suppeampi.

(i) Osakeoptiot

Suomalaisen kirjanpitokäytännön mukaan yrityksen henkilökunnalle myönnettyistä osakeoptioista ei synny palkkakustannuksia. U.S. GAAP -säännöksen SFAS 123, "Accounting for Stock-Based Compensation", mukaisesti yhtiö on päättänyt soveltaa APB 25 -säännöstä, "Accounting for Stock Issued to Employees". APB 25:n mukaan jos henkilökunnalle myönnetyn osakeoptio oikeuttama osakkeen merkintahinta on alhaisempi kuin osakkeen markkinahinta myöntämispäivänä, erotus käsitellään ansaintakauden palkkakustannuksena.

(j) Omat osakkeet

Suomalaisen kirjanpitokäytännön mukaan omat osakkeet esitetään taseessa omaisuuseränä. U.S. GAAPin mukaan omat osakkeet pienentävät konsernin omaa pääoma.

(k) Tulos/osake

Suomalaisen kirjanpitokäytännön mukainen tulos/osake on laskettu Kirjanpitolautakunnan yleisohjeen mukaisesti. U.S. GAAPin mukainen tulos/osake lasketaan tilikauden tuloksesta.

(l) Myydyt liiketoiminnot

Tammikuussa 1998 Instrumentarium päätti luopua määrättyistä erillisyksiköistä. Suomalainen kirjanpitokäytäntö ei vaadi myytyjen liiketoimintojen tulosvaikutuksen ja niistä saatujen myyntivoittojen tai -tappioiden erittelemistä yrityksen tilikauden tulosta esitettäessä. U.S. GAAPin mukaan tietyt APB 30, "Reporting the Results of Operations - Reporting the Effects of Disposal of a Segment of a Business, and Extraordinary, Unusual and Infrequently Occurring Events and Transactions", -ehtojen täytyessä, yrityksen tilikauden tulokseen sisältyvät myytyjen liiketoimintojen tulokset ja niistä saadut myyntivoitot ja -tappiot tulee esittää omiana erinään yrityksen tilikauden tuloksesta. Lisäksi aikaisemmat vuodet on saatettava vertailukelpoisiksi vastaamaan kuluvan vuoden esitystapaa.

Viisivuotistilasto

		1995	1996	1997	1998	1999
Tuloslaskelma-erät						
Liikevaihto	Mmk	2 083,5	2 313,8	2 681,0	3 890,7	4 598,9
Muutos edellisestä vuodesta	%	5,5	11,1	15,9	45,1	18,2
Ulkomainen liikevaihto	Mmk	1 217,1	1 328,1	1 570,7	3 045,3	3 954,8
Osuus liikevaihdesta	%	58,4	57,4	58,6	78,3	86,0
Liikevoitto ennen kertaluonteisia eriä ja konserniliikearvon poistoa	Mmk	169,3	228,3	307,5	154,1	333,7
Osuus liikevaihdesta	%	8,1	9,9	11,5	4,0	7,3
Liikevoitto	Mmk	186,1	232,0	314,0	251,2	277,5
Osuus liikevaihdesta	%	8,9	10,0	11,7	6,5	6,0
Rahotustuotot ja -kulut	Mmk	39,1	41,3	26,8	-70,1	-92,2
Voitto ennen satunnaisia eriä	Mmk	225,2	273,3	340,8	181,0	185,3
Osuus liikevaihdesta	%	10,8	11,8	12,7	4,7	4,0
Satunnaiset erät	Mmk	-7,7	76,3	0,0	0,0	183,4
Voitto satunnaisten erien jälkeen	Mmk	217,5	349,6	340,8	181,0	368,7
Osuus liikevaihdesta	%	10,4	15,1	12,7	4,7	8,0
Välittömät verot	Mmk	78,7	72,9	94,7	86,8	86,8
Tilikauden voitto	Mmk	219,7	275,4	246,1	93,8	282,5
Osuus liikevaihdesta	%	10,5	11,9	9,2	2,4	6,1
Investoinnit	Mmk	94,8	69,3	332,0	2 341,0	164,3
Osuus liikevaihdesta	%	4,6	3,0	12,4	60,2	3,6
Suunnitelman mukaiset poistot	Mmk	84,3	90,0	96,1	230,6	265,1
Tuotekehityskulut	Mmk	113,4	115,9	125,7	235,9	316,9
Osuus liikevaihdesta	%	5,4	5,0	4,7	6,1	6,9
Osingot	Mmk	56,4	70,6	84,7	84,3	96,0*
Tase-erät						
Vieras pääoma	Mmk	849,1	723,6	844,6	2 985,3	2 969,9
Lyhytaikainen	Mmk	515,7	443,3	598,2	1 602,1	1 732,4
Pitkäaikainen	Mmk	333,4	280,3	246,4	1 383,2	1 237,5
Oma pääoma ja vähemmistöosuus	Mmk	1 521,5	1 748,3	1 927,7	2 519,4	2 649,3
Taseen loppusumma	Mmk	2 370,5	2 471,9	2 772,3	5 504,7	5 619,2
Tunnuslukuja						
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI)	%	13,9	15,6	17,7	10,2	6,6
Oman pääoman tuotto (ROE)	%	9,9	12,3	13,4	4,2	3,8
Omavaraisuusaste	%	64,8	71,3	70,2	46,0	47,1
Gearing	%	-7,8	-14,8	-9,9	62,4	67,0
Henkilöstö keskimäärin		2 559	2 633	2 753	4 513	5 172
Osakepääoma ja osakkeet						
Osakepääoma 31.12.	Mmk	201,5	201,6	201,6	240,8	286,4
Osakekannan markkina-arvo 31.12.	Mmk	2 272,1	3 400,5	3 831,1	5 016,5	4 622,6
Osakeantioikaistu osakemäärä keskimäärin	1000 kpl					
Ilman optioiden laimennusvaikutusta		20 905	20 915	20 921	21 060	24 049
Optioiden laimennusvaikutus huomioiden		20 905	20 915	20 921	21 324	24 109
Osakeantioikaistu osakemäärä 31.12.	1000 kpl	20 905	20 921	20 921	24 084	23 996
Osakekohtaiset tunnusluvut						
Tulos/osake	mk	7,87	9,52	11,76	4,45	4,12
Tulos/osake laimennusvaikutuksella	mk	7,87	9,52	11,76	4,40	4,11
Tulos/osake U.S.GAAP	mk	6,58	7,72	11,97	1,23	3,18
Oma pääoma/osake	mk	72,12	82,80	91,33	104,49	109,57
Osinko/tulos	%	34,3	35,4	34,4	78,6	97,1*
Osinko/osake	mk	2,70	3,37	4,05	3,50	4,00*
P/E-luku **		13,7	17,1	15,6	47,7	46,8
Osinkotuotto **	%	2,5	2,1	2,2	1,7	2,1
Osakkeenomistajien määrä		11 383	10 178	9 501	9 457	19 080

* Hallituksen ehdotus

** Laskettu B-osakkeelle vuosina 1995-1998

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Sijoitetun pääoman tuotto-% (ROI)	=	$\frac{\text{Voitto ennen satunnaisia eriä} + \text{korkokulut ja muut korollisen vieraan pääoman kulut}}{\text{Taseen loppusumma - omat osakkeet - korottomat velat (keskimäärin vuoden aikana)}}$	x 100
Oman pääoman tuotto-% (ROE)	=	$\frac{\text{Voitto ennen satunnaisia eriä - välittömät verot}}{\text{Oma pääöma - omat osakkeet + vähemmistöosuus (keskimäärin vuoden aikana)}}$	x 100
Omavaraisuusaste (%)	=	$\frac{\text{Oma pääöma - omat osakkeet + vähemmistöosuus}}{\text{Taseen loppusumma - omat osakkeet - saadut ennakot}}$	x 100
Gearing (%)	=	$\frac{\text{Korolliset nettovelat}}{\text{Oma pääöma - omat osakkeet + vähemmistöosuus}}$	x 100
Osakekannan markkina-arvo	=	$\text{Osakkeiden lukumäärä 31.12. vähennettynä omilla osakkeilla} \times \text{osakkeen viimeinen kaupantekokurssi 31.12}$	
Tulos/osake	=	$\frac{\text{Voitto ennen satunnaisia eriä - välittömät verot} -/+ \text{vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta}}{\text{Osakeantioikaistu osakemäärä keskimäärin vähennettynä omilla osakkeilla}}$	
Oma pääöma/osake	=	$\frac{\text{Oma pääöma - omat osakkeet}}{\text{Osakeantioikaistu osakemäärä 31.12. vähennettynä omilla osakkeilla.}}$	
Osinko/tulos (%)	=	$\frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Tulos/osake}}$	x 100
Osinko/osake	=	$\frac{\text{Nimellisosinko/osake}}{\text{Tilikauden aikana ja sen jälkeen toteutettujen osakeantien oikaisukertoimien tulo}}$	
P/E-luku	=	$\frac{\text{Osakeantioikaistu viimeinen kaupantekokurssi 31.12.}}{\text{Tulos/osake}}$	
Osinkotuotto-%	=	$\frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Osakkeen viimeinen kaupantekokurssi 31.12.}}$	x 100

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Osakkeet ja äänioikeus

Instrumentarium Oyj:n osakepääoma 31.12.1999 oli 286 398 334 markkaa (48 168 742 euroa) ja se jakaantui 24 084 371 osakkeeseen. Osakkeilla on yhtäläinen äänioikeus, ja ne tuottavat osakkeenomistajille yhtäläiset oikeudet yhtiön omaisuuteen ja voitonjakoon.

Joulukuun 13. päivänä 1999 pidetty ylimääräinen yhtiökokous päätti yhtiön A- ja B-osakesarjojen yhdistämisestä, minkä seurauksena A- ja B-sarjan osakkeet muuttuivat samanlaisiksi ja yhtiöllä on vain yksi pörssilistattu osakesarja.

Noteeraukset pörseissä

Instrumentarium Oyj:n osakkeet on noteerattu Helsingin Pörssissä vuodesta 1971 alkaen ja yhtiön toimiala pörssin päälistalla on tietoliikenne ja elektroniikka. ADR-osaketodistukset on noteerattu Yhdysvalloissa NASDAQin listalla vuodesta 1983 lähtien. Kaksi ADR-osaketodistusta vastaa yhtä osaketta. Vuoden 1999 lopussa NASDAQin listalla oli 167 596 ADR-osaketodistusta.

Omistajaluettelo

Osakkeenomistajan tulee hoitaa osoitteenmuutokset, tilitietojen muutokset osinkojen maksua varten sekä muut osakkeen omistukseensa liittyvät asiat siinä arvo-osuusrekisterissä, jossa hänen arvo-osuustilinsä on.

Osinko

Hallituksen voitonjakoehdotus on sivulla 27. Oikeus osinkoon on sillä, joka osingonjaon täsmäytyspäivänä 28.3.2000 on merkitty Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään omistajaluetteloon. Osingon maksupäivä on 4.4.2000.

Johdon osakeomistus ja optio-oikeudet

Instrumentarium Oyj:n hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan sekä heidän määräysvallassaan olevien yhteisöjen omistuksessa oli vuodenvaihteessa 349 226 kpl osakkeita, jotka vastaavat 1,45 % yhtiön osakepääomasta ja äänimäärästä. Konsernin avainhenkilöille, hallituksen jäsenille sekä Instrumentarium Oyj:n kokonaan omistamalle tytäryhtiölle on annettu optio-oikeuksia (ks. myös sivu 42). Myönnettyjen optiotodistusten enimmäismäärä on 1 300 000 ja lunastettuina ne vastaavat 6,06 % yhtiön osakepääomasta ja äänimäärästä. Hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle myönnetty optiotodistukset vastaavat 0,25 % yhtiön osakepääomasta ja äänimäärästä.

Omat osakkeet

Instrumentariumilla oli vuoden 1999 lopussa 88 512 kpl Instrumentarium Oyj:n osakkeita, jotka se on saanut osinkotuottona pääasiallisesti Orion-yhtymä Oyj:ltä. Omien osakkeiden osuus Instrumentarium Oyj:n osakepääomasta ja äänimäärästä on 0,37 %.

Hallituksella ei ole tilikauden aikana ollut valtuutusta yhtiön omien osakkeiden hankkimiseen tai luovuttamiseen.

Osakeannit, vaihtovelkakirjalainat ja optiolainat

Yhtiö ei ole tilikauden aikana järjestänyt osakeantia eikä sillä ole liikkeellelaskettuja vaihtovelkakirja- tai optiolainoja. Hallituksella ei ole kuluneella tilikaudella ollut osakeantivaltuuksia eikä vaihtovelkakirjalainojen tai optiolainojen liikkeellelaskuvaltuuksia.

Osakassopimukset

Hallituksen tiedossa ei ole yhtiön osakkeita koskevia sopimuksia.

Osakeomistuksen jakauma 31.12.1999

osakkeet kpl	Osakkaiden		% osakkeista ja äänistä
	lukumäärä	% osakkaista	
1-100	9 466	49,6	1,9
101-500	6 193	32,4	6,1
501-1 000	1 504	7,9	4,5
1 001-5 000	1 526	8,0	12,7
5 001-10 000	187	1,0	5,3
yli 10 000	204	1,1	69,5
Yhteensä	19 080	100,0	100,0

Osakkeiden omistus 31.12.1999

Instrumentarium Oyj:n suurimmat osakkeenomistajat

Osakkeenomistaja	Osakemäärä, kpl	% osakkeista ja äänistä
1. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	941 753	3,9
2. Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sampo	796 400	3,3
3. Orion-yhtymä Oyj	776 371	3,2
4. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo	724 607	3,0
5. Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjola	557 265	2,3
6. Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	545 839	2,3
7. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiola	498 226	2,1
8. Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola	411 982	1,7
9. Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola	383 258	1,6
10. Medical Investment Trust Oy (MIT)	345 000	1,4
11. Oriola Oy	311 851	1,3
12. Kuntien eläkevakuutus	304 700	1,3
13. Orion-yhtymän toimihenkilöiden eläkesäätiö	293 444	1,2
14. Etra-Invest Oy Ab	275 175	1,1
15. Instrumentariumin Tiedesäätiö s.r.	260 719	1,1
16. Suomalainen Lääkäriseura Duodecim	240 868	1,0
17. Suomen Kulttuurirahasto	226 841	0,9
18. Kansaneläkelaitos	192 836	0,8
19. Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Tapiola	184 081	0,8
20. H. Kuningas & Co Oy Ab	150 516	0,6
	8 421 732	35,0
Hallintarekisteröidyt osakkeet	2 183 346	9,1

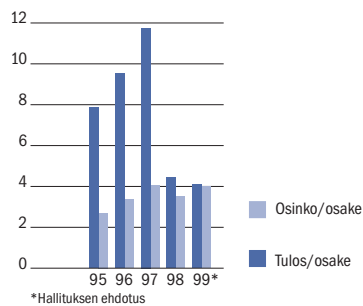
Osakkeenomistajaryhmät 31.12.1999

Ryhmä	Lukumäärä, kpl	Osakemäärä, kpl	% osakkeista ja äänistä
Yritykset			
Julkiset yritykset	7	87 198	0,4
Yksityiset yritykset	809	3 580 482	14,9
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	107	4 826 554	20,0
Julkisyhteisöt	69	4 002 815	16,6
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	469	2 268 237	9,4
Kotitaloudet	17 510	7 053 185	29,3
Ulkomaat	99	70 116	0,3
Arvo-osuustilille siirtymättä olevat osakkeet		12 438	0,1
	19 070	21 901 025	90,9
Hallintarekisteröidyt	10	2 183 346	9,1
Yhteensä	19 080	24 084 371	100,0

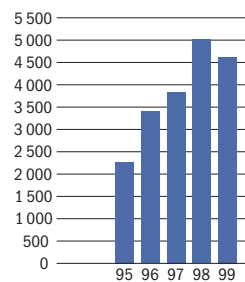
Osakeannit vuodesta 1988

Korotustapa	Merkintäaika	Osakeantisuhde tai merkitsijä	Merkintähinta, mk	Uusien osakkeiden lukumäärä	Osakkeita yhteensä
Rahastoanti	22.1.-23.2.88	5:1 A	-	839 025 A	6 229 025
Rahastoanti	22.1.-23.2.88	5:1 Bs	-	68 917 Bs	6 297 942
Rahastoanti	22.1.-23.2.88	5:1 Bv	-	170 058 Bv	6 468 000
Suunnattu	22.1.-23.2.88	henkilökunta	130,00	82 000 Bs	6 550 000
Suunnattu	22.6.88	yritysosto	223,00	86 000 Bs	6 636 000
Suunnattu	22.12.88	yritysosto	218,00	14 100 Bs	6 650 100
Suunnattu	23.6.92	yritysosto	300,00	66 667 A	6 716 767
Nimellisarvon muutos	21.4.94	1:2 A	-	5 100 817 A	11 817 584
Nimellisarvon muutos	21.4.94	1:2 B	-	1 615 950 B	13 433 534
Rahastoanti	21.4.94	2:1 A	-	5 100 817 A	18 534 351
Rahastoanti	21.4.94	2:1 B	-	1 615 950 B	20 150 301
Suunnattu	9.5.96	optiotodistukset	78,33	13 500 B	20 163 801
Uusmerkintä	4.12.-18.12.98	51:10 B	140,00	3 920 570 B	24 084 371

Tulos ja osinko osaketta kohti, mk

Osakekannan markkina-arvo vuoden lopussa, Mmk

Osakeantikorjattu kurssikehitys

	Helsingin Pörssi						NASDAQ	
	A-osake, e			B-osake*, e			ADR, USD	
	ylin	alin	keski-kurssi	ylin	alin	keski-kurssi	ylin	alin
1995	18,63	11,99	15,55	18,63	11,99	15,28	13,25	7,95
1996	28,03	18,31	23,05	27,87	18,15	22,13	17,82	11,56
1997	36,94	25,92	30,59	36,78	25,92	30,35	20,74	15,65
1998	63,19	27,54	44,19	64,55	27,54	42,04	33,96	16,38
1999	41,00	25,10	35,47	40,50	26,40	33,78	21,75	14,50

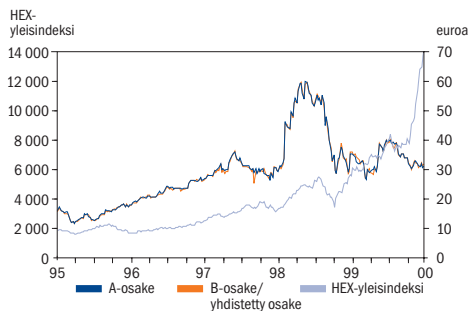
* B-osakkeen hintatiedot käsittävät myös Instrumentariumin osakkeen hintatiedot osakesarjojen yhdistämisen jälkeen.

Osakeantikorjatut vaihtomäärät

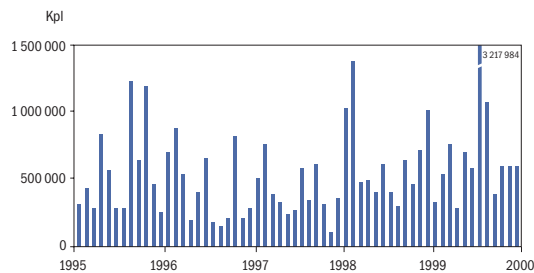
	Helsingin Pörssi				NASDAQ	
	A-osake		B-osake*		ADR	
	vaihto, kpl	% osake-määrästä	vaihto, kpl	% osake-määrästä	vaihto, kpl	% osake-määrästä
1995	2 496 636	16,3	3 818 920	68,2	130 678	41,6
1996	3 171 988	20,7	1 713 423	30,5	33 460	13,7
1997	2 577 665	16,8	1 906 250	33,9	73 815	39,0
1998	3 738 799	24,4	3 626 603	63,0	75 233	39,9
1999	6 302 742	41,2	2 923 996	31,5	23 476	13,8

* B-osakkeen vaihtotiedot käsittävät myös Instrumentariumin osakkeen vaihtotiedot osakesarjojen yhdistämisen jälkeen.

Osakkeiden kurssikehitys Helsingin Pörssissä

Osakkeiden vaihtomäärät

Hallinto ja tilintarkastajat

Yhtiön hallinnointi

Helsingin Pörssin suosituksen mukaisesti yhtiö noudattaa Keskuskauppakamarin ja Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliiton antamaa soveltamisohjetta julkisten osakeyhtiöiden hallinnoinnista.

Yhtiön määräysvalta ja hallinnointi on Suomen osakeyhtiölain sekä yhtiön yhtiöjärjestyksen mukaisesti jaettu yhtiökokouksen, hallituksen ja toimitusjohtajan kesken.

Yhtiön ylin päättävä elin on yhtiökokous. Yhtiökokous päättää osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiökokouksen päätösvaltaan kuuluvista asioista. Varsinainen yhtiökokous pidetään vuosittain huhtikuun loppuun mennessä.

Hallitus vastaa yhtiön hallinnosta ja yhtiön toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallituksen jäsenet valitaan varsinaisessa yhtiökokouksessa ja hallituksen jäsenen toimikausi päättyy vuosittain vaalia seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Yhtiöjärjestyksen mukaisesti yhtiön hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään kahdeksan jäsentä. Hallituksen jäseneksi ei voida valita 67 vuotta täyttäneitä henkilöitä. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan.

Toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Osakeyhtiölain mukaisesti hallitus valitsee yhtiön toimitusjohtajan. Toimitusjohtajan kanssa on laadittu kirjallinen toimitusjohtajasopimus. Toimitusjohtajana on vuodesta 1997 toiminut Olli Riikkala.

Vuoden 1999 hallintomallin uudistus

Yhtiössä toimi vuonna 1999 hallintoneuvosto. Hallintoneuvosto lakkautettiin 13.12.1999 pidetyn ylimääräisen yhtiökokouksen päätöksellä, joka merkittiin kaupparekisteriin 17.12.1999.

Hallintoneuvoston jäsenenä vuoden 1999 varsinaisesta yhtiökokouksesta lukien toimivat:

Turo K. J. Tukiainen, varatuomari, MBA (puheenjohtaja); Paavo Pitkänen, fil. kand. (varapuheenjohtaja); Jouko Brade, MBA; Erkki Etola, dipl.ins; Eero Ikkala, professori, lääket. ja kir. toht.; Eero Karvonen, dipl. ins.; Tero Kivelä, dosentti, lääket. ja kir. toht.; Martti Kormanen, professori, lääket. ja kir. toht.; Kari Raivio, professori, lääket. ja kir. toht.; Seppo Salonen, lääket. iis.; Arto Sivula, professori, lääket. ja kir. toht.; Tapani Tammisto, professori, lääket. ja kir. toht.; Iiro Viinanen, dipl. ins.

Ylimmän johdon palkat ja palkkiot

Varsinainen yhtiökokous vahvistaa vuosittain hallituksen jäsenten palkkiot. Hallitus vahvistaa toimitusjohtajan sekä toimitusjohtajan välittömien alaisten palkat ja muut edut. Vuonna 1999 Instrumentarium Oyj:n hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle maksetut palkat, palkkiot ja luontaisedut olivat yhteensä 2,9 Mmk. Hallintoneuvostolle maksetut palkkiot olivat 0,3 Mmk.

Hallitus

Instrumentarium Oyj:n hallitus. Vasemmalta: Erkki Etola (17.12.1999 alkaen), Olli Riikkala, Gerhard Wendt (puheenjohtaja), Juhani Kuusi, Mikael Lilius, Turo K. J. Tukiainen (17.12.1999 alkaen)

Gerhard Wendt, fil. toht., 65, toimi Kone Oyj:n toimitusjohtajana vuoteen 1994 asti, jolloin hän jäi eläkkeelle. Aikaisemmin hän on toiminut Wisconsinin yliopistossa tutkijana, Western Michiganin Universityssä apulaisprofessorina sekä Oyj Fiskars Ab:n ja Oy W Rosenlew Ab:n palveluksessa. Hän on Algol Oy:n ja Outokumpu Oyj:n hallituksen puheenjohtaja sekä A. Ahlström Oy:n, Kone Oyj:n, Kyro Oyj Ab:n ja Vaisala Oyj:n hallituksen jäsen. Hän ei omista Instrumentariumin osakkeita.

Erkki Etola, dipl.ins., 55, on toiminut Etola-yhtiöiden toimitusjohtajana vuodesta 1974 alkaen ja hallituksen puheenjohtajana vuodesta 1999 alkaen. Lisäksi hän on Orion-yhtymä Oyj:n ja Oyj Stockmann Ab:n hallituksen jäsen. Instrumentarium Oyj:n hallintoneuvoston jäsenenä hän toimi vuosina 1996–1999. Hän omistaa 10 174 Instrumentariumin osaketta.

Juhani Kuusi, professori, tekn. toht., 61, on toiminut Nokia Tutkimuskeskuksen johtajana vuodesta 1995 alkaen. Tätä ennen hän toimi Teknologian tutkimuskeskuksen (TEKES) pääjohtajana sekä Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen (VTT) professorina ja reaktorilaboratorion johtajana. Hän ei omista Instrumentariumin osakkeita.

Mikael Lilius, dipl.ekonomi, 50, on Gambro AB:n toimitusjohtaja. Hän aloitti Gambro AB:ta edeltäneen Incentive AB:n palveluksessa vuonna 1991, jota ennen hän toimi mm. Huhtamäki Van Leer Oyj:ssä ja KF Industri AB (Nordico):ssa. Hän on Förvaltnings AB Ratosin, Huhtamäki Van Leer Oyj:n ja Perlos Oyj:n hallituksen jäsen. Hän ei omista Instrumentariumin osakkeita.

Olli Riikkala, dipl.ins., MBA, 48, on toiminut Instrumentariumin toimitusjohtajana vuodesta 1997 alkaen. Hän aloitti Instrumentariumissa vuonna 1979 ja vuodesta 1982 alkaen hän on toiminut yhtiössä useissa johtotehtävissä terveydenhuollon toimialalla sekä yhtiön hallituksen jäsenenä vuodesta 1987 alkaen. Hän omistaa 3 875 Instrumentariumin osaketta.

Turo K. J. Tukiainen, varatuomari, MBA, 62, on toiminut A. Ahlström Oy:n palveluksessa vuosien 1967–1990 aikana sekä sen hallituksen jäsenenä 1980–1996. Instrumentariumin hallintoneuvoston jäsenenä hän toimi vuosina 1970–1999. Hän omistaa 60 002 Instrumentariumin osaketta.

Tilintarkastajat

Göran Grén, dipl.ekonomi, KHT
Heikki Lassila, kauppat. maist., KHT
Varatilintarkastaja:
SVH Pricewaterhouse Coopers Oy

Eräitä Instrumentariumin käyttämiä teknisiä ja lääketieteellisiä käsitteitä

ANESTESIA

Useimpiin kirurgisiin toimenpiteisiin liittyy kipua ja stressiä ja ne ovat potilaalle myös traumaattisia kokemuksia. Anestesiahenkilökunnan tehtävänä on säästää potilasta näiltä tekijöiltä. Potilaan kiputunteukset voidaan poistaa anesteettien ja kipulääkkeiden oikein mitoitettulla yhdistelmällä, jonka vaikutuksesta potilas usein vaipuu uneen. Anestesian yhteydessä potilaalle annetaan myös usein lihaksia lomaava lääke, jolla varmistetaan tarvittava leikkausalueen liikkumattomuus. Edellä mainitut valmisteet pysäyttävä usein potilaan omaehtoisen hengityksen, mikä edellyttää hengityksen koneellista tai mekaanista avustamista. Anestesiakoneen avulla anestesia lääkäri annostelee potilaalle sopivan anesteettimäärän, pitää sitä yllä ja säätelee potilaan koneellista hengitystä. Veressä olevien, keskushermostoon vaikuttavien lääkeaineiden vaikutusta ja hengityksen avustamisen tarvetta sekä potilaan elintoimintoja valvotaan ja seurataan, ja ne dokumentoidaan. Anestesia lääkäri on vastuussa potilaan hyvinvoinnista koko leikkausprosessin ajan, leikkauksen valmisteluvaiheesta leikkauksen jälkeisen toipumisen varmistamiseen.

TEHOHOITO

Tehohoito on epälineaarinen toimenpidesarja, joka alkaa potilaan henkeä uhkaavasta sairaustilasta tai vammasta ja saattaa vaatia potilaan tilaan sopivan hoitovaihtoehdon nopeata valintaa monien joukosta. Potilas voi tulla teho-osastolle joko suuren rutiinileikkauksen tai päivystysleikkauksen jälkeen, onnettomuuden seurauksena tai akuutin tai kroonisen sairauden vuoksi. Hoidon aikana hoitohenkilökunta seuraa ja tukee potilaan heikentyneitä elintoimintoja, kuten hengitystä, verenkiertoa, keskushermoston toimintaa tai ravinnon saantia. Valvonta saattaa käsittää sydämen lyöntitiheyden ja hapetuksen ulkoisen seurannan tai vaativien, kehon sisäisten parametrien seurannan. Edistysellisten hälytysjärjestelmien ansiosta valvonta auttaa osaston hoitohenkilökuntaa korjaamaan elintoiminnoissa ilmeneviä poikkeamia. Potilaan elintoimintoja joudutaan ehkä tukemaan suonensisäisellä lääkityksellä, hengityksen avustamisella, dialyysillä tai jopa kehon ulkopuolisella hapetuksella.

Hoito edellyttää, että hoitohenkilökunta pystyy hyödyntämään eri lähteistä, kuten laboratoriotuloksista, eri asiantuntijoilta, kuvantamisesta tai kirurgiasta, saatavaa diagnostista tietoa. Päätöksenteko ja hoitomuotojen valinta edellyttävät kliinisten arvioiden, erilaisten koetulosten ja valvontalaitteiden tuottaman tiedon yhdistämistä. Osaston hoitohenkilökunta on vastuussa potilaan päivittäisistä toiminnoista, samoin kuin kaikkien toimenpiteiden ja niiden tulosten kirjaamisesta.

Tehohoito saattaa kestää muutamista hetkistä tunteihin, päiviin tai viikkoihin. Sen tärkeimpänä päämääränä on kuitenkin palauttaa potilaan terveys ja elämänlaatu. Joissain sairaaloissa on yksi yhteinen teho-osasto, kun taas isommissa sairaaloissa niitä voi olla useita. Teho-osastot ovat itsenäisiä yksiköitä, joilla on käytössään tehohoitoon tarkoitetut tilat, työvoima, asiantuntemus, laitteet ja tekniikka.

Aineenvaihdunnan valvonta

Potilaan aineenvaihdunnan mittaukset, erityisesti tehohoitoon liittyvät hiilidioksidin tuoton ja hapen ja energian kulutuksen mittaukset

Aineenvaihdunta

Kaikki elimistön kemialliset ja energiaan liittyvät muutokset

Anestesiakertomus

Anestesian aikaiset tapahtumat ja potilaan elintoiminnot kirjaava raportti, joko käsin tai automaattisesti tuotettava

Anestesiakone, anestesiayksikkö

Kone, jota käytetään anestesian yhteydessä sisäänhengitettävien kaasujen ja nukutusaineiden antamiseen, säännöstelyyn ja seurantaan

Anestesiamonitori

Potilasvalvontalaitte, jota käytetään elintoimintojen mittaamiseen ja valvontaan anestesian aikana

Bilirubiini

Sappiväriaine

Biopsia

Elävän kudoksen poistaminen diagnostista tutkimusta varten; koepala

Diagnostinen kuvantaminen

Diagnostinen röntgentutkimus

Dialyysi

Keinomunuaishoito

EEG, elektroencefalografia

Aivosähkökäyrä

EKG, elektrokardiografia

Sydänsähkökäyrä

EMG, elektromyografia

Lihassähkökäyrä

Elintoiminnot

Elintärkeät toiminnot kuten sydämen toiminta, verenkierto, hengitys ja aineenvaihdunta

Entropia

Suure, joka kuvaa epäjärjestyksen astetta

FDA 510(k)

USA:n elintarvike- ja lääkintäviraston myöntämä myyntilupa

Fluoroskopia

Jatkuva reaaliaikainen röntgenkuvantaminen

Hapentarjonta

Verenkierron elimistölle toimittaman hapen määrä minuutissa

Hapetus

Kyllästämisen hapella

Hengityskone

Ks. ventilaattori

Hengityksen valvonta

Hengitysarvojen, erityisesti keuhkojen happi- ja hiilidioksidimäärien mittaaminen ja valvonta

Heräämö

Sairaalan osa, jossa potilaita valvotaan leikkauksen jälkeen anestesiasta toipumisen aikana

Höyrystin

Anestesiakoneen osa, joka höyrystää nukutusaineen ennen kuin se annostellaan tuorekaasuun

Kaikukuvaus

Ultraäänikaikuun perustuva kuvantamismenetelmä

Keskoskaappi ja keskoskehto

Kaappi tai hoitolaite, jossa hoidetaan ennenaikaisesti syntyneitä vauvoja

Kliininen tietojärjestelmä

Terveystietojärjestelmään liittyvän tiedon taltioimiseen, käsittelyyn, tulostamiseen ja arkistointiin käytetty tietokonejärjestelmä

Krooninen

Jatkuva, pitkäaikainen

Kudoshapetus

Kudosten hapensaanti

Kuuloheräteväste

Aivosähkökäyrän muutos korviin annettavien ääniärsykkeiden seurauksena

Leikkaussali

Sairaalan osa, jossa tehdään kirurgisia toimenpiteitä

Lihaslama

Lihasten lamaanuminen esim. syvän anestesian tai hermolihaslääkityksen salpauksen seurauksena

Liikeanturi

Lihaslamaa mittaava anturi, joka muuttaa liikkeen sähköiseksi signaaliksi

Moduuliperiaatteella toimiva

Yhteensopivista osista/tuotteista koostuva

Neurostimulaattori

Laite, jolla voidaan antaa hermon kohdalle ihoon pieniä sähköärsykeitä

NMT, neuromuscular transmission

Hermolihaslääkityksen toimivuutta mittaava menetelmä

Nukutusaine

Anestesian aikaansaamiseen ja ylläpitoon tarkoitettu kaasu tai suonensisäinen lääke

Oksimetria

Veren happikylläisyyden mittaaminen

Ortopedia

Luuston tutkimiseen keskittyvä lääketieteen ala

Pallolaajennus

Tukkeutuneen tai kaventuneen verisuonen laajentaminen sisältäpäin

Panoraama

Kokokuva

Parametri

Mitattava suure, joka kuvastaa toimintoa, jota ei itsessään voi mitata

Potilasvalvontalaite

(Tietokoneohjattu) laite, jolla mitataan, seurataan ja valvotaan potilaan elintoimintoja

Pulssioksimetri

Laite, jolla veren happikylläisyyttä voidaan mitata kehon pinnasta

Päiväkirurgia

Leikkaukset, joiden jälkeen potilas pääsee yöksi kotiin

Radiologia

Lääketieteen erikoisala, joka käyttää sekä ionisoivaa säteilyä (esim. röntgen-) että ionisoimatonta säteilyä (esim. ultraääni) sairauden tutkimisessa ja hoidossa

Sepelvaltimot

Valtimot, jotka toimittavat sydänlihakselle verta

Sisäinen toimenpide

Hoito tai tutkimus, joka edellyttää elimistön sisällä, esimerkiksi verisuonten tai ruumiin aukkojen kautta tehtäviä toimenpiteitä

Stereotaktinen biopsia

Kolmiulotteisuuteen perustuva aivojen tutkimusmenetelmä, jossa diagnostista tutkimusta varten poistetaan kirurgisesti kudosta tai nestettä

Tarvikkeet

Potilasvalvontalaitteissa ja anestesiakoneissa käytettävät kerta- ja toistuvakäyttöiset tarvikkeet, kuten anturit, johdot ja kaapelit

Tehohoidon valvontalaite

Tehohoidossa tai tehostetussa hoidossa käytetty potilasvalvontalaite, jolla mitataan ja valvotaan potilaan elintoimintoja

Teho-osasto

Sairaalan osa, jossa hoidetaan välittömässä hengenvaarassa olevia potilaita

Tehostettu valvonta

Tavallista sairaalan osastohoitoa tehokkaampaa valvontaa vaativa hoito

Tietokonejärjestelmien yhteensopivuus

Sairaalan tietokonejärjestelmien kyky hyödyntää eri lähteistä tulevaa tietoa

Typpiokside

Kaasu, jota käytetään hoitamaan keuhkoverisuonten supistustilasta johtuvaa keuhkovaltimon paineen nousua

Urologia

Virtsateiden tutkimiseen ja hoitoon keskittyvä lääketieteen ala

Ulkoinen toimenpide

Hoito tai tutkimus, joka ei edellytä elimistön sisällä, esimerkiksi verisuonten tai suun kautta tehtäviä toimenpiteitä.

Vatsatonometria

Hiilidioksidin mittaaminen mahasta, kuvastaa vatsan alueen verenkierron tehokkuutta

Ventilaattori

Anestesiakoneessa oleva tai erillinen laite, jolla potilaan hengitystä pidetään yllä. Hengityskone

Verenkierto

Elimistössä tapahtuva veren virtaaminen, joka mahdollistaa kudosten hapensaannin, hiilidioksidin palaamisen keuhkoihin ja muiden aineenvaihdunnan tuotteiden siirtymisen maksaan ja munuaisiin

KONSERNIHALLINTO

Instrumentarium Oyj

Kuortaneenkatu 2, Helsinki
PL 100 00031 INSTRUMENTARIUM
Puh. 010 394 11
Faksi (09) 146 4172

Toimitusjohtaja
Olli Riikkala
olli.riikkala@instrumentarium.fi
Faksi 010 394 3505

Liiketoimintayksiköt: Instrumentarium
Imaging, Merivaara, Instrumed, Optiikka
Seppo Oksanen
seppo.oksanen@instrumentarium.fi
Faksi 010 394 3367

Projektimyynti ja kaupan rahoitus
Peter Tchernych
peter.tchernych@datex-ohmeda.com
Faksi 010 394 3367

Konsernihallinto
Matti Salmivuori
matti.salmivuori@instrumentarium.fi
Faksi (09) 146 4172

Talous, rahoitus ja sijoittajasuhteet
Juhani Lassila
juhani.lassila@instrumentarium.fi
Sijoittajasuhteet
Sean Donovan
sean.donovan@instrumentarium.fi
Faksi (09) 146 4172

Henkilöstö (Suomi)
Leo Johansson
leo.johansson@instrumentarium.fi
Faksi (09) 146 3885

Kiinteistöt (Suomi)
Aarne Reponen
aarne.reponen@instrumentarium.fi
Faksi 010 394 3527

ANESTESIA JA TEHOHOITO

DATEX-OHMEDA-RYHMÄ

Olli Riikkala

- Markkinointi
- Potilasvalvontalaitteet
Hannu Ahjopalo (Datex-Ohmeda, Suomi)
hannu.ahjopalo@datex-ohmeda.com
Faksi (09) 146 3515
- Euroopan myynti ja huolto
- Kliiniset tietojärjestelmät
Sami Erviö (Datex-Ohmeda Ltd)
sami.ervio@uk.datex-ohmeda.com
Puh. +44 1707 257 573
Faksi +44 1707 259 633

- Pohjois-Amerikan myynti ja huolto
- Anestesiakoneet ja ventilaattorit
Richard Atkin (Datex-Ohmeda Inc.)
richard.atkin@us.datex-ohmeda.com
Puh. +1 978 640 0460
Faksi +1 978 640 0469

- Aasian ja Tynnenmeren alueen myynti ja huolto
- Oksimetrit ja tarvikkeet
Arto Kontturi (Datex-Ohmeda, Suomi)
arto.kontturi@datex-ohmeda.com
Puh. +358 10 39411
Faksi (09) 278 7725
- Edustajaverkosto (poislukien Aasia ja Tynnenmeren alue) ja Intia
Chris Clough (Datex-Ohmeda Ltd)
chris.clough@uk.datex-ohmeda.com
Puh. +44 1707 257 573
Faksi +44 1707 259 633

Datex-Ohmeda, Suomi

Instrumentarium Oyj
Teollisuuskatu 27, Helsinki
PL 900 00031 DATEX-OHMEDA
Puh. 010 394 11
Faksi (09) 272 6532
Heikki Kyröläinen
heikki.kyrolainen@datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda Division

Instrumentarium AB
Karlsbodavägen 18
Box 20109
S-161 02 BROMMA Ruotsi
Puh. +46 8 555 221 00
Faksi +46 8 555 221 01
Jan-Erik Backström
jan-erik.backstrom@se.datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda Ltd

71 Great North Road, Hatfield
HERTS AL9 5EN Iso-Britannia
Puh. +44 1707 263 570
Faksi +44 1707 260 065
Leslie Smith
leslie.smith@uk.datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda B.V.

Kantemarsweg 18
3871 AP HOEVELAKEN
P.O.Box 22
3870 CA HOEVELAKEN Hollanti
Puh. +31 33 253 5404
Faksi +31 33 253 7223
Dirk Kerckamp
dirk.kerckamp@nl.datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda S.A.S.

17, rue de Jean-Elysée Dupuy
F-69410 CHAMPAGNE
AU MONT D'OR Ranska
Puh. +33 478 666 210
Faksi +33 478 432 658
Gunter Kopf
gunter.kopf@fr.datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda GmbH

Dr.-Alfred-Herrhausen-Allee 24
D-47228 DUISBURG Saksa
Puh. +49 2065 6910
Faksi +49 2065 691 236
Lothar Assmann
lothar.assmann@de.datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda S.p.A.

Via Cassanese, 100
20090 SEGRATE (MI) Italia
Puh. +39 02 216 931
Faksi +39 02 269 262 26
Filip Heilpern
filip.heilpern@it.datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda S.L.

Calle Manuel Tovar, 26
28034 MADRID Espanja
Puh. +34 91 334 26 00
Faksi +34 91 358 12 84
Antonio Pérez Martínez
antonio.perez@es.datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda, Inc.

3 Highwood Drive
TEWKSBURY, MA 01876 USA
Puh. +1 978 640 0460
Faksi +1 978 640 0469
Richard Atkin
richard.atkin@us.datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda, Inc.

3030 Ohmeda Drive
P.O. Box 7550
MADISON, WI 53707-7550 USA
Puh. +1 608 221 1551
Faksi +1 608 222 9147
Lori Cross
lori.cross@us.datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda, Inc.

1315 West Century Drive
LOUISVILLE, CO 80027-9560 USA
Puh. +1 303 666 7001
Faksi +1 303 665 9176
David Hinton
david.hinton@us.datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda (Canada), Inc.

1093 Meyerside Drive, Unit 2
MISSISSAUGA, ONTARIO L5T 1J6 Kanada
Puh. +1 905 565 8572
Faksi +1 905 565 8592
Temi Pangjilinan
temi.pangjilinan@ca.datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda K.K.

TRC Annex 9F
6-1-1 Heiwajima, Ohta-ku
143-0006 TOKYO Japani
Puh. +81 3 576 368 01
Faksi +81 3 576 368 38
Kiyo Kanai
kiyokazu.kanai@jp.datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda Pte Ltd

152 Beach Road
#12-05/07 Gateway East
189721 SINGAPORE
Puh. +65 391 8618
Faksi +65 291 6618
Nicholas Ong
nicholas.ong@sg.datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda Pty Ltd

Units 1 & 2, 149 Arthur Street
Locked Bag 356
HOMEBUSH, NSW 2140 Australia
Puh. +61 2 9735 7222
Faksi +61 2 9764 2354
Hannu Syrjälä
hannu.syrjala@au.datex-ohmeda.com

Datex-Ohmeda (India) Pvt Ltd

Block EP & GP, Sector V
Plot XI-16, Salt lake
700091 CALCUTTA India
Puh. +91 33 357 4002
Faksi +91 33 357 4001
Ranjit Bandyopadhyay
ranjit.bandyopadhyay@in.datex-ohmeda.com

INSTRUMED

Instrumentarium Oyj
Vitikka 1 F, Espoo
PL 300 00031 INSTRUMENTARIUM
Puh. 010 394 11
Faksi (09) 524 144
Taneli Mattila
taneli.mattila@instrumentarium.fi

TERVEYDENHUOLLON**LAITTEET JA TARVIKKEET****DIAGNOSTINEN KUVANTAMINEN**

Instrumentarium Oyj
Kuortaneenkatu 2, Helsinki
PL 100 00031 INSTRUMENTARIUM
Puh. 010 394 11
Faksi (09) 146 3515
Folke Lindberg
folke.lindberg@datex-ohmeda.com

Instrumentarium Imaging

Instrumentarium Oyj
Nahkelantie 160 04300 TUUSULA
PL 20 04301 TUUSULA
Puh. 010 394 6500
Faksi 010 394 6501
Folke Lindberg
folke.lindberg@fi.instrumentarium.com

Instrumentarium Imaging, Inc.

300, W. Edgerton Avenue
MILWAUKEE, WI 53207 USA
Puh. +1 414 747 1030
Faksi +1 414 481 8665
Michael Palazzola
michael.palazzola@usa.instrumentarium.com

Instrumentarium Imaging France S.A.R.L.

4, Avenue des Roses
94386, BONNEUIL SUR MARNE CEDEX
Ranska
Puh. +33 1 43 39 51 51
Faksi +33 1 43 39 75 75
André Bassargette
bassargette.imaging@wanadoo.fr

Instrumentarium Imaging Italia s.r.l.

Centro Direzionale Colleoni
Viale Colleoni 11
Palazzo Sirio, Interno 3
20041 AGRATE BRIANZA (MI) Italia
Puh. +39 039 689 0408, 605 6238
Faksi +39 039 609 1299
Sergio Roncaldi
sergio.roncaldi@it.instrumentarium.com

Instrumentarium Imaging Dental GmbH

Siemensstrasse 12, 77694 KEHL AM RHEIN
P.O. Box 2044, 77680 KEHL AM RHEIN
Saksa
Puh. +49 7851 932 90
Faksi +49 7851 932 930
Jean Paul Lentz
jplinstrum@aol.com

Ziehm GmbH

Isarstrasse 40, 8500 NÜRNBERG 60
Saksa
Puh. +49 911 64207-0
Faksi +49 911 64207-39
Markku Wederhorn
markku.wederhorn@ziehm-eu.com

Ziehm International, Inc.

4181 Latham Street
RIVERSIDE, California 92501 USA
Puh. +1 909 781 6660
Faksi +1 909 781 6457
Wolfram Klawitter
ziehmk@aol.com

OHMEDA MEDICAL

9065 Guilford Road
COLUMBIA, MD 21046-1801 USA
Puh. +1 410 381 2555
Faksi +1 410 381 2558

Ohmeda Medical

60 Walnut Avenue, Suite 100
CLARK, NJ 07066 USA
Puh. +1 732 815 7785
Faksi +1 732 815 7786
Andrew Krakauer
andrew.krakauer@ohmedamedical.com

MERIVAARA-RYHMÄ**Merivaara**

Instrumentarium Oyj
Puustellintie 2 15150 LAHTI
Puh. 010 394 611
Faksi 010 394 6279
Ilkka Laipio
ilkka.laipio@instrumentarium.fi

Merivaara AB

Gårdsfogdevägen 2 - 4
S-168 66 BROMMA
P.O. Box 20126
S-161 02 BROMMA Ruotsi
Puh. +46 8 627 2950
Faksi +46 8 627 2955
Thomas Swärdh
thomas.swardh@merivaara.se

Merivaara Norge AS

Østensjøveien 18
P.O. Box 6022 Etterstad
N-0601 OSLO Norja
Puh. +47 2303 9400
Faksi +47 2303 9401
Per Michaelsen
pm@merivaara.no

Medko Medical Oy

Vitikka 1 F, Espoo
PL 260 00031 INSTRUMENTARIUM
Puh. 010 394 11
Faksi (09) 146 4048
Kari Visti
kari.visti@medkomedical.fi

Instrumentarium Medical Oü

Liivalaia 22
10118 TALLINNA Viro
Puh. +372 6 285 030
Faksi +372 6 285 031
Tiit Maasik
imedical@online.ee

SIA Instrumentarium Medical

Elizabetes Str. 9, Office 5
LV-1010 RIIKA Latvia
Puh. +371 7 323 059, 321 304
Faksi +371 7 323 070
Janis Liepins
jliepins@instrumed.lv

OPTIIKKA**OPTIIKKARYHMÄ**

Instrumentarium Oyj
Vitikka 1 F, Espoo
PL 500 00031 INSTRUMENTARIUM
Puh. 010 394 11
Faksi (09) 502 1551
Pekka Perttilä
pekka.perttila@instrumentarium.fi
Myymälät: Juha Uskali
juha.uskali@instrumentarium.fi
Markkinointi: Raimo Tikkanen
raimo.tikkanen@instrumentarium.fi

Ögat

Instrumentarium AB
Karlsbodavägen 20 A
S-16867 BROMMA
P.O.Box 11112
S-16811 BROMMA Ruotsi
Puh. +46 8 5648 5560
Faksi +46 8 5552 2291
Jan Lundblad
jan.lundblad@ogat.se

Instrumentarium Optika Oü

Pärnu mnt. 32
10141 TALLINNA Viro
Puh. +372 6 443 600
Faksi +372 6 313 531
Pekka Perttilä
pekka.perttila@instrumentarium.fi

ZAO Instrumentarium

Kanal Gribojedova 10
191011 PIETARI Venäjä
Puh. +7 812 3259 434
Faksi +7 812 3124 672
Pekka Perttilä
pekka.perttila@instrumentarium.fi

SIA Instrumentarium Optika

Elizabetes Str. 9, Office 5
LV-1010 RIIKA Latvia
Puh. +371 7 323 059, 321 304
Faksi +371 7 323 070
Pekka Perttilä
pekka.perttila@instrumentarium.fi

JOUKKOKIRJE

INSTRUMENTARIUM

Kuortaneenkatu 2, Helsinki
PL 100, 00031 INSTRUMENTARIUM
Puh. 010 394 11, faksi (09) 146 4172
<http://www.instrumentarium.fi>